DZIENNIK RZĄDOWY

dla

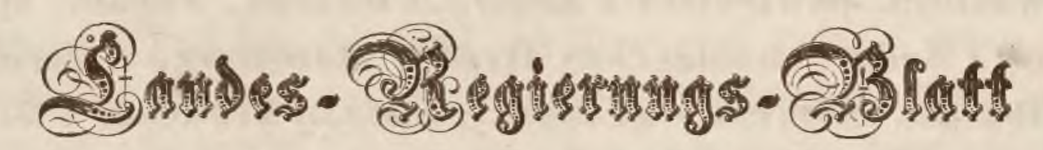
okręgu administracyjnego Namiestnictwa we Lwowie.

Rok 1854.

Oddział piérwszy.

Część XLII.

Wydana i rozesłana dnia 6. Grudnia 1854.

für das

Verwaltungs-Gebiet der Statthalterei in Lemberg.

Jahrgang 1854.

Erste Abtheilung.

XLII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 6. Dezember 1854.

242.

Patent cesarski z dnia 23 Maja 1854,

(Dziennik Praw Państwa, część LIII, Nr. 146, wydana dnia 22 Czerwca 1854,

mocą którego wydaje się powszechna ustawa górnicza, w całym obrębie Monarchii obowiązująca.

My Franciszek Józef Piérwszy,

z Bożéj łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Iliryi, Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia Górnéj i Dolnéj Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii Windyjskiéj; Wielki Wojewoda Województwa Serbii i t. d. i t. d.

Przeświadczeni o niedostateczności ustaw górniczych dotąd obowiązujących, w pojedynczych krajach koronnych istotnie się różniących i z innemi częściami prawodawstwa już się nie zgadzających, uznaliśmy za rzecz potrzebną, kazać je wziąć pod ścisłą rozwagę, i ułożyć powszechną ustawę górniczą austryacką, odpowiadającą właściwościom trybu górniczego, a zarazem téż zgadzającą się z innemi gałęziami prawodawstwa.

Udzielając niniejszém wypracowanemu w téj mierze dziełu sankcyę Naszą Cesarską, po zasięgnieniu Naszych Ministrów i wysłuchaniu Naszéj Rady Państwa, rozporządzamy co następuje:

242.

Kaiserliches Patent vom 23. Mai 1854,

(im Reichs-Gesetzblatte, LIII. Stück, Nr. 146, ausgegeben am 22. Juni 1854),

womit für den ganzen Umfang der Monarchie ein allgemeines Berggesetz erlassen wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmazien, Kroazien, Slawonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem ꝛc.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toskana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piazenza und Guastalla; von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa, und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tyrol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch und Bregenz, Sonnenberg ꝛc.; Herr von Triest, von Katarro und auf der windischen Mark; Großwojwod der Wojwodschaft Serbien ꝛc. ꝛc.

haben in der Ueberzeugung der Unzulänglichkeit der gegenwärtig geltenden, in den einzelnen Kronländern wesentlich verschiedenen und mit den übrigen Theilen der Gesetzgebung nicht mehr im Einklange stehenden Berggesetze, für nothwendig befunden, dieselben einer reiflichen Prüfung zu unterziehen und ein den Eigenthümlichkeiten des Bergbau-Betriebes enſprechendes, zugleich aber auch mit den übrigen Zweigen der Gesetzgebung übereinstimmendes allgemeines österreichisches Berggesetz verfassen zu lassen.

Indem Wir dem hierüber zu Stande gekommenen Entwurfe, nach Vernehmung Unserer Minister und Anhörung Unseres Reichsrathes, Unsere kaiserliche Genehmigung ertheilen, verordnen Wir darüber, wie folgt:

Artykuł I.

Załączona ustawa górnicza obowiązuje we wszystkich krajach koronnych Naszego Państwa, i wchodzi w życie z dniem 1 Listopada 1854.

W Naszych atoli Królestwach Lombardyi, Wenecyi i Dalmacyi, tudzież w Pograniczu Wojskowém czas działalności niniejszéj ustawy oznaczonym i obwieszczonym zostanie osobnemi dopiero rozporządzeniami.

Artykuł II.

Z dniem tym tracą oraz moc swą wszelkie dawniejsze do przedmiotów niniejszéj odnoszące się ustawy, czyto one wydane zostały w dawniejszych regulaminach górniczych dla różnych krajów koronnych, czy w innych, przez kogobądź i pod jakiemibądź formami, równie jak wszelkie dawniejsze zwyczaje.

Artykuł III.

Wszelkie zaś prawa, nabyte już podług dawniejszych ustaw górniczych pod względem przemysłowania górniczego, zostają i nadal w swéj mocy.

Jakim atoliż sposobem uprawnienia górnicze w zgodność wprowadzone być winny z zarządzeniami nowéj ustawy górniczéj, tudzież jak nadal postępować należy w zastósowaniu téjże do rzeczonych praw tych już istniejących, o tém bliżéj stanowią przepisy przechodnie, do niniejszéj ustawy załączone.

Artykuł IV.

W postanowieniach, w dawniejszych ustawach górniczych zawartych co do przywileju Panującego pod względem lasów, równie téż co do innych przedmiotów, względem których ustawa niniejsza nie zawiera przepisów, nie zachodzi żadna zmiana.

Podobnie téż nie dotyka niniejsza ustawa praw, przysłużających posiadaczom kopalń i hut, lub innym osobom z kontraktów, z nadań wedle dawniejszych ustaw górniczych lub z innych tytułów prawnych pod względem posiadania lub używania lasów lub części lasowych, pod względem służebności leśnych, pastwisk górnych i innych stósunków, nie będących przedmiotem ustawy górniczéj, o ile takowe nie zostały zmienione tymczasem przez inne rozporządzenia, w inny sposób wydane.

Artykuł V.

Wszelkie huty i inne przedsiębiorstwa, do założenia których koncesye wprawdzie udzielane były przez władze górnicze, które jednakże wedle nowéj ustawy nie podlegają już nadal udzielaniu przez władze górnicze, poddane zostają z po-

Artikel I.

Das beiliegende Berggesetz ist für alle Kronländer Unseres Reiches verbindlich, und hat mit 1. November 1854 in Wirksamkeit zu treten.

In Unseren Königreichen Lombardei, Venedig und Dalmazien, dann in der Militärgränze wird jedoch der Zeitpunkt der Wirksamkeit dieses Gesetzes erst durch besondere Verordnungen bestimmt und kundgemacht werden.

Artikel II.

Mit diesem Tage werden zugleich alle früheren, auf die Gegenstände desselben sich beziehenden Gesetze, sie mögen in den älteren Berg-Ordnungen für die verschiedenen Kronländer, oder in anderen, von wem immer und unter was immer für Formen erlassen worden sein, sowie alle älteren Gewohnheiten, außer Kraft gesetzt.

Artikel III.

Alle nach den früheren Berggesetzen in Beziehung auf den Bergbau-Betrieb bereits erworbenen Rechte werden aufrecht erhalten.

Wie jedoch die nach den älteren Gesetzen erworbenen Bergbau-Berechtigungen mit den Anordnungen des neuen Berggesetzes in Uebereinstimmung zu bringen seien, und wie sich bei der Anwendung des letzteren auf solche schon bestehende Rechte für die Zukunft zu benehmen sei, wird durch die, dem gegenwärtigen Gesetze beigefügten Uebergangs-Vorschriften näher bestimmt.

Artikel IV.

An den in den älteren Berggesetzen enthaltenen Bestimmungen über das landesfürstliche Hoheitsrecht hinsichtlich der Waldungen und über andere Gegenstände, über welche das gegenwärtige Gesetz keine Vorschriften enthält, wird durch dasselbe nichts geändert.

Auf gleiche Weise bleiben Rechte, welche den Besitzern von Berg- und Hüttenwerken oder anderen Personen aus Verträgen, aus Verleihungen nach den älteren Bergwerks-Gesetzen, oder aus anderen rechtsgiltigen Titeln in Beziehung auf den Besitz oder die Benützung von Waldungen oder Waldtheilen, auf Forst-Servituten, auf die Bergweiden und in Beziehung auf andere Verhältnisse, welche keinen Gegenstand des Berggesetzes ausmachen, zukommen, in soferne sie nicht durch sonst erflossene Verfügungen inzwischen Aenderungen erlitten haben, von diesem Gesetze unberührt.

Artikel V.

Alle diejenigen Hüttenwerke und andere Unternehmungen, zu deren Errichtung die Konzessionen bisher zwar von den Bergwerksbehörden ertheilt wurden, welche aber nach dem neuen Gesetze der Verleihung durch die Bergbehörden für die Zukunft nicht mehr

czątkiem działalności niniejszéj ustawy, tak co do udzielania prawa do ich założenia, jak co do nadzoru nad ich trybem, władzom, do kierowania sprawami przemysłowemi i fabrykami ogólnie ustanowionym.

Wszelakož zostają tym czasem jeszcze w swéj mocy postanowienia, co do takowych przedsiębiorstw w porządkach hamerniczych, przepisach cechowych i innych ustawach objęte, aż do chwili wydania innych zarządzeń drogą ustaw przemysłowych i fabrycznych.

Jak nastąpić ma przeniesienie tychże posiadań do ksiąg gruntowych, lub innych ksiąg publicznych, o tém stanowić będą osobne rozporządzenia.

Artykuł VI.

Kiedy początek swój bierze opłata należytości pomiarowych, niniejszą ustawą zaprowadzonych, a przeciwnie ustać ma zobowiązanie do opłat kwartalnych lub innych tego rodzaju opłat pomiarowych, ustanowioném będzie w osobnym przepisie.

Odroczne i opłaty pod nazwą tax kameralnych góniczych istniejące, będą także na przyszłość opłacane, dopóki w ich miejsce nie wejdą w życie inne postanowienia skutkiem nowéj ustawy.

Artykuł VII.

Postanowienia o ustanowieniu władz górniczych osobnemi rozporządzeniami obwieszczone będą.

Artykuł VIII.

Nasz Minister Finansów polecone sobie ma wykonanie niniejszego patentu.

Dano w Naszém cesarskiém głównem i rezydencyonalném mieście Wiédniu dnia 23 Maja, w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym czwartym, Naszego panowania w roku szóstym.

Franciszek Józef m. p.

Hr. Buol-Schauenstein m. p. **Baumgartner** m. p.

Z najwyższego rozporządzenia:

Ransonnet m. p.

unterliegen, unterstehen von dem Beginne der Wirksamkeit dieses Gesetzes, sowohl hinsichtlich der Ertheilung des Befugnisses zu deren Errichtung, als der Aufsicht über ihren Betrieb, den zur Leitung der Gewerbe-Angelegenheiten und Fabriken überhaupt bestellten Behörden.

Die über solche Unternehmungen in den Hammer-Ordnungen, Innungs-Vorschriften und anderen Gesetzen enthaltenen Bestimmungen bleiben jedoch bis zur Erlassung anderer Verfügungen durch Gewerbs- und Fabriks-Gesetze einstweilen in Kraft.

Wie die Uebertragung dieser Besitzungen in die Grund- oder andere öffentliche Bücher vorzunehmen sei, wird durch besondere Verordnungen bestimmt.

Artikel VI.

Wann die Entrichtung der durch das gegenwärtige Gesetz eingeführten Maßengebühr zu beginnen, dagegen die Verpflichtung zur Entrichtung der Quatember-Gelder oder anderer Maßengelder dieser Art aufzuhören hat, wird durch eine besondere Vorschrift bestimmt.

Die Fristengelder und die unter dem Namen der Berg-Kameraltaxen bestehenden Abgaben sind auch künftig zu entrichten, bis durch ein neues Gesetz andere Bestimmungen an deren Stelle treten.

Artikel VII.

Die Bestimmungen über die Bestellung der Bergbehörden werden durch besondere Verordnungen bekannt gemacht werden.

Artikel VIII.

Unser Minister der Finanzen ist mit dem Vollzuge des gegenwärtigen Patentes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 23. Mai, im Eintausend Achthundert vier und fünfzigsten, Unserer Reiche im sechsten Jahre.

Franz Joseph m. p.

Graf Buol-Schauenstein m. p. **Baumgartner** m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:
Ransonnet m. p.

Powszechna ustawa górnicza.

Rozdział piérwszy.

Postanowienia ogólne.

§. 1.

Pojęcie ustawy górniczéj.

Ustawa górnicza stanowi jakie minerały, niemniéj warunki, pod jakiemi takowe mogą być szukane i dobywane, nareszcie jakie prawa i obowiązki z prowadzeniem górnictwa osobno są połączone.

§. 2.

Jak dalece ustawa górnicza nie zawiéra postanowień właściwych, stosowane być powinny także i do spraw górniczych powszechne ustawy cywilne, karne, polityczne, przemysłowe i handlowe.

Jeżeli kto przez czyn, sprzeciwiający się ustawie górniczéj, przewinił zarazem i przeciw ustawie karnéj powszechnéj, wówczas skazanym być winien nie tylko na karę w ostatnim względzie zasłużoną, lecz także i na karę w ustawie górniczéj ustanowioną.

§. 3.

Regalia górnicze.

Pod regaliami górniczemi rozumieć należy ten przywiléj Panującego, w skutek którego pewne minerały, znajdujące się w naturalnych pokładach swych, zastrzeżone są Monarsze Najwyższemu do wyłącznego niemi zarządzania.

Do regaliów górniczych należą wszelkie minerały, które użytemi być mogą z powodu treściwości swéj w metalach, siarce, ałunie, witryolu lub soli kuchennéj, tudzież wody cementowe, grafit i żywice ziemne, nareszcie wszelkie węgle czarne i brunatne.

Te minerały zowią się minerałami zastrzeżonemi.

§. 4.

Monopolium rządu co do soli istniejące, osobnemi ustawami będzie uregulowane.

§. 5.

Uprawnienia do górnictwa.

Wyszukiwanie lub wydobywanie minerałów zastrzeżonych nie może miéć miejsca bez osiągnienia ku temu uprawnienia.

Uprawnienia te są albo przekazaniami okręgów szurfowych (pól szurfowych, §§. 15—22), albo nadaniami pomiarów kopalnianych i koncesyj kopalnianych (§§. 40—97).

Allgemeines österreichisches Berggesetz.

Erstes Hauptstück.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Begriff des Berggesetzes.

Das Berggesetz bestimmt die Mineralien, welche, sowie die Bedingungen, unter denen diese aufgesucht und gewonnen werden dürfen, und die mit dem Bergbau-Betriebe besonders verbundenen Berechtigungen und Verpflichtungen.

§. 2.

In soferne das Berggesetz keine besonderen Bestimmungen enthält, sind auch auf Bergwerks-Angelegenheiten die allgemeinen bürgerlichen, Straf-, politischen, Gewerbs- und Handelsgesetze anzuwenden.

Hat Jemand durch eine dem Berggesetze zuwiderlaufende Handlung zugleich ein allgemeines Strafgesetz übertreten, so ist nebst der in letzterer Beziehung verwirkten, auch die in dem Berggesetze bestimmte Strafe wider ihn zu verhängen.

§. 3.

Bergregal.

Unter Bergregale wird jenes landesfürstliche Hoheitsrecht verstanden, gemäß welchem gewisse, auf ihren natürlichen Lagerstätten vorkommende Mineralien der ausschließlichen Verfügung des Allerhöchsten Landesfürsten vorbehalten sind.

Zum Bergregale gehören alle Mineralien, welche wegen ihres Gehaltes an Metallen, Schwefel, Alaun, Vitriol oder Kochsalz benützbar sind, ferner die Zementwässer, Graphit und Erzharze, endlich alle Arten von Schwarz- und Braunkohle.

Solche Mineralien heißen vorbehaltene Mineralien.

§. 4.

Das hinsichtlich des Salzes bestehende Staatsmanopol wird durch besondere Gesetze geregelt.

§. 5.

Berechtigungen zum Bergbau.

Die Aufsuchung oder Gewinnung von vorbehaltenen Mineralien darf nur nach erlangter Berechtigung in Angriff genommen werden.

Diese Berechtigungen sind entweder Zuweisungen von Schurfgebieten (Schurffeldern, §§. 15—22), oder Verleihungen von Bergwerksmaßen (Gruben-Tagmaßen) und Bergwerks-Konzessionen (§§. 40—97).

§. 6.

Do nadawania upoważnień takowych i do prowadzenia dozoru nad prawnym trybem górnictwa, ustanowione są władze górnicze.

Gdziekolwiek w niniejszéj ustawie mowa jest w ogólności tylko o władzach górniczych, tam rozumieć należy tylko władze górnicze piérwszéj instancyi.

§. 7.

Zdolność nabycia uprawnień górniczych.

Kto wedle ustawy nabywać i posiadać może własność nieruchomą, zdolnym jest także do osiągnienia uprawnień górniczych, i do nabycia i posiadania kopalń.

§. 8.

Urzędnicy ustanowieni u władzy, do któréj bezpośredni publiczny dozór nad górnictwem, lub piérwsze rozstrzygnienie w przedmiocie nadań górniczych należy, tudzież małżonki i dzieci pod ojcowską władzą takich urzędników zostający, nie mogą w okręgu téjże władzy ani górnictwa prowadzić, ani téż własności kopalnianéj nabywać lub posiadać.

§. 9.

Miara i waga.

We wszystkich kopalniach i hutach, tudzież dla wszystkich spraw co do przedmiotów górniczych i hutniczych, zarządzić należy jednostajną miarę i wagę, a tak służyć będzie:

a) za pomiar długości (długomierz) sążeń wiédeński;

b) za pomiar powierzchni sążeń kwadratowy czworogranny wiédeński;

c) za pomiar ciałowy lub wklęsły stopa kubiczna sześćścienna wiédeńska;

d) za wagę handlową cetnar wiédeński, o ile nie jest osobnemi ustawami celnemi przepisany pomiar inny;

e) za wagę monetową grzywna wiédeńska.

Gdzie jest zaprowadzona miara i waga metryczna, taż miejsce miéć będzie.

§. 10.

Jeżeli się kto w sprawach górniczych i hutniczych odnosi do innéj miary lub wagi, musi przyłączyć numeryczny jéj stósunek do wyżwymienionéj miary zasadniczéj.

§. 6.

Zur Ertheilung solcher Berechtigungen und zur Führung der Aufsicht über den gesetzmäßigen Betrieb des Bergbaues, sind die Bergbehörden bestellt. Es werden in diesem Gesetze dort, wo von Bergbehörden schlechtweg die Rede ist, nur die Bergbehörden erster Instanz verstanden.

§. 7.

Fähigkeit zu Erwerbe von Bergbau-Berechtigungen.

Wer gesetzlich unbewegliches Eigenthum erwerben und besitzen kann, ist auch zur Erlangung von Bergbau-Berechtigungen und zum Erwerbe und Besitze von Bergwerken befähiget.

§. 8.

Beamte, welche bei einer Behörde angestellt sind, der die unmittelbare öffentliche Aufsicht über den Bergbau, oder die erste Entscheidung über Bergbau-Verleihungen zukömmt, dann die Ehegattinnen und unter väterlicher Gewalt stehenden Kinder solcher Beamten, dürfen in dem Bezirke dieser Behörde weder Bergbau betreiben, noch Bergwerks-Eigenthum an sich bringen oder besitzen.

§. 9.

Maß und Gewicht.

Es soll bei allen Berg- und Hüttenwerken und in allen Geschäften über Bergbau- und Hütten-Gegenstände, ein gleichförmiges Maß und Gewicht angeordnet werden, und zwar:

a) als Längenmaß, die Wiener Klafter;

b) als Flächenmaß, die Wiener Geviert- (Quadrat-) Klafter;

c) als Körper- oder Hohlmaß, der Wiener Kubik- (Würfel-) Fuß;

d) als Handelsgewicht, der Wiener Zentner, wo nicht besondere Zollgesetze ein anderes vorschreiben;

e) als Münzgewicht, die Wiener Mark.

Wo das metrische Maß und Gewicht eingeführt ist, hat dieses zu gelten.

§. 10.

Wird sich in Geschäften über Bergbau- und Hütten-Angelegenheiten auf andere Maße oder Gewichte bezogen, so muß deren numerisches Verhältniß zu dem angeführten Grundmaße beigefügt seyn.

§. 11.

Dzielnica (rewir) górnicza.

Kopalnie, z powodu miejscowego położenia swego, tudzież równych stosunków posesyjnych, przemysłowych lub innych w naturalnym związku będące, mogą połączone być w jednę dzielnicę górniczą.

Ustanowienie objętości dzielnicy górniczéj, i zarządzenie utworzenia takowéj przysłuża władzom górniczym po wysłuchaniu stron w tém interesowanych.

Każda dzielnica oznaczoną być ma pewném nazwiskiem.

§. 12.

Przedsiębiorstwa górnicze ze strony Państwa.

Przedsiębiórstwa górnicze rządowe ulegają tym samym postanowieniom co przedsiębiorstwa podobne prywatnych.

Rozdział drugi.

O szurfowaniu.

§. 13.

Pojęcie szurfowania.

Szurfować znaczy, szukać zastrzeżonych minerałów w pokładach czyli łożyskach onychże, a wynalezione tak dalece odkryć (obnażyć), ażeby względem nich nastąpić mogło nadanie prawa własności.

§. 14.

Pozwolenie do tego.

Kto szurfować chce, potrzebne mu jest do tego pozwolenie władzy górniczéj. Pozwolenie to pozyskać obowiązany jest także posiadacz gruntów, zamyślający szurfować na gruncie swoim.

§. 15.

Okrąg szurfowania.

Każde podanie o pozwolenie do szurfowania zawiérać winno przy własnoręcznym podpisie upraszającego lub pełnomocnika jego:

1. Nazwisko, charakter i zamieszkanie ubiegającego się; jeżeli pełnomocnik w to wchodzi, pełnomocnictwo do prożby załączyć należy; tudzież wykaz prawa pobytu.

2. Wyszczególnienie okręgu, na który się pozwolenie rozciągać powinno. Okrąg ten nazywa się okręgiem szurfowym. Jako okrąg szurfowy oznaczone być mogą wedle upodobania ubiegającego się:

a) pojedyncze parcele gruntu;
b) rozciąglejsze przestrzenie, wszakże z dokładném wyszczególnieniem granic;
c) pod pewnemi nazwiskami i granicami powszechnie znane powiérzchnie, doliny lub przechyliska gór.

Zarazem wymienić należy gminę katastralną i powiat polityczny.

§. 11.

Bergwerke, welche durch ihre Ortslage und durch gleiche Besitz-, Betriebs- oder andere Verhältnisse in einer natürlichen Verbindung stehen, können zu einem Bergreviere vereiniget werden.

Bergreviere.

Die Bestimmung des Umfanges der Bergreviere, und die Einleitung zur Bildung derselben, kommt den Bergbehörden nach Einvernehmung der dadurch Betroffenen zu.

Jedes Revier ist mit einem bestimmten Namen zu bezeichnen.

§. 12.

Die Bergwerks-Unternehmungen des Staates unterliegen den nämlichen Bestimmungen, wie jene der Privaten.

Bergwerks-Unternehmungen des Staates.

Zweites Hauptstück.

Vom Schürfen.

§. 13.

Schürfen heißt, vorbehaltene Mineralien in ihren Lagerstätten aufsuchen, und die gefundenen soweit aufschließen, daß die Verleihung des Eigenthumsrechtes auf dieselben erfolgen kann.

Begriff des Schürfens.

§. 14.

Wer schürfen will, bedarf hiezu der Bewilligung der Bergbehörde. Diese Verpflichtung liegt auch dem Grundbesitzer ob, welcher auf seinem Grunde eine Schürfung beabsichtiget.

Bewilligung hiezu.

§. 15.

Jedes Gesuch um die Bewilligung zum Schürfen muß, unter eigenhändiger Fertigung des Gesuchstellers oder seines Bevollmächtigten, enthalten:

Schurfgebiet.

1. Namen, Charakter und Wohnort des Bewerbers; wenn ein Bevollmächtigter einschreitet, ist dem Gesuche die Vollmacht beizulegen; ferner die Nachweisung der Berechtigung des Aufenthaltes.

2. Angabe des Gebietes, auf welches sich die Bewilligung erstrecken soll. Es heißt das Schurfgebiet. Als solches können nach Willkür des Bewerbers bezeichnet werden:

a) einzelne Grundparzellen;
b) ausgedehntere Flächen, jedoch mit genauer Angabe der Begränzung;
c) unter bestimmten Benennungen und Gränzen allgemein bekannte Flächen, Thäler oder Berggehänge.

Zugleich sind die Katastral-Gemeinde und der politische Bezirk anzugeben.

§. 16.

Trwanie pozwoleń szurfowych.

Pozwolenia do szurfowania udzielane będą tylko na ciąg jednego roku. Wszelakoż na żądanie przedłużone być mogą od roku do roku, gdy przekonanie powzięła władza górnicza, iż prawo szurfowania mający rozpoczął był roboty szurfowe w swoim okręgu szurfowym.

§. 17.

Miejsca od szurfowania wyjęte.

Nie wolno szurfować bez przyzwolenia właściciela gruntu w miejscach następujących:

a) w obrębie budynków mieszkalnych, gospodarnych lub innych;

b) w dziedzińcach zamkniętych;

c) w obwarowanych ogrodach domowych, ozdobnych i innych, tudzież na grobowiskach (cmętarzach), i niwach murami obwiedzionych;

d) w odległości o mniéj dwudziestu sążni około własności pod *a)* i *b)* wyszczególnionéj.

Do szurfowania na gościńcach publicznych i kolejach żelaznych, w obrębie budów od wody chronnych, w obrębie rejonu twierdzy i odległości od niéj osobnemi przepisami oznaczonéj, tudzież na granicach Państwa i kraju, potrzebném jest zezwolenie przynależnéj władzy administracyjnéj.

§. 18.

Jeżeli przeciw przypuszczalności szurfowania w innych miejscach prócz wymienionych w §. 17., zachodzą trudności ze względów publicznych, rozstrzygnienie nastąpić winno przez władze górnicze, w porozumieniu z dotyczącemi władzami administracyjnemi.

§. 19.

Prawa szurfarza.

Przez pozwolenie szurfowania dostępuje szurfarz prawa, w obrębie szurfowego terytoryum swego, o ile nie są mu na przeszkodzie dawniejsze prawa górnicze, zakładać i daléj prowadzić budowy szurfowe bez wszelkiego ograniczenia ich liczby.

§. 20.

Minerałami wydobytemi nie może szurfarz rozrządzić, jak tylko wedle pozwolenia władzy górniczéj.

§. 21.

Same tylko licencye do szurfowania nie nadają jeszcze w y ł ą c z n e g o prawa do szurfowania w oznaczonym okręgu szurfowyin, albowiem mogą w tym samym okręgu jednocześnie i kilku osobom udzielone być pozwolenia do szurfowania.

§. 16.

Dauer der Schurfbewilligungen.

Schurfbewilligungen werden nur auf die Dauer Eines Jahres ertheilt. Sie können aber auf Ansuchen von Jahr zu Jahr verlängert werden, nachdem sich die Bergbehörde überzeugt hat, daß von dem Schurfberechtigten in seinem Schurfgebiete Schurf-Arbeiten begonnen worden seien.

§. 17.

Ausgenommene Plätze.

An folgenden Orten ist das Schürfen ohne Zustimmung des Grund-Eigenthümers nicht gestattet:

a) innerhalb der Wohn-, Wirthschafts- oder anderer Gebäude;
b) in geschlossenen Hofräumen;
c) in eingefriedeten Haus-, Zier- und anderen Gärten, sowie in Friedhöfen (Gottesäckern) und in den mit Mauern umgebenen Fluren;
d) in Entfernung von weniger als zwanzig Klafter und das in a) und b) bezeichnete Eigenthum.

Zu Schürfungen auf öffentlichen Straßen und Eisenbahnen, an Wasser-Schutzbauten, innerhalb des Rayons einer Festung und der durch besondere Vorschriften bestimmten Entfernung von derselben, dann an den Reichs- und Landesgränzen, ist die Genehmigung der zuständigen Verwaltungsbehörde erforderlich.

§. 18.

Werden gegen die Zulässigkeit von Schürfungen an anderen Orten als an den im §. 17. angeführten, aus öffentlichen Rücksichten Bedenken erhoben, so ist darüber von den Bergbehörden, im Einverständnisse mit den betheiligten Verwaltungsbehörden, zu entscheiden.

§. 19.

Rechte des Schürfers.

Durch die Schurfbewilligung erlangt der Schürfer das Befugniß, innerhalb seines Schurfgebietes, insoferne ältere Bergbau-Rechte nicht im Wege stehen, Schurfbaue ohne Beschränkung ihrer Zahl zu eröffnen und zu betreiben.

§. 20.

Uiber die gewonnenen Mineralien darf der Schürfer nur mit Bewilligung der Bergbehörde verfügen.

§. 21.

Bloße Schurfbewilligungen begründen noch nicht ein ausschließendes Recht zum Schürfen in dem bezeichneten Schurfgebiete, und es können in demselben Gebiete mehreren Personen gleichzeitig Bewilligungen zum Schürfen ertheilt werden.

§. 22.

Szurf wyłącznie wolny.

Wyłączne prawo do pewnego pola szurfowego nabytém będzie dopiéro wtedy, gdy szurfarz oznaczy władzy górniczéj punkt, w którym rozpocząć zamyśla budowę (uprawę) szurfową, i postawić chce ku temu znak szurfowy. Od chwili uczynienia doniesienia tego u władzy górniczéj ma szurfarz wyłączne prawo szurfowania na miejscu oznaczoném to jest wyłącznie wolny szurf (oddzielny).

§. 23.

Oznajmienie o zamierzonéj budowie (uprawie) szurfowéj nastąpić może albo w odniesieniu się do otrzymanego już pozwolenia szurfowego, albo bezpośrednio w saméjże prożbie o udzielenie pozwolenia szurfowania. Zawsze jednakże obejmować musi dokładne wyszczególnienie położenia budowy szurfowéj, równie jak stanowiska znaku szurfowego.

§. 24.

Znak szurfowy.

W ciągu dni trzech, jak otrzyma szurfarz potwierdzenie władzy górniczéj w przedmiocie doniesienia swego, oznaczyć musi na jawie czyli na dniu (powiérzchni ziemi) szurf wyłącznie wolny znakiem szurfowym. Jeżeli to uczynić zaniedba, winien będzie wynagrodzić szkodę, przez to osobie trzeciéj wyrządzoną, któréj wybrane stanowisko niewiadomém zostało. Przed wniesieniem oznajmienia do władzy górniczéj nie wolno stawiać znaku szurfowego.

§. 25.

O każdém postanowieniu znaku szurfowego uczynić należy doniesienie władzom politycznym (urzędowi sędziowskiemu stolcowemu, dystryktowi, preturze), w których obrębie leży okrąg szurfowy, o czém te powszechną wiadomość dać powinny.

Jaką formę powszechnie jednostajną otrzymać winny znaki szurfowe w każdym kraju koronnym, by je każdy łatwo poznać mógł, o tém stanowić będzie polityczna władza krajowa.

§. 26.

Zgłoszenie u właściciela gruntu.

Każdy szurfarz obowiązany jest, przed rozpoczęciem szurfu wykazać właścicielowi gruntu pozwolenie szurfowe, i umówić się z nim o wynagrodzenie szkody jego.

§. 27.

Postąpienie w razie, gdyby ten przeszkody stawiał szurfowaniu.

Jeżeli się szurfarz nie może zgodzić z właścicielem gruntu o wynagrodzenie szkody, jakiego się tenże domaga, ma prawo żądać od władzy politycznéj pozwolenia do rozporządzenia roboty swéj szurfowéj. Skoro jako wyłącznie

§. 22.

Freischurf.

Ein ausschließliches Recht auf ein bestimmtes Schurffeld wird erst erworben, wenn der Schürfer der Bergbehörde den Punkt anzeigt, an welchem er einen Schurfbau zu beginnen und das Schurfzeichen zu setzen beabsichtet. Von dem Zeitpunkte angefangen, als diese Anzeige bei der Bergbehörde einkömmt, hat der Schürfer für den angezeigten Punkt das ausschließende Befugniß des Schürfens, d. i. einer Freischurf.

§. 23.

Die Anzeige über den beabsichteten Schurfbau kann entweder mit Beziehung auf eine bereits ertheilte Schurfbewilligung geschehen, oder unmittelbar mit dem Gesuche um Ertheilung der Schurfbewilligung selbst verbunden werden. Sie muß aber stets die genaue Angabe der Lage des beabsichtigten Schurfbaues und des Standortes des Schurfzeichens enthalten.

§. 24.

Schurfzeichen.

Binnen drei Tagen, nachdem dem Schürfer die Bestätigung der Bergbehörde über seine Anzeige zugekommen ist, muß er den Freischurf über Tage mit dem Schurfzeichen bezeichnen. Unterläßt er dieses, so hat er jeder dritten Person, welcher der gewählte Standort unbekannt geblieben ist, die hiedurch erlittenen Nachtheile zu ersetzen. Vor Erstattung der Anzeige an die Bergbehörde darf das Schurfzeichen nicht aufgestellt werden.

§. 25.

Jede Aufstellung eines Schurfzeichens muß den politischen Bezirksbehörden (Stuhlrichteramt, Distrikt, Prätur), in deren Bezirken das Schurfgebiet liegt, angezeigt und von diesen öffentlich bekannt gemacht werden.

Welche allgemeine gleichartige Form die Schurfzeichen in jedem Kronlande zu erhalten haben, um Jedermann kenntlich zu sein, wird durch die politische Landesbehörde bestimmt.

§. 26.

Meldung bei dem Grund-Eigenthümer.

Jeder Schürfer ist verpflichtet, vor der Eröffnung eines Schurfbaues dem Grund-Eigenthümer die Schurfbewilligung vorzuweisen, und mit diesem rücksichtlich seiner Entschädigungs-Ansprüche ein Uebereinkommen zu versuchen.

§. 27.

Benehmen bei Hinderung des Schürfens durch denselben.

Kann sich der Schürfer mit dem Grund-Eigenthümer über die vom Letzteren angesprochene Entschädigung nicht vereinigen, so ist er berechtiget, bei der politischen Behörde um die Bewilligung einzuschreiten, seine Schurf-Arbeit beginnen zu dürfen.

wolny szurfarz uczynił już doniesienie do władzy górniczéj o wybraném stanowisku wolnego szurfu swego, przeto prawa nabył oznaczyć szurf wolny (oddzielny) na miejscu samém znakiem szurfowym, wówczas wolny szurfarz prawo ma żądać od władzy powiatowéj politycznéj pozwolenia do postawienia znaku szurfowego.

W jednym jak drugim razie dotyczący szurfarz obowiązanym jest:

a) zabezpieczyć tymczasem właścicielowi gruntu wynagrodzenie szkody udowodnionéj, zrządzonéj przez rozpoczęcie roboty szurfowéj lub przez postawienie znaku szurfowego, nawet gdyby ugoda w téj mierze nie przyszła do skutku, a to w wysokości oznaczonéj przez delegowanego politycznéj władzy powiatowéj;

b) żądać od władzy górniczéj natychmiast rozpoczęcia postępowania celem przymusowego odstąpienia gruntu;

c) w razie wyłącznéj wolności szurfu zaniechać wszelkich robót na témże miejscu aż do rozstrzygnienia sprawy téj.

§. 28.

Jeżeli szurfarz w ciągu dni trzydziestu licząc od założenia znaku szurfowego, nie jest w stanie wykazać się, że wniósł podanie do władzy górniczéj o postępowanie w przedmiocie ustąpienia gruntu, winny dotyczące władze powiatowe polityczne (urząd powiatowy, urząd stoliczno-sędziowski, dystrykt, pretura) na żądanie właściciela gruntu kazać sprzątnąć znak szurfowy, i donieść o tém władzy górniczéj.

§. 29.

Spóźnienia w rozpoczęciu budowy szurfowéj lub w ustawieniu znaku szurfowego w skutek układów z właścicielem gruntu, nie są szkodliwe przywilejowi szurfarza.

§. 30.

Podziemne budowy szurfowe (otwory nadziejowe).

Przy szurfach podziemnych z kopalń za pomocą tak zwanych otworów nadziejowych, każdy dowolny punkt, nawet gdyby się jeszcze znajdował w obrębie nadanéj miary kopalnianéj, obranym być może za punkt oparcia nowego szurfowania z tém przypuszczeniem, iż przez to nie będą nadwerężone inne prawa już nabyte; o czém władzy górniczéj wiadomość dać należy (§. 22).

§. 31.

Krąg szurfu wyłącznego.

Wewnątrz koła horyzontalnego (poziomego), którego półśrednica wynosi sążni wiédeńskich dwieście dwadzieścia cztéry, a którego środopunktem jest stanowisko znaku szurfowego (koło szurfowe), nie może nikt inny

Hat er als Freischürfer der Bergbehörde die Anzeige über den gewählten Standort seines Freischurfes bereits erstattet, somit das Recht erworben, den Freischurf an Ort und Stelle mit dem Schurfzeichen zu bezeichnen, so ist der Freischürfer berechtiget, bei der politischen Bezirksbehörde um die Bewilligung zur Aufstellung des Schurfzeichens anzusuchen.

In beiden Fällen ist jedoch der betreffende Schürfer verpflichtet:

a) für den dem Grund-Eigenthümer durch den Beginn der Schurf-Arbeit oder durch die Aufstellung des Schurfzeichens etwa verursachten erweislichen Schaden, wenn auch darüber ein Uebereinkommen nicht zu Stande käme, den Ersatz in dem von dem Abgeordneten der politischen Bezirksbehörde zu bestimmenden Betrage einstweilen sicher zu stellen;

b) bei der Bergbehörde sogleich um die Einleitung des Verfahrens über die zwangsweise Grund-Ueberlassung anzusuchen;

c) im Falle eines Freischurfes bis zur Entscheidung hierüber alle Arbeiten an dieser Stelle zu unterlassen.

§. 28.

Kann sich der Schürfer binnen dreißig Tagen von der Errichtung des Schurfzeichens angefangen, über das Ansuchen bei der Bergbehörde um die Verhandlung über die Grund-Ueberlassung nicht ausweisen, so haben die betreffenden politischen Bezirksbehörden (Bezirksamt, Stuhlrichteramt, Distrikt, Prätur) auf Ansuchen des Grund-Eigenthümers das Schurfzeichen hinwegräumen zu lassen, und dieß der Bergbehörde anzuzeigen.

§. 29.

Verzögerungen in dem Beginne des Schurfbaues oder in der Aufstellung des Schurfzeichens durch Verhandlungen mit dem Grund-Eigenthümer, sind dem Vorrechte des Schürfers nicht nachtheilig.

§. 30.

Unterirdische Schurfbaue (Hoffnungsschläge).

Bei unterirdischen Schürfungen aus Grubenbauen mittelst sogenannter Hoffnungsschläge kann jeder beliebige Punkt, wenn er sich auch noch innerhalb eines verliehenen Grubenmaßes befindet, als Anhaltspunkt einer neuen Schürfung in der Voraussetzung, daß nicht andere bereits erworbene Rechte verletzt werden, gewählt und der Bergbehörde angezeigt werden (§. 22).

§. 31.

Umkreis des Freischurfes.

Innerhalb eines horizontalen Kreises, dessen Halbmesser zweihundert vier und zwanzig Wiener Klafter beträgt, und dessen Mittelpunkt der Standort des Schurfzeichens ist (Schurfkreis), darf ein fremder Schurfbau nicht angeschlagen werden.

zakładać budowy szurfowéj. Wyjątek od tego postanowienia miejsce ma w tych tylko dzielnicach górniczych, dla których statuta o dzielnicach (§§. 43, 274) co innego stanowią.

§. 32.

Każde zruszenie znaku szurfowego ze strony szurfarza, uważać należy jako nowy zakład szurfowy.

§. 33.

Jeżeli do władzy górniczéj równocześnie wniesioném będzie kilka doniesień o wybranych stanowiskach znaków szurfowych (§. 22), a koła szurfowe nabytych przezto szurfów oddzielnych (wyłącznych) całkiem lub w części się zasłaniają, wówczas powierzchnie w ten sposób na się spadające spólnie mają być przekazane szurfarzom wolnym (wyłącznym) przytém interesowanym, jeżeli nie ułożą się inaczéj między sobą szurfarze wyłączni.

§. 34.

Objętość pola zastrzeżonego dla każdego szurfu wyłącznego.

Każdy szurf wyłączny (wolny, oddzielny) nadaje prawo do żądania najmniéj jednéj miary kopalnianéj, to jest prostokątu o sążniach kwadratowych 12.544. Przy węglach kamiennych prawo to rozciąga się najmniéj do dwóch miar kopalnianych, najdłuższemi stronami obok siebie położonych, t. j. do miary podwójnéj.

Jeżeli zaś szurf wyłączny stanowi szyba, któréj szpąg (pokład pod skałą) najmniéj piećdziesiąt sążni pionowo pod darnią (powierzchnią naturalną) leży, wówczas żądać można w powszechności udzielenia dwóch miar kopalnianych, a przy węglach kamiennych czteréch miar kopalnianych najdłuższemi stronami obok siebie położonych.

Więcéj miar kopalnianych w jedném nadaniu objętych zowie się polem kopalnianém.

§. 35.

Lubo szurfarz nie ma prawa prowadzić budowy szurfowéj (§. 15) poza własnym swym okresem szurfowym, mimoto nie jest on przy nadaniu ograniczonym w pokładzie miar kopalnianych na granice okręgu swego szurfowego.

§. 36.

Przy nadaniu miar kopalnianych w pobliżu szurfu oddzielnego (wyłącznego), którego nadanie nie jest jeszcze zasłużonem (§. 44), posiadaczowi tegóż, jeżeli nie jest w stanie zawrzeć inną ugodę z ubiegającym się o nadanie, do woli zostawionem jest, wybrać sobie kierunek, wedle którego pole kopalniane jako prostokąt uważane, rozległość dłuższą otrzymać powinno.

Eine Ausnahme von dieser Bestimmung findet nur in jenen Bergrevieren Statt, für welche durch Reviers-Statuten (§§. 43, 274) etwas Anderes vorgezeichnet wird.

§. 32.

Jede Verrückung des Schurfzeichens von Seite des Schürfers ist als eine neue Schurfanlage zu betrachten.

§. 33.

Wenn bei einer Bergbehörde mehrere Anzeigen über gewählte Standorte von Schurfzeichen (§. 22) gleichzeitig einlangen, und die Schurfkreise der hiedurch erworbenen Freischürfe sich ganz oder theilweise decken, so sind die auf diese Weise sich deckenden Flächen den dabei betheiligten Freischürfern gemeinschaftlich zuzuweisen, ausgenommen die Freischürfer treffen selbst unter sich ein anderes Übereinkommen.

§. 34.

Vorbehaltenes Feld für jeden Freischurf.

Jeder Freischurf gibt Anspruch auf die Verleihung mindestens **Eines** Grubenmaßes, das heißt eines Rechtecks von 12.544 Quadrat-Klafter. Bei Steinkohlen erhöhet sich dieser Anspruch auf mindestens **zwei**, mit den längsten Seiten an einander liegenden Grubenmaße, d. h. auf ein Doppelmaß.

Besteht jedoch der Freischurf aus einem Schachtbau, dessen Sohle wenigstens fünfzig Klafter im Seiger (senkrecht) unter dem Rasen (der natürlichen Oberfläche) ansteht, so erstreckt sich der Anspruch im Allgemeinen auf die Verleihung von zwei, und bei Steinkohlen von vier mit den längsten Seiten an einander liegenden Grubenmaßen.

Der Inbegriff mehrerer in derselben Verleihung begriffenen Grubenmaße heißt **Grubenfeld**.

§. 35.

Wiewohl der Schürfer zum Betriebe eines Schurfbaues (§. 15) außer seinem Schurfgebiete nicht berechtiget ist, so ist er dennoch bei der Verleihung in der Lagerung der Grubenmaße auf die Gränzen seines Schurfgebietes nicht beschränkt.

§. 36.

Bei der Verleihung von Bergwerksmaßen in der Nähe eines noch nicht verleihungswürdigen Freischurfes (§. 44) steht dem Besitzer des letzteren, wenn er mit dem Verleihungswerber nicht ein anderes Übereinkommen zu treffen vermag, frei, die Richtung zu wählen, nach welcher das Grubenfeld als Rechteck betrachtet, die längere Ausdehnung erhalten soll.

§. 37.

Jeżeli długość pola kopalnego oznaczona jest wedle kierunku i długości, wówczas ustanowiona jest także i szerokość onegoż wedle kierunku i wielkości; wymiar obojga zaś w ten sposób przedsiębranym być winien, ażeby znak szurfowy w pośrodku miary kopalnianéj się znajdował.

§. 38.

Przeniesienie praw szurfowych.

Wszelkie przeniesienie pozwolenia szurfowego lub upoważnienia do szurfu wyłącznego (oddzielnego) na rzecz innego przedsiębiorcy oznajmionêm być winno władzy górniczéj. Jeżeli ten zajmuje się przedsiębiorstwem przed doniesieniem do władzy górniczéj, ukaranym być winien równie jak przedsiębiorca, do prowadzenia górnictwa prawa nie mający.

§. 39.

Księgi szurfowe.

Co do wszystkich udzielanych pozwoleń szurfowych, doniesień o szurfach wyłącznych czyli oddzielnych i potwierdzeń w tym przedmiocie udzielonych, niemniéj co do wszystkich przeniesień praw szurfowych prowadzić ma władza górnicza własne księgi szurfowe. Przeglądanie ksiąg tych dla każdego jest wolne.

Rozdział trzeci.

O nadaniu.

§. 40.

Cel nadania.

Kto przez władzę górniczą nabyć chce prawo własności do minerałów zastrzeżonych, w obrębie pewnego ograniczenia znajdujących się, tudzież upoważnienie do wydobywania onychże za pomocą trybu przyrządowego ku temu potrzebnego, lub prawo do założenia i prowadzenia własnych budów pomocnych czyli stolni (podkop) rewirowych, w piérwszym razie żądać winien w podaniu swém nadania, w drugim zaś koncesyi.

§. 41.

Rodzaje tychże.

Nadania górnicze odnoszą się:
do miar dolnych (kopalnianych), §§. 42—70,
do zabytków, §§. 71—75,
do miar dziennych (powiérzchnich), §§. 76—84.
Koncesye górnicze odnoszą się:
do budów (upraw) pomocnych, §§. 85—89,
do stolni rewirowych, §§. 90—97,

§. 37.

Ist die Länge des Grubenfeldes der Richtung und Größe nach bestimmt, so ist auch die Breite desselben der Richtung und Größe nach gegeben, die Zumessung beider hat aber in der Art zu geschehen, daß das Schurfzeichen mitten im Grubenmaße zu stehen kommt.

§. 38.

Uebertragung der Schurfrechte.

Jede Uebertragung einer Schurfbewilligung oder Frei-Schurfberechtigung an einen anderen Unternehmer ist der Bergbehörde anzuzeigen. Betreibt dieser einen Bau vor der Anzeige an die Bergbehörde, so ist er gleich einem unbefugten Bergbau-Unternehmer zu bestrafen.

§. 39.

Schurfbücher.

Ueber alle ertheilten Schurfbewilligungen, Anzeigen von Freischürfen und darüber ertheilten Bestätigungen, dann über alle Uebertragungen solcher Berechtigungen, sind von der Bergbehörde eigene Schurfbücher zu führen. Die Einsicht in dieselben ist Jedermann gestattet.

Drittes Hauptstück.

Vom Verleihen.

§. 40.

Zweck der Verleihung.

Wer durch die Bergbehörde das Eigenthumsrecht auf die innerhalb einer bestimmten Begränzung vorkommenden, vorbehaltenen Mineralien und das Befugniß zur Gewinnung derselben durch den erforderlichen Werksbetrieb, oder die Berechtigung zur Anlage und zum Betriebe eigener Hilfsbaue oder Revierstollen erwerben will, hat im ersten Falle um die Verleihung, im anderen aber um die Konzession anzusuchen.

§. 41.

Arten derselben.

Die Bergwerks-Verleihungen theilen sich in solche:
auf Grubenmaße, §§. 42—70,
auf Ueberscharen, §§. 71—75,
auf Tagmaße, §§. 76—84.
Die Bergwerks-Konzessionen in solche:
auf Hilfsbaue, §§. 85—89,
auf Revierstollen, §§. 90—97.

§. 42.

a) O nadaniu miar dolnych (kopalnianych).

Miara dolna (kopalniana) obejmuje pewną powierzchnię (§. 34) w poziomej równinie punktu otworczego *a*, *b*, w formie prostokąta o 12.544 sążniach kwadratowych, i rozciąga się w powszechności na wieczystą (nieskończoną) wysokość i głębokość (na nieograniczoność).

§. 43.

Statuta rewirowe.

O ile w pojedynczych dystryktach górniczych szczególne stósunki tego koniecznie wymagają, by albo istniejące tamże dotychczasowe gatunki miar kopalnianych zatrzymane zostały także i przy nadaniach w przyszłości, albo dopiéro ustanowione były odstępujące od postanowienia §. 42, co w téj mierze ustanowioném będzie, zamieścić należy w statutach rewirowych.

§. 44.

Warunki do nadania miar kopalnianych.

Nadanie miar kopalnianych wtedy tylko miejsce mieć może, jeżeli minerały zastrzeżone, w pokładzie swym na miejscu ku temu zgłoszoném tak dalece są obnażone, czyli odkryte, iż wedle miejscowych stósunków warto jest zająć się uprawą kopalnianą.

Ocenienie uprawialności kopalnianéj w rewirach (dzielnicach), gdzie tego stósnnki miejscowe wymagają, osobnym postanowieniom zostawiono, które wydane będą przez Ministeryum po wysłuchaniu towarzystw rewirowych, kopalnią się trudniących.

§. 45.

Punkt otworczy.

Punkt, od którego miara kopalniana wymierzoną być ma (punkt otworczy) może sobie ubiegający się o nadanie dowolnie wybrać, tylko znajdować się musi wewnątrz odkrytéj części pokładu i pola kopalnianego, nadaném być mającego (§. 34).

§. 46.

Podstawa miary kopalnianej.

Miara kopalniana wyznaczona być musi zawsze w kształcie prostokąta; stósunek jego długości do szerokości o tyle tylko oznaczonym jest, iż krótsza strona prostokątu nie będzie mierzyć mniéj jak 56 sążni.

§. 47.

Ile miar kopalnianych nadawać można.

W powszechności na jedno odkrycie nie można nadawać miar kopalnianych w innéj liczbie (§. 34), jak tylko, ile zastrzeżono dla szurfu oddzielnego (wolnego).

Jeżeli zaś punkt otworczy takie położenie ma, iżby z niego wymierzyć się dało więcéj jeszcze nienadanych miar kopalnianych, zostawione sobie ma

§. 42.

a) Von der Verleihung der Grubenmaße. Begriff der Grubenmaße.

Ein Grubenmaß umfaßt eine bestimmte Fläche (§. 34) in der horisontalen Ebene des Aufschlagspunktes, und zwar in der Gestalt eines Rechteckes von 12.544 Quadrat-Klaftern, und erstreckt sich in der Regel in die ewige Höhe und Teufe (in das Unbeschränkte).

§. 43.

Revier Statuten.

Sofern in einzelnen Berg-Distrikten besondere Verhältnisse es unvermeidlich machen, entweder die daselbst bisher bestandenen Arten der Grubenmaße auch bei künftigen Verleihungen beizubehalten, oder von der Bestimmung des §. 42 abweichende erst festzustellen, sind die Bestimmungen darüber in Revier-Statuten aufzunehmen.

§. 44.

Bedingungen der Verleihung von Grubenmaßen.

Die Verleihung von Grubenmaßen ist nur dann zulässig, wenn vorbehaltene Mineralien in ihrer Lagerstätte an der dazu angemeldeten Stelle so aufgeschlossen sind, daß sie nach den örtlichen Verhältnissen als abbauwürdig angesehen werden können.

Die Beurtheilung der Abbauwürdigkeit wird in solchen Revieren, wo dieß die örtlichen Verhältnisse erheischen, besonderen Bestimmungen vorbehalten, und diese werden nach Vernehmung der Reviers-Gewerken von dem Ministerium erlassen.

§. 45.

Aufschlagspunkt.

Der Punkt, von welchem das Grubenmaß auszumessen ist (der Aufschlagspunkt) kann von dem Verleihungswerber nach Belieben gewählt werden, nur muß er sich innerhalb des aufgeschlossenen Theiles der Lagerstätte und des zu verleihenden Grubenfeldes (§. 34) befinden.

§. 46.

Grundfläche der Grubenmaße.

Das Grubenmaß muß immer als Rechteck bestimmt werden; das Verhältniß seiner Länge zur Breite ist nur insoferne bestimmt, als die kürzere Seite des Rechteckes nicht unter 56 Klafter sein darf.

§. 47.

Verleihbare Zahl von Grubenmaßen.

In der Regel darf auf einen Aufschluß nur die für einen Freischurf vorbehaltene Zahl von Grubenmaßen (§. 34) verliehen werden.

Hat der Aufschlagspunkt aber eine solche Lage, daß sich aus demselben mehrere noch unverliehene Grubenmaße ausmessen lassen, so steht dem Verleihungswerber frei,

ubiegający do woli, rozłożyć się na jedno wykrycie przy węglach kamiennych i brunatnych aż do cztérech miar podwójnych, przy wszystkich innych zaś minerałach aż do cztérech pojedynczych miar kopalnianych.

§. 48.

Dla każdego nadania, o które z początku proszono nie w zupełnéj objętości, wymienionéj w §. 47, można także następnie jeszcze żądać prawnego uzupełnienia pola, o ile nabyte tymczasem prawa innych przedsiębiorców nie stoją na przeszkodzie.

Przypuszczalność takiego uzupełnienia jednak w ten sam sposób rozpoznaną być musi, jak nowe nadanie.

§. 49.

Forma i treść próśb o nadanie.

Prośby o nadanie muszą:

a) zawierać nazwisko i zamieszkanie ubiegającego się, lub téż pełnomocnika jego, i podpisane być przez niego własnoręcznie.

Jeżeli pełnomocnik w to wchodzi, prośba opatrzoną być ma pełnomocnictwem należytém;

b) opisanie położenia i właściwość wykrycia z wyszczególnieniem właściciela gruntu, gminy miejscowéj i powiatu politycznego, tudzież oddalenia punktu otworczego od dwóch punktów niezruszalnych i powszechnie do poznania łatwych;

c) opatrzone być prognostykiem zrobionego wykrycia;

d) jeżeli odkrycie przez szurfowanie nastąpiło, musi zakład szurfowy być wymieniony, i oraz wyrażoném, w jakiéj głębokości i kierunku od wytni na powiérzchni (na dniu) wykrycie nastąpiło. Daléj ubiegający się

e) wyrazić powinien liczbę i pokład żądanych miar kopalnianych, tudzież nazwę, pod jaką nadanie nastąpić winno;

f) oświadczyć ma, czyli żądane miary samodzielnie do księgi górniczéj mają być wciągnione, czyli téż przypisane jako nowa część składowa do dzieła tamże już wciągnionego.

§. 50.

Karta (mapa) pokładowa.

O położeniu wykrycia przedłożyć należy w podwójnym egzemplarzu kartę (mapę), przedstawiającą także okolicę powiérzchnią w pomiarze cztérdziestu sążni na jeden cal wiédeński, a w jednéj z tych map skreślona być musi liczba i pokład żądanych miar kopalnianych.

Karty takowe podane być mogą wraz z prośbą o nadanie, lecz wniesione być muszą najdaléj ośm dni przed miejscowém dochodzeniem co do przypu-

bei Stein- und Braunkohlen bis zu vier Doppelmaßen, bei allen übrigen Mineralien aber, bis zu vier einfachen Grubenmaßen auf einen Aufschluß zu lagern.

§. 48.

Für jede Verleihung, welche Anfangs nicht in dem im §. 47 genannten vollen Umfange angesucht wurde, kann auch in der Folge noch die gesetzliche Ergänzung des Feldes verlangt werden, sofern nicht inzwischen erworbene Rechte anderer Unternehmer entgegenstehen.

Die Zulässigkeit einer solchen Ergänzung muß jedoch gleich derjenigen einer neuen Verleihung erhoben werden.

§. 49.

Form und Inhalt der Verleihungsgesuche.

Die Verleihungsgesuche müssen:

a) den Namen und Wohnort des Bewerbers oder dessen Bevollmächtigten enthalten, und von demselben eigenhändig unterfertiget sein.

Wenn ein Bevollmächtigter einschreitet, muß das Gesuch mit der erforderlichen Vollmacht versehen seyn;

b) die Beschreibung der Lage und Beschaffenheit des Aufschlusses mit Angabe des Grundeigenthümers, der Ortsgemeinde und des politischen Bezirkes, dann der Entfernung des Aufschlagspunktes von zwei unverrückbaren, allgemein erkennbaren Punkten angeben;

c) mit einem Wahrzeichen des gemachten Aufschlußes belegt seyn;

d) im Falle der Aufschluß durch Schürfung geschehen ist, muß der Schurfbau angegeben, und es muß angeführt werden, in welcher Tiefe und Richtung vom Tag-Einbau der Aufschluß erfolgt ist. Ferner hat der Bewerber

e) die Anzahl und Lagerung der verlangten Grubenmaße und den Namen anzugeben, welchen die Verleihung erhalten soll, und endlich

f) zu erklären, ob die angesuchten Maße selbständig in das Bergbuch einzutragen, oder einem daselbst schon eingetragenen Werke als neuer Bestandtheil zuzuschreiben seien.

§. 50.

Lagerungskarte.

Ueber die Lage des Aufschlußes muß eine, auch die Taggegend darstellende Karte, im Maßstabe von vierzig Klaftern auf den Wiener Zoll, in doppelter Ausfertigung vorgelegt werden, und in eine dieser Karten muß die Anzahl und Lagerung der verlangten Grubenmaße eingezeichnet seyn.

Diese Karten können zugleich mit dem Verleihungsgesuche, sie müssen aber innerhalb acht Tagen vor der örtlichen Erhebung über die Zulässigkeit der angesuchten Verleihung,

szczalności upraszanego nadania, t. j. przed obchodem kopalnianym (oglądaniem kopalnianém) (§. 54), inaczéj bowiem utraciłaby prośba o nadanie moc swoję.

§. 51.

Oddzielenie próśb o nadanie.

O każde nadanie musi osobna prośba być podaną.

Jeżeli zaś, co się tyczy żądanych miar kopalnianych, prośby jednocześnie wniesione w związku są między sobą, wolno jest przedłożyć spólną kartę o położeniu miar takowych (§. 50).

§. 52.

Piérwszeństwo między kilką ubiegającymi się.

Piérwszeństwo między kilką ubiegającymi się, co się tyczy obioru rozciągłości i położenia pola kopalnianego stósownie do przepisów prawa, przysłuża temu, którego prośba o nadanie piérwéj do władzy górniczéj wniesioną została.

§. 53.

Jeżeli więcéj ubiegających się o to samo pole kopalniane swe prośby w jednym a tym samym dniu wnieśli do władzy górniczéj, wówczas im to spólnie nadaném będzie, jeżeli się o podział pogodzić nie mogą.

§. 54.

Obchód kopalniany (oglądanie).

Każde nadanie poprzedzać winno miejscowe dochodzenie o przypuszczalności tegoż, oglądanie kopalniane (obchód kopalniany).

Przedmiotem tegoż jest:

a) niewątpliwie wykazać rzeczywistość odkrycia minerału i uprawialność onegoż podług postanowień §. 44;

b) dochodzić, czyli przekazaném być może ubiegającemu się pole żądane, i z jakiemi téż zmianami, bez naruszenia praw piérwéj już nabytych, przetoż takowe uprzednio przymierzoném być musi, szczególniéj sąsiednim wolnym szurfarzom, którym przysłuża piérwszeństwo obioru pola kopalnianego (§. 36);

c) roztrząsnąć wszelkie stosunki pod względem publicznym i do posiadaczy gruntów w téj mierze interesowanych;

d) rozpoznać mapę pokładową, i jeżeli tego zachodzi potrzeba, uzupełnić ją i poprawić.

§. 55.

Obwieszczenie obchodu kopalnianego.

Każdy obchód kopalniany ma wprzód powszechnie być ogłoszonym przez ciąg czasu przyzwoity przy wyrażeniu istotnych punktów prośby o nadanie.

d. h. der Freifahrung (§. 54), überreicht werden, widrigens das Verleihungsgesuch seine Wirksamkeit verliert.

§. 51.

Absonderung der Verleihungsgesuche

Um jede Verleihung muß ein eigenes Gesuch angebracht werden.

Stehen jedoch gleichzeitig angebrachte Gesuche hinsichtlich der verlangten Grubenmaße unter einander im Zusammenhange, so ist es gestattet, darüber eine gemeinschaftliche Maßen-Lagerungskarte (§. 50) vorzulegen.

§. 52.

Vorrecht unter mehreren Bewerbern.

Unter mehreren Verleihungswerbern gebührt das Vorrecht, die Ausdehnung und Lage des Grubenfeldes nach den gesetzlichen Bestimmungen zu wählen, demjenigen, dessen Verleihungsgesuch früher bei der Bergbehörde überreicht wurde.

§. 53.

Verschiedene Bewerber um das nämliche Grubenfeld, deren Gesuche an einem und demselben Tage an die Bergbehörde gelangen, erhalten dasselbe, wenn sie sich über die Theilung nicht vereinigen können, gemeinschaftlich.

§. 54.

Freifahrung.

Jeder Verleihung muß die örtliche Erhebung über deren Zulässigkeit, die Freifahrung, vorhergehen.

Die Aufgabe derselben ist:

a) den Bestand des angegebenen Mineral-Aufschlusses und die Abbauwürdigkeit desselben nach den Bestimmungen des §. 44 außer Zweifel zu setzen;
b) zu untersuchen, ob und mit welchen Abänderungen das begehrte Feld, ohne früher erworbene Rechte zu verletzen, dem Bewerber eingeräumt werden könne, daher insbesondere den benachbarten Freischürfern, welchen das Vorrecht der Wahl ihres Grubenfeldes zukommt (§. 36), dasselbe vorläufig zugemessen werden muß;
c) alle Verhältnisse in öffentlicher Beziehung und zu den betheiligten Grundbesitzern, zu erörtern;
d) die Lagerungskarte zu prüfen, und wenn es nöthig befunden wird, sie zu ergänzen und zu berichtigen.

§. 55.

Bekanntmachung derselben.

Jede Freifahrung ist mit Anführung der wesentlichen Punkte des Verleihungsgesuches durch eine angemessene Zeit vorher öffentlich bekannt zu machen.

§. 56.

Przybranie biegłych w rzeczy.

W ciągu dni cztérnastu po odebraniu pozwu do obchodu kopalnianego (§. 54.), wolno tak ubiegającemu się o nadanie, jako téż każdemu pogranicznemu szurfarzowi i posiadaczowi kopalni żądać, by przybrani byli do obchodu kopalnianego dwaj bezstronni znawcy rzeczy. Tych władza górnicza oznaczyć winna.

§. 57.

Rozstrzygnienie co do przedsiębranego obchodu kopalnianego.

Po każdym przedsięwziętym obchodzie kopalnianym rozstrzygnąć winna władza górnicza, czy żądane nadanie jest przypuszczalném i uwiadomić o tém wszystkich przytém interesowanych.

§. 58.

Jeżeli ubiegający się o nadanie przy rozprawie nie był obecnym, wówczas władza górnicza przyczekać powinna terminu dni cztérnastu od dnia, na który rozprawa zarządzoną była.

§. 59.

W ciągu terminu tego, który żadną miarą nie może być przedłużonym, wolno ubiegającemu się o nadanie wykazać, że przeszkodzonym był stawić się, i prosić zarazem o powtórne zarządzenie obchodu (oglądania) kopalnianego.

§. 60.

Odrzucenie prośby o nadanie pociąga za sobą tylko utratę piérwszeństwa z chwili podania onéjże (§. 52); przez to jednakże nie będą uchylone nabyte już piérwéj prawa szurfowe ubiegającego się.

§. 61.

Jeżeli nadaniu stoją na przeszkodzie spory o prawa prywatne, też załatwione być winny drogą prawa.

§. 62.

Aż do ukończenia rozprawy o takich kwestyach przedwstępnych, wstrzymać należy rozstrzygnienie w przedmiocie nadania: ubiegający się o nadanie winien atoliż wykazać się przed władzą górniczą, iż z jego strony nie zachodzi wina braku należytego rzeczy przyśpieszenia. Władza górnicza może mu także naznaczyć termina stósowne, w ciągu których postarać się ma o ukończenie, i przedłożyć w téj mierze dowody, inaczéj bowiem odrzuconą byłaby prośba jego, o nadanie wniesiona.

§. 56.

Beiziehung von Kunstverständigen.

Binnen vierzehn Tagen nach Empfang der Vorladung zur Freifahrung (§. 54) steht dem Verleihungswerber sowohl, als jedem der angränzenden Schürfer und Bergwerksbesitzer, frei, um die Beiziehung zweier unbefangenen Kunstverständigen zur Freifahrung anzusuchen. Diese hat die Bergbehörde zu bestimmen.

§. 57.

Entscheidung über die gepflogene Freifahrung.

Ueber jede Freifahrung hat die Bergbehörde zu entscheiden, ob die begehrte Verleihung zulässig sei, und hievon alle dabei Betheiligten zu verständigen.

§. 58.

Ist der Verleihungswerber bei der Verhandlung nicht erschienen, so hat die Bergbehörde eine Frist von vierzehn Tagen von dem Zeitpunkte an abzuwarten, auf welchen die Verhandlung angeordnet war.

§. 59.

Binnen dieser unter keiner Bedingung verlängerbaren Frist, steht dem Verleihungswerber frei, nachzuweisen, daß er zu erscheinen verhindert war, und um neuerliche Anordnung der Freifahrung anzusuchen.

§. 60.

Die Abweisung eines Verleihungsgesuches hat nur den Verlust des Vorrechtes aus der Ueberreichung desselben (§. 52) zur Folge; die früher erworbenen Schurfrechte des Bewerbers werden aber dadurch nicht aufgehoben.

§. 61.

Stehen der Verleihung Streitigkeiten über Privatrechte entgegen, so sind diese im Rechtswege auszutragen.

§. 62.

Bis zum Ausgange der Verhandlung über solche Vorfragen ist zwar mit der Entscheidung über die Verleihung inne zu halten. der Verleihungswerber hat sich jedoch bei der Bergbehörde auszuweisen, daß ihm seinerseits kein Mangel an gehöriger Betreibung zur Last falle. Die Bergbehörde kann demselben auch angemessene Fristen bestimmen, binnen welchen er die Beendigung zu bewirken und die Beweise darüber beizubringen hat, widrigenfalls das Verleihungsgesuch abgewiesen werden würde.

§. 63.

Wydanie dokumentu nadania.

Jeżeli nadanie albo natychmiast, albo po usunięciu zaszłych przeszkód za przypuszczalne uznaném zostało, i rozstrzygnienie w tym względzie prawomocnie zapadło, wówczas ubiegający się otrzyma na zasadzie onegoż dokument nadania przez władzę górniczą.

§. 64.

Oznaczenie granic miary kopalnianéj kamieniami miedznemi (miedznikami).

Każde nadane pole, jeżeli statuta rewirowe nie stanowią co innego, musi najdaléj w rok po uprawomocnieniu nadania z przybraniem wszystkich pogranicznych posiadaczy kopalń i przedsiębiorców szurfowych, tudzież posiadaczy gruntowych, stósownie do dokumentu nadania i karty pokładowéj być rozmierzone, i na powierzchni ziemi (na dniu) być kamieniami miedznemi (miedznikami) oznaczone.

§. 65.

Zarządzenie ku temu uczyni władza górnicza z urzędu.

W przypadkach, gdzie już przy obchodzie kopalnianym (oglądaniu) pokazuje się, że nadaniu żadna przeszkoda w drodze nie stoi, delegowany władzy górniczéj oznaczenie granic kamieniami miedznemi (miedznikami) przedsięwziąć ma zaraz po ukończeniu rozprawy o obchodzie kopalnianym.

§. 66.

O przedsięwziętém obmiedzeniu kamieniami spisany być winien protokół przy dokładném opisaniu każdego miedznika kamiennego, a oraz wyrażoném być ma położenie kamieni miedznych (miedzników) w mapie pokładowéj.

Protokół tego potwierdzonym być musi przez władzę górniczą, i zakomunikowanym będzie przez nią władzy sądowéj do wciągnienia do księgi górniczéj.

§. 67.

Odnowienie granic pól kopalnianych.

Każdy posiadacz kopalni prawo ma prosić władzy górniczéj o odnowienie niepoznalnych znaków granicznych pola swego kopalnianego w sposób, w poprzednich §§. 64, 66, wymieniony.

§. 68.

Oznaczenia granic w kopalni.

Posiadacz kopalni może także żądać, ażeby granice powierzchnie w kopalni wytkniętemi były, albo położenie pojedynczych punktów w kopalni na powiérzchni oznaczoném zostało.

Mapa co do tego sporządzona, przez władzę górniczą ma być potwierdzona, i u niéj podniesiona.

§. 63.

Ausfertigung der Verleihungs-Urkunde.

Ist die Verleihung entweder sogleich, oder nach Beseitigung der vorgekommenen Hindernisse zulässig befunden und die Entscheidung darüber rechtskräftig geworden, so erhält der Bewerber, auf Grundlage derselben, von der Bergbehörde die Verleihungs-Urkunde.

§. 64.

Verpflockung der Grubenmaße.

Jedes verliehene Feld muß, in soferne durch die Revier-Statuten nicht etwas Anderes bestimmt wird, längstens binnen einem Jahre nach der rechtskräftig gewordenen Verleihung, mit Zuziehung aller angränzenden Bergwerksbesitzer und Schurf-Unternehmer und der Grundbesitzer, der Verleihungs-Urkunde und Lagerungskarte gemäß, vermessen und über Tage (an der Oberfläche) verlochsteint (vermarkt) werden.

§. 65.

Die Einleitung hiezu hat die Bergbehörde von Amtswegen zu treffen.

In Fällen, wo sich schon bei der Freifahrung zeigt, daß der Verleihung kein Hinderniß im Wege stehe, hat der Abgeordnete der Bergbehörde die Verlochsteinung sogleich nach der Beendigung der Verhandlung über die Freifahrung vorzunehmen.

§. 66.

Ueber die vorgenommene Verlochsteinung ist unter genauer Beschreibung eines jeden Lochsteines (Marksteines) ein Protokoll aufzunehmen, und die Lage der Lochsteine (Marksteine) in die Lagerungskarte einzutragen.

Das Protokoll unterliegt der Bestätigung der Bergbehörde, und wird von dieser der Gerichtsbehörde zur Eintragung in das Bergbuch mitgetheilt.

§. 67.

Erneuerung der Gränzen von Grubenfeldern.

Jeder Grubenbesitzer ist berechtiget, bei der Bergbehörde um die Erneuerung der unkenntlich gewordenen Gränzzeichen seines Grubenfeldes auf die in den vorhergehenden §§. 64, 66 bestimmte Weise anzusuchen.

§. 68.

Gränzbestimmungen in der Grube.

Dem Grubenbesitzer steht auch frei, zu verlangen, daß die Taggränzen in der Grube kenntlich gemacht, oder die Lage einzelner Punkte in der Grube am Tage bestimmt werden.

Die hierüber herzustellende, von der Bergbehörde zu bestätigende Karte ist bei derselben zu erheben.

§. 69.

Zastrzeżenie drogi prawa przy wymierzeniu pola kopalnianego.

Jeżeli przy wymierzeniu pola kopalnianego (§§. 64, 68), wszczętemi będą spory, nie mogące być sposobem pojednawczym usunięte, przeprowadzone być winny drogą prawa.

Do przedsiębrania oględu z powodu oznaczenia granic, mającego miéjsce w drodze prawa, przybranym być musi zawsze delegowany władzy górniczéj.

§. 70.

Skutek prawny rozpraw o nadaniu i rozmiarze miar kopalnianych.

Nadanie pola kopalnianego lub rozmierzenie jego nie może być szkodliwém innym dzierżycielom kopalni ani co się tyczy dawności ich w polu, ani téż innych praw przez nich dawniéj nabytych.

§. 71.

b) Nadanie zabytków.

Części gór, w skutek nadanych miar kopalnianych tak zamknięte, że się nie da w nich rozmierzyć regularna miara kopalniana (§§. 42, 46), nazywają się zabytkami.

§. 72.

Zabytki wymagają osobnego nadania, i muszą przy nowych nadaniach jak najstaranniéj być unikane.

Zabytki już istniejące, lub przy nadaniach w przyszłości nie mogące być uniknionemi, muszą tym tylko posiadaczom kopalni być nadane, których miary kopalniane z onemi graniczą.

§. 73.

Jeżeli się przy obchodzie kopalnianym pokaże zabytek, albo zgłosi o takowy pogranicznik miarowy, wówczas zawiadomieni być winni o tém wszyscy granicznicy z tém wezwaniem, ażeby w dni trzydzieści od doręczenia oświadczyli się, czy chcą się ubiegać o nadanie zabytku.

§. 74.

Jeżeli w ciągu terminu rzeczonego zgłosił się tylko jeden ubiegający się, albo jeżeli więcéj zgłosicieli zgodziło się o podział, należy w piérwszym przypadku jedynemu ubiegającemu się cały nadać zabytek, w drugim zaś każdemu zgłaszającemu się część onegoż, na którą ugoda zapadła, i przydzielić mu do pola właściwego.

Jeżeli tacy ubiegający się nie mogą zawrzéć ugody o podział, należy im cały zabytek nadać spolnie jako własność odrębną, atoliż żaden uczestnik nie może udziału swego pozbyć się na korzyść kogo innego, jak tylko na jednego z spółwłaścicieli, lub na przejmującego własne jego miary kopalniane graniczne wraz z onymże (§. 111.).

§. 69.

Vorbehalt des Rechtsweges bei Grubenfeld-Vermessungen.

Ergeben sich bei Grubenfeld-Vermessungen (§§. 64, 68) Streitigkeiten, welche nicht in Güte beigelegt werden können, so sind sie auf dem Rechtswege auszutragen.

Zur Vornahme von Augenscheinen über Gränzbestimmungen, welche im Rechtswege vorgenommen werden, wird stets ein Abgeordneter der Bergbehörde beigezogen.

§. 70.

Rechtswirkung der Verhandlungen über Verleihung und Vermessung von Grubenmaßen

Eine Grubenfeld-Verleihung oder Vermessung kann anderen Bergwerks-Inhabern rücksichtlich ihres Alters im Felde, oder anderer von ihnen früher erworbenen Rechte nicht nachtheilig seyn.

§. 71.

b) Verleihung der Ueberscharen.

Gebirgstheile, welche von verliehenen Grundmaßen so eingeschlossen sind, daß ein regelmäßiges Grubenmaß in dieselben nicht gelegt werden kann (§§. 42, 46), heißen Ueberscharen.

§. 72.

Ueberscharen sind besonders zu verleihen, und müssen bei neuen Verleihungen möglichst vermieden werden.

Bereits bestehende, oder bei künftigen Verleihungen nicht zu vermeidende Ueberscharen, dürfen nur an Bergwerksbesitzer verliehen werden, deren Grubenmaße an dieselben gränzen.

§. 73.

Zeigt sich bei einer Freifahrung eine Ueberschar, oder meldet sich ein Maßen-Angränzer um eine solche, so sind hievon alle Angränzer mit der Aufforderung in Kenntniß zu setzen, sich binnen dreißig Tagen, von der Zustellung an gerechnet, zu erklären, ob sie sich um die Verleihung einer solchen bewerben wollen.

§. 74.

Meldet sich binnen dieser Frist nur ein Bewerber, oder sind mehrere Anmelder über die Theilung einig, so ist im ersten Falle dem einzigen Bewerber die ganze Überschar, im zweiten Falle jedem der Anmelder der Theil derselben, worüber sie sich geeiniget haben, zu verleihen und seinem Felde zuzuschlagen.

Können sich solche Bewerber über die Theilung nicht vereinigen, so ist ihnen das Ganze als abgesondertes Eigenthum gemeinschaftlich zu verleihen, doch darf kein Theilhaber seinen Antheil an Jemand anderen, als an einen der Mit-Eigenthümer oder an den Uebernehmer seiner eigenen angränzenden Grubenmaße mit demselben veräußern (§. 111).

§. 75.

Do nadania zabytku dostatecznėm jest przedłożenie mapy, uchwalonéj od wszystkich spółdzielników, sporządzonéj tak co do położenia jego, jako téż co do zamierzonego przydzielenia.

§. 76.

c) O nadaniu miar powiérzchnich (dziennych).

Nadanie miary powiérzchniéj (miary na dniu) miejsce ma dla minerałów zastrzeżonych, znajdujących się w usypniach kruszczowych (zaspach kruszczowo-piaskowych), łożyskach rzék, w zsuwiskach czyli zstoczyskach zwiérzchnich (na dniu), lub w przypławach górnych (odsepiskach), albo w starych opuszczonych gruzowiskach, o ile te wymienione nie są objęte polem już nadaném, gdzieby uważane były jako przynależytość nadania (§§. 127, 131), tudzież dla rudy żelaznéj w ziarnie bobowém i kamienia żelaznego poddarniowego.

§. 77.

Miara dzienna nadaną być może aż do miary powiérzchniéj o 32.000 sążni wiédeńskich kwadratowych, i rozciąga się w głębokości z reguły aż do przylegającego kamienia stałego.

Forma miary dziennéj zależy od wyboru ubiegającego się i zdania władzy górniczéj. Tylko dla dystryktów, gdzie właściwość stósunków wymaga innego pomiaru powiérzchni, lub pewnéj formy miar dziennych, mogą postanowienia w tym względzie przyjęte być do statutów rewirowych.

§. 78.

Do nadania miar dniowych dostatecznym jest wykaz, iż zastrzeżone minerały rzeczywiście się znajdują w pokładach w §. 76 wspomnionych, i że przez to nie będą naruszone nabyte już prawa innych przedsiębiorców górniczych.

§. 79.

W jakiéj poblizkości hut lub przyrządzalń nie może mieć miejsca nadanie miar dniowych, lecz użytkowanie z minerałów w ten sposób znajdujących się jedynie blizkiemu posiadaczowi huty przysłuża, o tém w każdym poszczególnym przypadku władza górnicza stanowić winna.

§. 80.

Prośby o nadanie miar dniowych muszą w sobie mieścić wymienienie nazwiska i zamieszkania ubiegającego się, tudzież położenia i rozległości miary dniowéj żądanéj, i opatrzone być znakiem przepowiednim pokładu mineralnego.

§. 75.

Zur Verleihung einer Ueberschar genügt die Vorlage einer, über deren Lage und beabsichtigte Zutheilung verfertigten, von allen Theilnehmern anerkannten Karte.

§. 76.

c) Von der Verleihung der Tagmaße

Auf vorbehaltene Mineralien, welche in Saifen (Sandbänken), Flußbeeten, im Taggerölle, oder aufgeschwemmten Gebirge, oder in alten verlassenen Halden, soferne sich die genannten nicht in einem bereits verliehenen Felde befinden, wo sie als Zugehör der Verleihung anzusehen sind (§§. 127, 131), vorkommen, dann auf Bohnen-Erze und Rasen-Eisensteine, findet die Verleihung von Tagmaßen Statt.

§. 77.

Ein Tagmaß ist bis zu dem Flächenmaße von 32.000 Wiener Quadrat-Klaftern verleihbar, und erstreckt sich in die Tiefe in der Regel nur bis zu dem anstehenden festen Gesteine.

Die Form jedes Tagmaßes hängt von der Wahl des Bewerbers und dem Ermessen der Bergbehörde ab. Nur für Distrikte, wo eigenthümliche Verhältnisse ein anderes Flächenmaß, oder eine bestimmte Form der Tagmaße erforderlich machen, können die Bestimmungen darüber in die Revier-Statuten aufgenommen werden.

§. 78.

Zur Verleihung von Tagmaßen genügt die Nachweisung, daß vorbehaltene Mineralien, auf den im §. 76 bezeichneten Lagerstätten, wirklich vorkommen, und daß dadurch bereits erworbene Rechte anderer Bergbau-Unternehmer nicht beeinträchtiget werden.

§. 79.

In welcher Nähe von Hüttenwerken oder Aufbereitungs-Werkstätten die Verleihung von Tagmaßen nicht zulässig sei, sondern die Benützung der in solcher Art vorkommenden Mineralien einem nahen Hüttenbesitzer allein zusteht, bestimmt die Bergbehörde von Fall zu Fall.

§. 80.

Verleihungsgesuche um Tagmaße müssen die Angabe des Namens und Wohnortes des Bewerbers und der Lage und Ausdehnung des verlangten Tagmaßes enthalten, und mit einem Wahrzeichen der mineralischen Lagerstätte belegt seyn.

§. 81.

W skutek próśb o nadanie miar dniowych zarządzoném być winno oglądanie z przybraniem wszystkich pogranicznych posiadaczy miar dniowych (zwiérzchnich), lub kopalnianych i hut, właścicieli gruntów, tudzież władzy administracyjnéj politycznéj, lub innéj publicznéj, w jakikolwiekbądź sposób w tém interesowanéj.

§. 82.

Jeżeli przytém nie zachodzą żadne przeszkody, należy do żądanych miar dziennych sporządzić kartę, przedsięwziąć natychmiast oznaczenie granic miedznikami (okołkowanie), i przedłożyć rozprawę władzy gorniczéj do rozstrzygnienia o rzeczy nadania.

Jeżeli zaś zachodzą trudności, których przy oglądaniu załatwić nie można, nadanie miary dziennéj nie ma miejsca. Wolno atoliż ubiegającemu się, po usunieniu takowych odnowić prośbę swą.

§. 83.

W miejscach, gdzie szurfowanie zależy od przyzwolenia posiadaczy gruntów lub władz administracyjnych (§. 17), nie mogą także i roboty miar dniowych bez takowego być przedsiębrane.

Przepisy, jakie wydane są dla szurfowania co się tyczy publicznego oznaczenia (§. 24) i stósunków do posiadaczy gruntowych (§§. 26—28), zastósowanie znajdują także i do miar dniowych.

§. 84.

Zakładanie budów szurfowych i nabywanie, tudzież używanie pól kopalnianych wewnątrz miar dniowych równie jak pod miarami dniowemi, nie będzie przez te ostatnie doznawać bynajmniéj przeszkody; wszelakoż przysłuża właścicielom tychże w razie uszkodzenia takie samo prawo do wynagrodzenia szkody, co właścicielom powiérzchni uszkodzonym przez uprawnienie górnictwa (§. 98).

§. 85.

l) O koncesyi do budów pomocnych.

Stolnie i szyby (szachty) poza polem nadaném, służące do korzystnego uprawnienia tegoż (stolnie pomocne lub szyby pomocne), nie mogą inaczéj być zakładane i prowadzone, jak tylko za zezwoleniem władzy górniczéj.

§. 86.

Jeżeli posiadacz kopalni prosi o koncesyę budowy pomocniczéj, z pola wolnego (niezajętego) do własnego dzieła swego, ma mu takowa być pozwo-

§. 81.

Ueber Gesuche um Tagmaße wird ein Augenschein mit Beiziehung aller angränzenden Besitzer von Tag- oder Grubenmaßen und Hüttenwerken, der Grund-Eigenthümer, dann der politischen und sonst etwa betheiligten öffentlichen Verwaltungsbehörde angeordnet.

§. 82.

Ergeben sich hiebei keine Hindernisse, so ist über die begehrten Tagmaße eine Karte auszufertigen, die Verpflockung der Gränzen sogleich vorzunehmen, und die Verhandlung der Bergbehörde zur Entscheidung über die Verleihung vorzulegen.

Kommen Bedenken vor, welche sich bei dem Augenscheine nicht beilegen lassen, so ist die Verleihung des Tagmaßes unstatthaft. Es steht aber dem Bewerber frei, nach Beilegung derselben sein Gesuch zu erneuern.

§. 83.

An Orten, wo Schürfungen von der Zustimmung der Grundbesitzer oder Verwaltungsbehörden abhängig sind (§. 17), dürfen auch Tagmaßen-Arbeiten nicht ohne dieselbe betrieben werden.

Die für Schürfungen hinsichtlich der öffentlichen Bezeichnung (§. 24) und der Verhältnisse zu dem Grundbesitzer gegebenen Vorschriften (§§. 26—28) finden auch auf Tagmaße Anwendung.

§. 84.

Die Anlage von Schurfbauen und die Erwerbung und Benützung von Grubenfeldern innerhalb, oder unter den Tagmaßen, darf durch letztere nicht gehindert werden; doch steht deren Eigenthümern im Falle einer Beschädigung ein gleiches Recht auf Schadenersatz zu, wie den durch Bergbau berührten Eigenthümern der Oberfläche (§. 98).

§. 85.

d) Von der Konzession der Hilfsbaue.

Stollen und Schächte außerhalb eines verliehenen Feldes, welche zum vortheilhaften Betriebe desselben dienen (Hilfsstollen oder Hilfsschächte), dürfen nur mit Bewilligung der Bergbehörde angelegt und betrieben werden.

§. 86.

Sucht ein Bergwerksbesitzer um einen Hilfsbau aus freiem Felde zu seinem eigenen Werke an, so ist ihm derselbe nach Vernehmung der betheiligten Behörden und Parteien,

lona po wysłuchaniu władz i stron interesowanych, i po zapadłém rozstrzygnieniu zarzutów przeciw przypuszczalności koncesyi.

Pozwolona budowa pomocnicza przepisaną bydź musi do pola kopalnianego na korzyść ubiegającego się jako przynależytość w księdze górniczéj.

§. 87.

Jeżeli przeciwnie o budowę pomocniczą uprasza obcy przedsiębiorca lub więcéj posiadaczy kopalnianych, potrzebujących przyrządu pomocnego spólnie, załączyć należy do prośby w piérwszym razie ugodę między przedsiębiorcą i uprawiania pomocnego potrzebującym, w drugim razie zaś ugodę posiadaczy kopalń, którzy się do spólnéj budowy połączyli, co do tego w jaki sposób i kiedy uskutecznienie takowéj nastąpić powinno, niemniéj jakie mają miéć miejsce obopólne prawa i obowiązki.

Zarazem przedłożony być musi cały plan uprawy, wyjaśniony mapami powiérzchniemi i kopalnianemi.

§. 88.

Pozwolenie takowéj pomocniczéj budowy nastąpić może tylko po uprzedniém wyśledzeniu wszelkich stósunków miejscowych, równie jak po uznaniu przypuszczalności i potrzeby onéjże, i zapisaném być winno w księdze górniczéj jako samodzielna koncesya kopalniana.

Niemniéj téż obowiązki przyjęte przez posiadacza kopalni, potrzebującego przyrządzeń pomocniczych do ustanowienia prawa rzeczowego, wciągnięte być winny jako ciężar na posiadaniu jego.

§. 89.

Przez późniejsze nadanie pola wolnego, w którém budowa pomocnicza pozwoloną jest na rzecz innego przedsiębiorcy, nie może dalsze trwanie budowy pomocnéj być przerwaném.

§. 90.

c) O koncesyi stolni rewirowych.

Przedsiębiórstwa górnicze, przez które cały rewir górniczy za pomocą stolni ma być wykryty, lub mineralne pokłady w głębszych horyzontach mają być rozwarte, i uprawnienie onychże w jakibądź sposób ułatwione, nazywają się stolniami rewirowemi.

§. 91.

Stolnie rewirowe mogą wtedy tylko być pozwolone, jeżeli wykonanie onychże pożądaném jest dla powszechnego użytku górnictwa w całym rewirze.

Pozwolenie takowe, po uprzedniém wyśledzeniu wszelkich okoliczności przez władzę górniczą, Ministerstwu jest zastrzeżoném.

sowie nach gefällter Entscheidung über Einwendungen gegen die Zulässigkeit der Konzession zu bewilligen.

Der bewilligte Hilfsbau muß dem Grubenfelde des Bewerbers als Zugehör in dem Bergbuche zugeschrieben werden.

§. 87.

Wird dagegen ein Hilfsbau von einem fremden Unternehmer oder von mehreren hilfsbedürftigen Grubenbesitzern gemeinschaftlich angesucht, so ist dem Gesuche im ersten Falle das Uebereinkommen zwischen dem Unternehmer und den Hilfsbedürftigen, im zweiten Falle aber das Uebereinkommen der Bergwerksbesitzer, welche sich zu dem gemeinschaftlichen Bau vereinigen, über die Art und Zeit der Ausführung und ihre gegenseitigen Rechte und Verbindlichkeiten beizulegen.

Zugleich muß der ganze Betriebsplan unter Erläuterung mit Tag- und Grubenkarten vorgelegt werden.

§. 88.

Die Bewilligung eines solchen Hilfsbaues kann nur nach vorausgegangener Erhebung aller örtlichen Verhältnisse, dann nach erkannter Zulässigkeit und Nothwendigkeit desselben erfolgen, und ist als eine selbständige Bergbau-Konzession in dem Bergbuche einzutragen.

Auch müssen die von dem hilfsbedürftigen Werksbesitzer übernommenen Verbindlichkeiten zur Begründung eines dinglichen Rechtes, als Last auf das Besitzthum desselben eingetragen werden.

§. 89.

Durch die spätere Verleihung des freien Feldes, in welchem ein Hilfsbau bewilliget worden ist, an einen anderen Unternehmer, darf der Fortbestand des Hilfsbaues nicht beeinträchtiget werden.

§. 90.

d) Von der Konzession der Revierstollen.

Bergbau-Unternehmungen, durch welche ein ganzes Bergrevier mit Stollen aufgeschlossen, oder die mineralischen Lagerstätten in tieferen Horizonten eröffnet, und der Abbau derselben auf was immer für eine Art erleichtert werden soll, heißen Revier-Stollen.

§. 91.

Revierstollen können nur bewilliget werden, wenn deren Ausführung zum allgemeinen Nutzen des Bergbaues in dem ganzen Reviere wünschenswerth erscheint.

Diese Bewilligung ist, nach vorausgegangener Erhebung aller Umstände durch die Bergbehörde, dem Ministerium vorbehalten.

§. 92.

Każda prośba o stolnię rewirową opatrzona być musi planem głównego uprawiania i kartą dniową co do całego rewiru, w którego obrębie stolniarz rewirowy budowę swą prowadzić i rozgałęzić zamyśla.

Zarazem przedłożony być musi układ warunków, pod któremi upraszający do budowy gotowym się być oświadcza.

§. 93.

Jeżeli się oświadczy tak znaczna liczba posiadaczy kopalnianych, osiadłych w okręgu żądanéj stolni rewirowéj, za założeniem stolni, że ubiegający się mógłby się zająć témże, zarazem jeżeli w niewątpliwy sposób wykazuje się, iż założenie stolni przyniesie korzyść także i tym przedsiębiorcom górniczym, którym na przyszłość w rewirze miary kopalniane nadane zostaną, wówczas pozwolenie stolni rewirowéj może mieć miejsce, lubo nie wszyscy posiadacze kopalń, w okręgu stolni rewirowéj istniejących, przystąpiły do wniosku dotyczącego.

§. 94.

Prawa i obowiązki między stolniarzem rewirowym, a istniejącymi już w rewirze posiadaczami kopalń, ustanawia ugoda między nimi zawarta. Te prawa i obowiązki, które mieć będzie stolniarz rewirowy przeciw nabywcom miar kopalnianych przez nowe nadania w przyszłości zapadłe, powinny być dokładnie wyrażone w koncesyi stolni rewirowéj. Jakieby zresztą szczególne uwzględnienia przyznane być miały stolniarzowi rewirowemu przez zastrzeżenie pola niezajętego czyli wolnego, bez względu na istniejące w powszechności ograniczenia, pozostawionem jest ocenieniu Ministerstwa, ze względem na wielkość i użyteczność przedsiębiorstwa.

§. 95.

W żadnym razie nie mogą posiadacze, którzy odmówili przyzwolenia swego, przymuszeni być do brania udziału, albo którzy przyzwolenie swe dali, zniewoleni być do większych powinności, jak które wyraźnie na się przyjęli.

Jeżeli zaś posiadaczom kopalnianym, sprzeciwiającym się przedsiębiorstwu, w przyszłości przez stolnię rewirową pomoc urośnie, wówczas stolniarz rewirowy prawo ma, żądać od nich podczas ciągu trwania pomocy, wynagrodzenia przyzwoitego. Wynagrodzenie takowe, jeżeli nie przyszła do skutku między stronami ugoda, oznaczonem być winno przez władzę górniczą z zastrzeżeniem drogi prawa, która przytém na rozwagę wziąść winna koszta uprawy oszczędzone.

§. 92.

Jedes Gesuch um einen Revierstollen muß mit dem Hauptbetriebsplane und der Tagkarte über das ganze Revier versehen seyn, innerhalb dessen der Revierstöllner den Bau zu treiben und zu verzweigen beabsichtiget.

Zugleich muß der Entwurf der Bedingungen vorgelegt werden, unter welchen der Bittsteller sich zu dem Bau bereit erklärt.

§. 93.

Erklärt sich eine so bedeutende Anzahl der in dem angesprochenen Revierstollens-Gebiete angesessenen Grubenbesitzer für die Anlage des Stollens, daß der Bewerber denselben unternehmen zu können glaubt, und ist zugleich außer Zweifel gesetzt, daß die Anlage auch denjenigen Bergbau-Unternehmern, welchen künftig in dem Reviere Grubenmaße verliehen werden, zum Vortheile gereichen werde; so ist die Genehmigung des Revierstollens zulässig, wenn gleich nicht alle Besitzer der in dem Revierstollens-Gebiete bestehenden Gruben dem Antrage beigestimmt haben.

§. 94.

Die Rechte und Verbindlichkeiten zwischen dem Revierstöllner und den in dem Reviere schon bestehenden Bergwerksbesitzern, werden durch das mit ihnen getroffene Uebereinkommen bestimmt. Diejenigen Rechte und Verbindlichkeiten, welche dem Revierstöllner gegen die Erwerber von Grubenmaßen durch künftige neue Verleihungen zukommen sollen, sind in der Revierstollens-Konzession genau auszudrücken.

Welche besondere Begünstigungen übrigens dem Revierstöllner durch den Vorbehalt eines freien Feldes, ohne Rücksicht auf die in der Regel bestehenden Beschränkungen, etwa einzuräumen seien, bleibt der Beurtheilung des Ministeriums, mit Rücksicht auf die Größe und Nützlichkeit des Unternehmens, überlassen.

§. 95.

In keinem Falle dürfen diejenigen Besitzer, welche ihre Zustimmung verweigert haben, zur Theilnahme gezwungen, oder diejenigen, welche zugestimmt haben, zu größeren als den ausdrücklich übernommenen Leistungen verhalten werden.

Wird jedoch Grubenbesitzern, welche sich dem Unternehmen widersetzt haben, durch den Revierstollen in der Folge Hilfe gebracht, so ist der Revierstöllner berechtiget, von denselben während der Dauer der Hilfeleistung, eine angemessene Vergütung zu fordern. Diese Vergütung ist, wenn zwischen den Parteien ein Uebereinkommen nicht zu Stande gekommen ist, durch die Bergbehörde mit Vorbehalt des Rechtsweges zu bestimmen, welche dabei auf die ersparten Betriebskosten Rücksicht zu nehmen hat.

§. 96.

Przedsiębiorcy górnictwa, którym w przyszłości nadane będą w rewirze nowe miary kopalniane, obowiązani są mocą prawa przyjąć na siebie ustanowione obowiązki przeciw stolniarzom rewirowym, i ma im to w dokumentach nadania być wskazaném.

§. 97.

Jeżeli stolnia rewirowa będzie zaniechaną, może mieć miejsce powtórne nadanie téjże pod tytułem stolni rewirowéj, przy zachowaniu przepisów dla nowego nadania wydanych (§§. 92—96).

Do objęcia posiadania stolni rewirowéj, jako szurfu wolnego lub jako miary kopalnianéj, wtedy tylko pozwolenie daném być może, jeżeli po trzykrotném wezwaniu, zamieszczoném od dwóch do dwóch miesięcy w gazecie, przeznaczonéj do publicznych obwieszczeń w dotyczącym kraju koronnym, w ciągu całego roku licząc od wystawienia obwieszczenia nikt się nie zgłosił do powtórnego objęcia stolni rewirowéj jako takowéj.

Rozdział czwarty.

O odstąpieniu gruntu i wody do przedsiębiorstw górniczych, i o wynagrodzeniu szkód górniczych.

§. 98.

Odstąpienie gruntu.

Każdy właściciel gruntu obowiązanym jest odstąpić do użycia celem uprawiania górniczego potrzebnych gruntów przedsiębiorcy górniczemu za stósownem wynagrodzeniem szkody (§. 365 powszechnéj księgi ustaw cywilnych).

§. 99.

W miejscach, gdzie szurfowanie zawisło od osobnego zezwolenia posiadacza gruntu, lub władzy administracyjnéj (§. 17), także odstąpienie gruntu nie może być żądaném.

Gdyby zaś wodociąg, służący do uprawiania górnictwa, albo wcale się wykonać nie dał, albo tylko z kosztem niestósunkowym, przedsiębiorca górnictwa żądać może, ażeby mu podziemne prowadzenie onegoż pozwoloném było także i przez grunta w §. 17 wymienione, z wyjątkiem jednak budynków i cmentarzów.

Wodociągi takowe muszą atoliż zupełnie być nieprzeciekłe i na trwałość założone, przyczém przedsiębiorca odpowiedzialnym zostaje za wszelką szkodę z założenia tego wynikłą.

§. 96.

Bergbau-Unternehmer, welche in der Folge neue Grubenmaße in dem Reviere verliehen werden, haben die festgesetzten Verpflichtungen gegen den Revierstöllner gesetzlich zu übernehmen, und sind hiezu in ihren Verleihungs-Urkunden anzuweisen.

§. 97.

Wird ein Revierstollen auflässig, so kann dessen Wiederverleihung als solcher, unter Beobachtung der für die neue Verleihung gegebenen Vorschriften (§§. 92—96), Platz greifen.

Zur Besitznahme des Revierstollens als Freischurf oder Grubenmaß darf die Bewilligung nur dann ertheilt werden, wenn sich über eine dreimalige, von zwei zu zwei Monaten in das, zu öffentlichen Kundmachungen in dem betreffenden Kronlande bestimmte Zeitungsblatt eingeschaltete Aufforderung während eines ganzen Jahres von der Ausfertigung der Kundmachung Niemand zur Wiederaufnahme des Revierstollens als solchen gemeldet hat.

Viertes Hauptstück.

Von der Grund- und Wasser-Ueberlassung zu Bergwesens-Unternehmungen und dem Ersatze der Bergschäden.

§. 98.

Grund-Ueberlassung.

Jeder Grund-Eigenthümer ist verpflichtet, die zum Bergbau-Betriebe nothwendigen Grundstücke dem Bergbau-Unternehmer gegen angemessene Schadloshaltung (§. 365 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches) zur Benützung zu überlassen.

§. 99.

An Orten, wo die Schürfung von der besonderen Zustimmung des Grundbesitzers oder der Verwaltungsbehörde abhängig ist (§. 17), kann auch eine Grund-Ueberlassung nicht gefordert werden.

Wenn aber eine Wasserleitung zum Bergbau-Betriebe auf andere Weise gar nicht, oder nur mit unverhältnißmäßigen Kosten ausführbar wäre, kann der Bergbau-Unternehmer fordern, daß ihm die unterirdische Führung derselben auch durch die im §. 17 benannten Grundstücke, mit Ausnahme der Gebäude und Friedhöfe, gestattet werde.

Solche Leitungen müssen jedoch vollkommen wasserdicht und dauerhaft angelegt seyn, und der Unternehmer bleibt für allen durch deren Anlage entstehenden Schaden verantwortlich.

§. 100.

Do poszukiwań szurfowych, lub do innego przechodniego tylko użycia rzeczy dla górnictwa, może tylko doczasowe ustąpienie gruntu być żądaném, przy odjęciu zaś do celów wymagających, jak się to przewidzieć daje, stałego użycia, właściciel gruntu prawo ma żądać, aby przedsiębiorca nabył go jako własność.

Żądanie to i wtedy także uczynioném być może, jeżeli się dopiéro następnie pokaże, iż użycie z początku za przechodnie tylko uważane, przechodzi w użycie stałe.

§. 101.

Jeżeli interesowani nie mogą się pogodzić względem odstąpienia gruntu lub wynagrodzenia szkody, do władzy górniczéj należeć będzie, z wezwaniem spółudziału władzy politycznéj powiatowéj, dochodzić rzeczy w téj mierze. Do dochodzenia takowego zawezwany być winien przedsiębiorca górniczy i posiadacz gruntu z przybraniem znawców potrzebnych.

§. 102.

Po odbytéj rozprawie, przy któréj szczególnie uwagę zwrócić należy na przepisy, istniejące co do rozdrobnienia gruntu, władza polityczna, wysłuchawszy władzę górniczą, rozstrzygnąć będzie winna tak co się tyczy odstąpienia gruntu, jako téż co się tyczy tego, na jak długo takowe miejsce ma.

§. 103.

W rozstrzygnieniu zarazem stósownie do uznania znawców ustanowić należy tak rodzaj, jako téż wielkość wynagrodzenia.

Stronie nie przestającéj na ustanowieniu takowém, stoi wprawdzie droga rekursu otwarta, przedsiębiorca górniczy atoliż, jak skoro złoży cenę wykupna, lub zabezpieczy pupilarnie roczne wynagrodzenie szkody, mocen będzie natychmiast żądać ustąpienia gruntu.

§. 104.

Za zwrotem szkody wyrządzonéj każdy posiadacz gruntu zezwolić musi na wsadzenie kamieni granicznych i wbicie kołów, do wymierzenia nadanych miar kopalnianych lub dniowych, do oznaczenia budów szurfowych i ich ograniczenia na widni potrzebnych, powinien téż nietykalnie na swojém miejscu pozostawić znaki graniczne.

Tylko w miejscach, w §. 17 pod *a), b), c)* wymienionych, na gościńcach publicznych i kolejach żelaznych, stawianie znaków takowych dozwoloném być nie może.

§. 100.

Zu Schürfungs-Versuchen oder zu einer anderen bloß vorübergehenden Benützung für den Bergbau kann nur die zeitliche Ueberlassung des Grundes gefordert werden, bei der Entziehung zu Zwecken aber, welche eine bleibende Verwendung voraussehen lassen, ist der Grund-Eigenthümer berechtigt, auf die eigenthümliche Uebernahme zu dringen.

Dieses Begehren kann auch dann noch gestellt werden, wenn sich erst in der Folge zeigt, daß eine Anfangs blos für vorübergehend gehaltene Benützung in eine bleibende Verwendung übergeht.

§. 101.

Können sich die Betheiligten hinsichtlich der Grund-Ueberlassung oder der Entschädigung nicht vereinigen, so hat die Bergbehörde, unter Mitwirkung der politischen Bezirksbehörde, die Erhebung zu pflegen. Zu dieser Erhebung sind der Bergbau-Unternehmer und der Grundbesitzer vorzuladen und die erforderlichen Kunstverständigen beizuziehen.

§. 102.

Ueber die gepflogene Verhandlung, bei welcher insbesondere auf die wegen Grundzerstückungen bestehenden Vorschriften Rücksicht zu nehmen ist, hat die politische Behörde nach Anhörung der Bergbehörde, sowohl in Ansehung der Grund-Ueberlassung überhaupt, als auch darüber zu entscheiden, auf wie lange dieselbe zu geschehen habe.

§. 103.

In der Entscheidung ist zugleich nach dem Befunde der Sachverständigen auch eine vorläufige Bestimmung über die Art und Größe der Entschädigung zu treffen.

Demjenigen Theile, welcher sich mit dieser Bestimmung nicht zufrieden stellen will, bleibt zwar die Ergreifung des Rechtsweges vorbehalten, der Bergbau-Unternehmer ist aber, sobald er den Ablösungsbetrag gerichtlich erlegt, oder die jährliche Entschädigung pupillarmäßig sichergestellt hat, sogleich auf die Grund-Ueberlassung zu dringen berechtiget.

§. 104.

Die Setzung der Marksteine und der zur Vermessung der verliehenen Gruben- oder Tagmaße, zur Bezeichnung der Schurfbaue und ihrer Begränzung über Tage erforderlichen Pflöcke ist jeder Grundbesitzer gegen Ersatz des verursachten Schadens zu dulden, und diese Grenzzeichen unverrückt zu lassen schuldig.

Nur auf den im §. 17 unter a), b), c) genannten Besitzungen, auf öffentlichen Strassen und Eisenbahnen, ist die Setzung solcher Zeichen unzulässig.

§. 105.

Odstąpienie wód powierzchnich.

Wody powierzchnie, do uprawiania górnictwa potrzebne, muszą także mimo woli właściciela, a na rzecz stolniarza rewirowego nawet ze strony innych posiadaczy górniczych być odstąpione, o ile temu nie są w drodze względy wodno-policyjne lub inne publiczne, i o ile żądane odstąpienie nie daje sposobności pozyskania większych korzyści narodowo-ekonomicznych.

Dochodzenie w tym względzie odbywać się ma stósownie do przepisów co do odstąpienia gruntu wydanych, a w rozstrzygnieniu sprawy téj ustanowione być winny oraz warunki, pod któremi prawo wody przysłużać będzie przedsiębiorcy górniczemu.

§. 106.

Wynagrodzenie szkód górnych.

Za uszkodzenia zrządzone na takich budynkach, wodociągach lub innych zakładach, które założone zostały w obrębie pola kopalnianego dopiéro po nadaniu jego bez pozwolenia zwiérzchniczego, posiadacz kopalni nie jest odpowiedzialnym.

§. 107.

Jeżeli posiadacz gruntu przedsiębrać chce budowę w obrębie nadanych miar dniowych, wówczas posiadaczowi miar dniowych wyznaczony będzie termin stósowny przez władzę polityczną, po wysłuchaniu władzy górniczéj, w ciągu którego tenże wydobyć musi nadane sobie minerały, zastrzeżone w obrębie przestrzeni do budowy przeznaczonéj.

Rozdział piąty.

O własności kopalnianéj i o prawach z nadaniem górnictwa połączonych.

§. 108.

Osobne postanowienia dotyczące posiadania i użytkowania z własności kopalnianéj odnoszą się:

1. do wcielenia do ksiąg;

2. do zebrania i rozdrobnienia miar kopalnianych;

3. do połączenia tabularnego własności górniczéj z innemi dobrami leżącemi;

4. do utrzymania w ewidencyi księgi publicznéj;

5. do przynależytości kopalń;

6. do użytkowania z minerałów, tak zastrzeżonych, jak nie zastrzeżonych, znajdujących się w obrębie miary kopalnianéj lub dniowéj;

§. 105.

Ueberlassung von Tagwässern.

Tagwässer, welche zum Bergbau-Betriebe nothwendig sind, müssen auch wider den Willen des Eigenthümers und an den Revierstöllner selbst von anderen Bergwerksbesitzern abgetreten werden, in soferne wasserpolizeiliche oder andere öffentliche Rücksichten nicht entgegen stehen, und die verlangte Wasser-Abtretung größere nationalökonomische Vortheile erwarten läßt.

Die Erhebung darüber hat nach den in Ansehung der Grundüberlassung gegebenen Vorschriften zu geschehen, und in der Entscheidung sind zugleich die Bedingungen festzusetzen, unter welchen dem Bergbau-Unternehmer das Wasserrecht zukommen soll.

§. 106.

Vergütung der Bergschäden.

Für Beschädigungen an solchen Gebäuden, Wasserleitungen oder anderen Anlagen, welche innerhalb eines Grubenfeldes erst nach dessen Verleihung ohne obrigkeitliche Baubewilligung errichtet worden sind, ist der Bergwerksbesitzer nicht verantwortlich.

§. 107.

Will ein Grundbesitzer innerhalb verliehener Tagmasse eine Bauführung vornehmen, so ist dem Besitzer der Tagmasse durch die politische Behörde nach Anhörung der Bergbehörde eine angemessene Frist vorzuschreiben, binnen welcher er innerhalb des zum Bau bestimmten Raumes die verliehenen vorbehaltenen Mineralien zu gewinnen hat.

Fünftes Hauptstück.

Von dem Bergwerks-Eigenthume und den mit der Bergwerks-Verleihung verbundenen Rechten.

§. 108.

Die besonderen Bestimmungen, welche den Besitz und die Benützung des Bergwerks-Eigenthumes betreffen, beziehen sich:

1. auf die bücherliche Einverleibung;
2. auf das Zusammenschlagen und die Zerstückung der Grubenmaße;
3. auf die bücherliche Vereinigung des Bergwerks-Eigenthumes mit anderen liegenden Gütern;
4. auf die Evidenzhaltung des öffentlichen Buches;
5. auf das Zugehör der Bergwerke;
6. auf die Benützung der innerhalb des Gruben- oder Tagmaßes vorkommenden, vorbehaltenen und nicht vorbehaltenen Mineralien;

7. do używania wód kopalnianych;
8. do prawa wyprowadzenia pewnych budów w kopalni i na dniu;
9. do prawa wykonywania uprawnień przemysłowych.

§. 109.

1. Przedmiot własności górniczéj.

Nadane miary kopalniane (§. 63), zabytki (§. 74), budowy pomocne (§. 85) i stolnie rewirowe (§. 90) są własnością nieruchomą i przedmiotem wciągnienia do księgi górniczéj. Gdzie i jakim sposobem taż prowadzoną być winna, o tem osobne przepisy stanowią.

§. 110.

Stolnie rewirowe zapisują się w księdze górniczéj na karcie posiadania jako prawo, a obowiązki przeciw temu przez innych posiadaczy kopalnianych, mocą kontraktu przyjęte, jako ciężar na posiadłościach ich, temiżto obowiązkami dotkniętych. Obowiązki posiadaczy miar kopalnianych późniéj nadanych, przejmujących powinności na rzecz stolniarza rewirowego już przez samo nabycie miar swych (§. 96), zawarte są w dokumentach nadania.

§. 111.

Nowo-nadane miary kopalniane mogą wedle upodobania nabywcy albo samodzielnie w księdze gruntowéj być zapisane, albo do posiadłości tamże już wciągnionéj przypisane.

Przymierzone zabytki (§. 74) i budowy pomocne, dozwolone posiadaczowi kopalni do własnych jego kopalń (§. 86), zawsze do dobra głównego mają być przypisane, spólne zaś zabytki (§. 74) i dzielne budowy pomocne (§. 87) osobno wciągnione.

§. 112.

2. Koadunacya, czyli zebranie miar kopalnianych.

Miary kopalniane lub pola kopalniane oddzielnie nadane, bez różnicy, czy należą do tego samego posiadacza, lub do różnych posiadaczy, mogą na żądanie tychże w jedno tylko większe pole z j e d n y m głównym wchodem (wytnią) być połączone (zebrane):

a) jeżeli z sobą bezpośrednio graniczą;
b) jeżeli przez takie połączenie górnictwo stosowniéj uprawnioném być może.

Jeżeli na różnych takich kopalniach wciągnione są różne ciężary hypoteczne, lub te same ciężary w innym porządku, wówczas zebranie pól kopalnianych (koadunacya) wtedy tylko dozwoloném być może, jeżeli przedłożono zezwolenie wierzycieli wraz z oświadczeniem tychże, w jakim porządku ciężary przeniesione być winny na posiadłość połączoną.

7. auf die Benützung der Grubenwässer;
8. auf die Befugniß zu gewissen Bauführungen in der Grube und über Tage;
9. auf die Befugniß zur Ausübung gewerblicher Berechtigungen.

§. 109.

1. Gegenstand des Bergwerks-Eigenthumes.

Verliehene Grubenmaße (§. 63), Ueberscharen (§. 74), Hilfsbaue (§. 85) und Revierstollen (§. 90) sind unbewegliches Eigenthum und Gegenstand der Eintragung in das Bergbuch. Wo und wie dasselbe zu führen ist, wird von besonderen Vorschriften bestimmt.

§. 110.

Revierstollen werden in dem Bergbuche auf dem Besitzblatte des Revierstöllners als Recht, und die gegen den letztern von anderen Grubenbesitzern durch Vertrag übernommenen Verpflichtungen, auf deren durch diese Verpflichtungen getroffenen Besitzungen als Last eingetragen. Die Verpflichtungen der Besitzer später verliehener Grubenmaße, welche die Leistungen an den Revierstöllner schon durch die Erwerbung ihrer Maße auf sich nehmen (§. 96), enthalten ihre Verleihungs-Urkunden.

§. 111.

Neu verliehene Grubenmaße können nach der Wahl des Erwerbers selbständig in dem Bergbuche eingetragen, oder einem daselbst schon eingetragenen Besitzthume zugeschrieben werden.

Zugemessene Ueberscharen (§. 74) und Hilfsbaue, welche einem Grubenbesitzer zu seinen eigenen Gruben bewilliget werden (§. 86), sind stets dem Hauptgute zuzuschreiben, gemeinschaftliche Ueberscharen (§. 74) und selbständige Hilfsbaue (§. 87) aber abgesondert einzutragen.

§. 112.

2. Zusammenschlagung der Gruben.

Abgesondert verliehene Grubenmaße oder Grubenfelder können ohne Unterschied, ob sie dem nämlichen oder verschiedenen Besitzern gehören, auf Ansuchen derselben zu einem einzigen größeren Felde mit Einem Haupt-Einbau vereinigt (zusammengeschlagen) werden:

a) wenn sie unmittelbar an einander grenzen;
b) wenn durch die Vereinigung der Bergbau zweckmäßiger betrieben werden kann.

Sind auf verschiedenen solchen Gruben verschiedene Hypothekarlasten, oder die nämlichen Lasten in anderer Ordnung eingetragen, so kann die Zusammenschlagung der Grubenfelder nur dann bewilliget werden, wenn die Zustimmung der Gläubiger und ihre Erklärung vorliegt, in welcher Ordnung die Lasten auf die vereinigte Besitzung zu übertragen seien.

§. 113.

Zebranie (koadunacya) pozwoloném być może aż w dwójnasób nadania pola kopalnianego, na jedno odkrycie podług §. 47 dozwolonego.

§. 114.

Pozwolenie zebrania (koadunacyi) kopalń musi zawsze poprzedzać rozprawa stósownie do postanowień §§. 54 i 57, w któréj dopuszczalność pozwolenia upraszanego (§. 112) dochodzoną, i nowa karta pokładu sporządzona być winna.

Jeżeli pojedyncze miary kopalniane, zebrane być mające, leżą w urzędowym okręgu różnych władz górniczych, wówczas zebranie dozwoloném być może tylko za porozumieniem wszystkich tych władz. Jeżeli te nie rozstrzygną zgodnie, rozstrzygnienie załatwi spólna władza wyższa, i oznaczy oraz księgę górniczą, do któréj całość zebrana wciągnioną być ma.

Jeżeli zezwolono na rzecz prośby, wówczas odnośnie do piérwotnych nadań, nowy dokument nadania ma być wystósowanym, i księga górnicza sprostowaną.

§. 115.

Rozdrobnienie miar kopalnianych.

Pojedyncza miara kopalniana wtenczas tylko co do przestrzeni swéj może być podzielona, jeżeli każda jéj część połączona będzie z posiadłością kopalnianą samodzielną, z onąż graniczącą.

Ciężary hypoteczne, ciążące na kopalni rozdzielonéj, przechodzą na te całe posiadłości, do których części przypisane zostały. Jeżeli zaś ciążą już na nich inne ciężary, lub też w innym porządku, wówczas potrzebném jest zezwolenie wierzycieli hypotecznych i oświadczenie onychże, w jaki sposób nastąpić ma przeniesienie wierzytelności ich.

§. 116.

Plan rozdrobnienia przedłożony być musi władzy górniczéj do potwierdzenia, a po uskutecznieniu tegoż zakomunikowanym władzy sądowéj do sprostowania księgi górniczéj.

§. 117.

3. Na powiérzchni (widni) leżące części własności kopalnianéj

Wszelkie budynki na powiérzchni, przyrządy i zakłady, potrzebne do wykonania nadanego uprawnienia górniczego, lub przeznaczone ku temu przez posiadacza dzieła takowego, stanowić będą z niém całość jednę.

Przeznaczenie tych realności, stanowić część dzieła górniczego, wyrażoném być musi tak w księdze górniczéj, jakoteż w księgach gruntowych lub innych publicznych, w którychby się znajdować mogły.

§. 113.

Eine Zusammenschlagung darf auf das Doppelte der für einen Aufschluß nach §. 47 gestatteten Grubenfeld-Verleihung bewilliget werden.

§. 114.

Der Bewilligung der Zusammenschlagung muß stets die Verhandlung nach den Bestimmungen der §§. 54 und 57 vorausgehen, bei welcher die Zulässigkeit der Gesuchsbewilligung (§. 112) zu erheben und eine neue Lagerungskarte zu verfertigen ist.

Liegen die einzelnen zusammenzuschlagenden Grubenmaße im Amtsbezirke verschiedener Bergbehörden, so kann die Zusammenschlagung nur im Einvernehmen aller dieser Behörden bewilliget werden. Sollten dieselben nicht übereinstimmend entscheiden, so entscheidet hierüber die gemeinschaftliche Oberbehörde, welche zugleich das Bergbuch, in welches das vereinigte Ganze einzutragen ist, bestimmt.

Ist das Gesuch bewilliget, so wird mit Beziehung auf die ursprünglichen Verleihungen eine neue Verleihungs-Urkunde ausgefertiget und das Bergbuch berichtiget.

§. 115.

Zerstückung der Grubenmaße.

Ein einfaches Grubenmaß darf nur dann räumlich getheilt werden, wenn jeder Theil desselben mit einem daran grenzenden selbständigen Grubenbesitze vereiniget wird.

Die auf der getheilten Grube haftenden Hypothekarlasten gehen auf die ganzen Besitzungen über, welchen die Theile zugeschrieben werden. Haften aber auf diesen bereits andere Lasten, oder in anderer Ordnung, so wird die Zustimmung der Hypothekergläubiger und die Erklärung derselben erfordert, auf welche Weise die Uebertragung ihrer Forderungen zu geschehen habe.

§. 116.

Der Zerstückungsplan muß der Bergbehörde zur Genehmigung vorgelegt, und, nachdem diese erfolgt ist, der Gerichtsbehörde zur Berichtigung des Bergbuches mitgetheilt werden.

§. 117.

3. Zu Tag liegende Bestandtheile des Bergwerks-Eigenthumes.

Alle Taggebäude, Werkstätten und Anlagen, welche zur Ausübung der verliehenen Bergbau-Berechtigung erforderlich sind, oder von dem Besitzer des Werkes dazu bestimmt werden, haben mit demselben ein Ganzes auszumachen.

Die Widmung dieser Realitäten zu Bestandtheilen des Werkes muß sowohl in dem Bergbuche eingetragen, als in den Grund- oder anderen öffentlichen Büchern, worin sie etwa vorkommen, angemerkt werden.

Jeżeli na tych dobrach ostatnich zaprenotowane są hypoteki, wówczas połączenie nastąpić może tylko za przyzwoleniem zaprenotowanych wierzycieli hypotecznych. Gdyby ci odmówili tego przyzwolenia swego, wolno będzie posiadaczowi złożyć w sądzie albo zaprenotowany dług hypoteczny, albo wartość jego szacunkową, sądownie wypośrodkowaną.

§. 118.

Jakich innych, lubo do prowadzenia górnictwa nie bezpośrednio służących dóbr nieruchomych, przedsiębiorca górniczy wraz z kopalnią używać, i te przez zanotowanie w księgach publicznych w jednę całość z nią połączyć zechce, pozostawioném sobie ma posiadacz do woli swéj, jak dalece nie sprzeciwiają się temu przepisy polityczne, i o ile połączeniu rzeczonemu nie są w drodze wciągnienia w publicznéj księdze znajdujące się.

W razie jeżeli ciążą na nich wierzytelności hypoteczne, zastósowanie znajduje §. 117.

§. 119.

. Ewidencya ksiąg publicznych.

Jak długo posiadłość (realność) trwa, jaka z kopalnią połączoną jest przez wcielenie do księgi, nie może w księgach gruntowych lub innych publicznych, gdzieby się ona znajdować miała, pod względem stanu posiadania lub ciężarów, przedsięwziętém być żadne wciągnienie, a wciągnienia w księdze górniczéj przedsiębrane, dotyczą także realności na dniu leżących, tamże do kopalni przypisanych.

§. 120.

Skoro jednak przeznaczenie realności tych (§§. 117—118) do prowadzenia górnictwa ustanie, musi także nastąpić oddzielenie od kopalni w księdze górniczéj, i przywrócone być mają rubryki względem nich w księgach gruntowych lub innych publicznych, do których wedle właściwości swéj należą, wraz z wszelkiemi obciążeniami, tym czasem w księdze górniczéj uskutecznionemi.

Stosunki podatkowe przez połączenie lub oddzielenie takowe nie będą zmienione.

§. 121.

5. Przynależytość kopalń.

Nie ma miejsca oddzielna egzekucya do przynależytości kopalnianych.

Za przynależytość kopalni uważane być winny w szczególności znajdujące się tamże i do jéj uprawiania służące zwierzęta, maszyny, przyrządy i sprzęty, znajdujące się zasoby materyalne, naturalne i inne, tudzież rudy i wyroby hutnicze, nie będące w stanie zdolnym do sprzedaży wedle właściwości przemysłowania.

Sind auf die letzteren Güter Hypotheken vorgemerkt, so kann die Vereinigung nur mit Zustimmung der vorgemerkten Hypothekargläubiger erfolgen. Sollten diese ihre Zustimmung dazu nicht ertheilen, so steht es dem Besitzer frei, entweder die vorgemerkte hypothezirte Schuld, oder den gerichtlich zu erhebenden Schätzungswerth derselben bei Gericht zu hinterlegen.

§. 118.

Welche andere, obleich nicht unmittelbar zum Werksbetriebe dienenden unbeweglichen Güter der Bergbau-Unternehmer mit dem Werke benützen, und durch die Anmerkung in den öffentlichen Büchern zu einem Ganzen mit demselben vereinigen will, bleibt, insoferne die politischen Vorschriften nicht entgegenstehen, der Wahl des Besitzers überlassen, insoferne dieser Vereinigung die in dem öffentlichen Buche vorhandenen Eintragungen nicht im Wege stehen.

Im Falle Hypothekar-Forderungen darauf haften, hat die Bestimmung des §. 117 zu gelten.

§. 119.

4. Evidenzhaltung der öffentlichen Bücher.

Auf keine mit einem Bergwerke bücherlich vereinigte Realität (§§. 117, 118) darf, insolange die Vereinigung dauert, in den Grund- oder anderen öffentlichen Büchern, worin sie etwa vorkommt, in Beziehung auf den Besitz- oder Lastenstand eine Eintragung vorgenommen werden, und es erstrecken sich die in dem Bergbuche erfolgenden Eintragungen, auch auf die dem Werke darin zugeschriebenen, zu Tage liegenden Realitäten.

§. 120.

Sobald jedoch die Widmung solcher Realitäten (§§. 117, 118) zum Werksbetriebe aufhört, muß auch die Trennung von dem Werke in dem Bergbuche vorgenommen werden, um die Wiederherstellung der Rubriken über dieselben in den Grund- oder anderen öffentlichen Büchern, wohin sie ihrer Beschaffenheit nach gehören, mit allen in dem Bergbuche inzwischen darauf erfolgten Belastungen vor sich gehen.

Die Verhältnisse der Besteuerung werden durch diese Vereinigung oder Trennung nicht verändert.

§. 121.

5. Zugehör der Bergwerke.

Auf das Bergwerks-Zugehör findet eine abgesonderte Exekuzion nicht Statt.

Als Zugehör jedes Bergwerkes sind insbesondere die bei demselben befindlichen, zum Betriebe desselben bestimmten Thiere, Maschinen, Werkzeuge und Geräthschaften, die vorhandenen Material-, Natural- und anderen Vorräthe, und die noch nicht im kaufrechten Zustande nach der Beschaffenheit des Gewerbsbetriebes befindlichen Erze und Hüttenprodukte anzusehen.

§. 122.

niesienie o żdém przeniesieniu na owego posiadacza.

O każdéj zmianie w posiadaniu winien nabywca, nawet gdyby wciągnienie posiadania jego w księgi nie mogło zaraz nastąpić, z przedłożeniem dokumentu nabycia, zawiadomić władzę górniczą w dniach cztérnastu po przyjęciu kopalni, władza górnicza zaś poda o tém wiadomość władzy politycznéj do przewiedzenia dalszych czynności w téj mierze może zachodzących.

§. 123.

6. Prawa nadaniem rnictwa połączone: co do minerałów zastrzeżonych:

Przez nadanie górnictwa dostępuje posiadacz onegoż wyłącznego prawa do wydobywania nie tylko tego rodzaju minerałów zastrzeżonych, dla których wykrycia nadanie nastąpiło, lecz téż i minerałów zastrzeżonych wszelkiego rodzaju, znajdujących się w obrębie nadanych mu miar kopalnianych lub dniowych.

Obowiązek odstawy produktów surowych w złocie i srebrze do urzędów menniczych cesarskich zostaje w swéj mocy. Sposób i tryb odstawy téj uregulowanym zostanie osobnemi ustawami.

§. 124.

) co do minerałów niezastrzeżonych.

Minerały niezastrzeżone, w skutku uprawnienia górnictwa wydobywane, posiadacz kopalni o tyle tylko bez wynagrodzenia sobie przywłaszczyć może, o ile ich potrzebuje do uprawiania kopalni i połączonéj z nią huty; oprócz tego zaś obowiązany jest podać je do nabycia właścicielowi gruntu; pod którego powiérzchnią wydobyte zostały. Temu zaś wolno będzie nabyć je za zwróceniem kosztów wydobywania i wywiezienia. Jeżeli zaś tenże nie oświadczy się w téj mierze gotowym w ciągu cztérech tygodni, wówczas przypadają one posiadaczowi kopalni.

§. 125.

Właścicielowi gruntu wolno wyrabiać minerały niezastrzeżone, na jego gruncie znajdujące się, o ile przez to uprawa górnictwa nie doznaje przeszkody.

O dopuszczalności użytkowania takowego przez roboty dzienne stanowić będą w razie sporu władze polityczne w porozumieniu z władzami górniczemi spólnie.

§. 126.

Jeżeli właściciel gruntu z minerałów takowych, wewnątrz budowy kopalni znajdujących się, użytkować chce, ma sobie posiadacz kopalni do wyboru, wydobywanie i wyprowadzenie onychże albo przez siebie uskutecznić za zwróceniem kosztów, albo właścicielowi gruntu dozwolić użycia swych kopalń i przyrządów dobytkowych (wywożenia lub wyciągania wrębów) za odpłatą stósowną (§. 195).

§. 122.

Anzeige jeder Uebertragung an einen neuen Besitzer.

Von jeder Besitzveränderung hat der Erwerber, auch wenn seine bücherliche Besitz-Anschreibung nicht sogleich geschehen kann, unter Vorlage der Erwerbs-Urkunde, binnen vierzehn Tagen nach der Uebernahme des Werkes, der Bergbehörde die Anzeige zu erstatten, welche davon die politische Behörde zum Behufe allfälliger Amtshandlungen in Kenntniß zu setzen hat.

§. 123.

6. Mit der Bergwerksverleihung verbundene Rechte: a) In Ansehung der vorbehaltenen Mineralien

Durch die Bergwerks-Verleihung erlangt der Besitzer derselben das ausschließende Recht zur Gewinnung nicht nur der vorbehaltenen Mineralien derjenigen Art, wegen deren Aufschließung ihm die Verleihung ertheilt wurde, sondern der vorbehaltenen Mineralien jeder Art, welche innerhalb der ihm verliehenen Gruben- oder Tagmaße vorkommen.

Die Verpflichtung zur Ablieferung der Rohprodukte, an Gold und Silber in die landesfürstlichen Münzämter bleibt aufrecht. Die Art und Weise der Ablieferung wird durch besondere Gesetze geregelt.

§. 124.

b) In Ansehung der nicht vorbehaltenen Mineralien.

Die durch den Bergbau-Betrieb gewonnenen, nicht vorbehaltenen Mineralien darf sich der Bergwerksbesitzer nur in soferne ohne Entschädigung zueignen, als er derselben zu seinem Bergwerks- und dem damit verbundenen Hüttenbetriebe bedarf; außer diesem Falle ist er verpflichtet, sie dem Grund-Eigenthümer anzubieten, unter dessen Oberfläche sie gewonnen werden. Diesem steht frei, sie gegen den Ersatz der Gewinnungs- und Förderungskosten an sich zu bringen. Erklärt sich aber dieser hiezu nicht binnen vier Wochen, so fallen sie dem Bergwerksbesitzer zu.

§. 125.

Dem Grund-Eigenthümer steht es frei, die in seinem Grunde vorkommenden nicht vorbehaltenen Mineralien zu bearbeiten, in soferne als der Bergbau-Betrieb dadurch nicht gehindert wird.

Ueber die Zulässigkeit einer solchen Benützung durch Tag-Arbeiten entscheiden im Falle eines Streites die politischen Behörden im Einvernehmen mit den Bergbehörden gemeinschaftlich.

§. 126.

Will der Grund-Eigenthümer innerhalb des Grubenbaues vorkommende Mineralien solcher Art benützen, so hat der Bergwerksbesitzer die Wahl, ob er deren Gewinnung und Förderung gegen Ersatz der Kosten selbst bewerkstelligen, oder dem Grund-Eigenthümer die Benützung seiner Grubenbaue und Förderungs-Vorrichtungen gegen angemessenes Entgeld (§. 195) gestatten wolle.

§. 127.

Za to, że właściciel gruntu ze względu na uprawę górnictwa zaniechał użycia minerałów niezastrzeżonych zapomocą budów dniowych, należy się wynagrodzenie stósownie do przepisów co do odstąpienia gruntów wydanych.

§. 128.

7. *c)* Co do używania wód kopalnianych.

Co się tyczy wód kopalnianych, na które przedsiębiorca natrafił przy uprawianiu górnictwa, ma sobie tenże zastrzeżoném pierwszeństwo ich użycia celem uprawiania górniczego i hutniczego wraz z przynależytościami, nawet gdyby je na dzień (powiérzchnię) wyprowadził do odpływu, a to aż do ich połączenia z innemi stałemi wodami powiérzchniemi.

§. 129.

Gdyby do takowych wód kopalnianych inni sobie rościli prawo, wówczas posiadacz kopalniany wezwany być winien przez władzę górniczą, by się oświadczył w ciągu terminu stósownego, czy ich używać zamyśla do uprawiania górniczego w ciągu następnych lat pięciu.

Jeżeli posiadacz kopalni w ciągu terminu rzeczonego oświadczenia takowego nie oddał, albo mimo to z prawa zastrzeżonego w ciągu następnych lat pięciu użycia nie zrobił, wówczas wody nadane być mogą także i innym osobom do jakiegokolwiekbądź użycia.

§. 130.

Jeżeli posiadacz kopalni właścicielowi gruntów, przez które wody odpływają, dla wynagrodzenia raz na zawsze wypłacił kwotę pewną kapitału, lub końcem tego do rocznéj spłaty się zobowiązał, wówczas prawo ma żądać od tego, który wód tych używa, jak długo użycie to trwa, w piérwszym razie prowizyj prawnych od wynagrodzenia w kapitale, w drugim razie zaś wynagrodzenia rocznéj spłaty.

Za zmiany w ilości wód kopalnianych z gór odpływających, właściciel kopalni nie jest odpowiedzialnym.

§. 131.

8. 9. *d)* Co do rodzaju i rozciągłości uprawy kopalnianéj.

Nadanie kopalni uprawnia oraz posiadacza:

a) celem dalszego wykrycia pokładów mineralnych i wyczerpania tychże do zakładania stolni, szyb, budów (fabryk) kopalnianych i dniowych w obrębie pola swego;

b) celem wydobywania, wyprowadzania, czyszczenia i wyrobowego przysposabiania minerałów, celem uskutecznienia powietrzociągu (sprowadzenia po-

§. 127.

Für eine Benützung nicht vorbehaltener Mineralien mit Tagbauen, welche der Grundeigenthümer aus Rücksicht für den Bergbau unterlassen muß, gebührt diesem die Entschädigung nach den für die Grund-Ueberlassung gegebenen Vorschriften.

§. 128.

7. c) Hinsichtlich der Benützung der Grubenwässer.

Auf Grubenwässer, welche der Bergbau-Unternehmer erschroten hat, bleibt demselben, auch wenn er sie zu Tage ausfließen läßt, bis zu deren Vereinigung mit anderen beständigen Tagwässern, das Vorrecht der Benützung zum Behufe des Bergwerks und Hüttenbetriebes sammt Zugehör vorbehalten.

§. 129.

Werden solche Grubenwässer von Anderen in Anspruch genommen, so ist der Bergwerksbesitzer durch die Bergbehörde aufzufordern, binnen einer angemessenen Frist zu erklären, ob er dieselben im Laufe der nächsten fünf Jahre zum Bergbau-Betriebe verwenden wolle.

Erfolgt diese Erklärung binnen dieser Frist nicht, oder macht der Bergwerks-Besitzer von dem vorbehaltenen Rechte während der nächsten fünf Jahre keinen Gebrauch, so können die Gewässer auch Anderen zu was immer für Zwecken verliehen werden.

§. 130.

Hat der Bergwerks-Besitzer dem Grund-Eigenthümer, über dessen Grund die Wässer abfließen, zur Entschädigung dafür ein für alle Mal einen Betrag entrichtet, oder eine jährliche Zahlung zu leisten, so ist er berechtiget, von demjenigen, welcher die Wässer benützt, so lange die Benützung dauert, im ersten Falle die gesetzlichen Zinsen der im Capitale geleisteten Entschädigung, im zweiten Falle die Vergütung der jährlichen Leistung zu fordern.

Für Veränderungen in der Menge der aus dem Berge fließenden Grubenwässer ist der Bergwerks-Eigenthümer nicht verantwortlich.

§. 131.

8., 9. d) In Ansehung der Art und Ausdehnung des Werksbetriebes.

Die Bergwerks-Verleihung berechtiget den Besitzer zugleich:

a) zum weiteren Aufschluß der Mineral-Lagerstätten, und zum Abbaue der Mineralien innerhalb seines Feldes, Stollen, Schächte, Gruben- und Tagbaue zu treiben;

b) zur Gewinnung, Förderung, Aufbereitung und Zugutebringung der Mineralien, zur Wetterführung (Zuleitung zum Athmen tauglicher Luft) und Wasserhaltung

wietrza zdolnego do oddychania) i wyciągania wody (wyprowadzenia wód z kopalń), do zakładania przyrządów, maszyn i fabryk wszelkiego rodzaju, do których mianowicie liczyć należy młyny kruszczowe i przyrządy stępowe, tłuczarnie, czyszczarnie, czyli pławiarnie, piece do topienia, amalgamarnie, młyny do odłączenia żywego srebra z rudy merkuryuszowéj, prażarnie, piece koaksowe, zakłady ekstrakcyjne czyli ługarnie, krystalizarnie i kuźnie górnicze;

c) celem uskutecznienia należytego trybu zakładów jego (lit. *b)* do zakładania stawów, tam wodnych i wodociągów;

d) celem przyzwoitego przysposobienia odchodu i przychodu dla ludzi i zwiérząt, tudzież dostawiania i odstawiania potrzeb i wyrobów kopalnianych, do zakładania dróg lub ścieszek, kładek, mostów i kolei żelaznych, celem zaś wysypania minerałów wyprowadzonych do zakładania hałdowisk czyli gruzowisk;

e) celem schronienia kopalni, maszyn, materyałów i wyrobów, tudzież pomieszczenia wyrobników, dozorców i werkmistrzów czyli sprawców górniczych do wystawienia budynków przy zachowaniu ustaw i przepisów w téj mierze istniejących;

f) do wyprowadzenia rękodzieł przez własnych robotników w własnych warsztatach w miarę potrzeby kopalnianéj;

g) do opatrywania własnego personalu roboczego potrzebnemi żywnościami, atoliż bez zysku przemysłowego.

§. 132.

Spory co do objętości i wykonywania praw tych rozstrzyga, o ile takowe nie należą do drogi prawa, władza górnicza samodzielnie, albo też wedle okoliczności w porozumieniu z dotyczącą władzą polityczną przemysłową, lub inną administracyjną.

§. 133.

Pozwolenie do stawiania budynków.

Do wystawienia budynków, machin hydraulicznych czyli zakładów wodnych, do założenia dróg, mostów, kolei żelaznych, maszyn i innych budów na powiérzchni, pozyskać winien posiadacz kopalni przepisanego pozwolenia władzy politycznéj, a po wystawieniu onychże doniesienie o tém uczynić do władzy górniczéj.

Jeżeli posiadacz kopalni tychże maszyny założyć zamyśla, które nie są przez siły ludzkie w ruchu utrzymywane, ma o tém wprzód doniesienie uczynić władzy górniczéj.

(Entleerung der Grubenbaue von den Wässern), Vorrichtungen, Maschinen und Werkstätten jeder Art zu errichten, unter welche letztere insbesondere die Erzmühlen und Quetschwerke, Pochwerke, Schlemmwerke, Schmelzöfen, Amalgamirwerke, Quickmühlen, Erzröste, Koaksöfen, Extractions- oder Laugwerke, Krystallisazionswerke und die Bergschmieden zu rechnen sind;

c) zum Betriebe seiner Werksanlagen (lit. b) Teiche, Wasserwehren und Wasserleitungen herzustellen,

d) zum Ab- und Zugange für Menschen und Thiere, und zur Zu- und Ablieferung der Bergwerks-Erfordernisse und Erzeugnisse, Wege, Stege, Brücken und Eisenbahnen, zum Abstürzen der geförderten Mineralien Haldenplätze anzulegen;

e) zum Schutze der Bergbaue, der Maschinen, Materialien und Erzeugnisse, und zur Unterkunft der Arbeiter, Aufseher und Werksleiter, unter Beobachtung der bestehenden Gesetze und Vorschriften, Gebäude aufzuführen;

f) in seinen Werkstätten die zum Bergwerksbedarf erforderlichen Handwerke durch eigene Arbeiter zu betreiben;

g) das eigene Arbeiter-Personale, jedoch ohne gewerbsmäßigen Gewinn, mit den nöthigen Lebensmitteln zu versehen.

§. 132.

Streitigkeiten über den Umfang und die Ausübung dieser Befugnisse entscheidet, in soferne sie nicht auf den Rechtsweg gehören, die Bergbehörde selbständig, oder, nach Beschaffenheit der Umstände, im Einvernehmen mit der betheiligten politischen, Gewerbs- oder anderen Verwaltungsbehörde.

§. 133.

Baubewilligung.

Zur Herstellung von Gebäuden, Wasserwerken, Straßen, Brücken, Eisenbahnen, Maschinen und anderen Bauführungen über Tag hat der Bergwerksbesitzer die vorgeschriebene Baubewilligung der politischen Behörde einzuholen, und der Bergbehörde nach erfolgter Herstellung die Anzeige zu erstatten.

Beabsichtiget der Bergwerksbesitzer in der Grube, Maschinen, welche nicht von Menschenkräften betrieben werden, zu errichten, so hat er dieses der Bergbehörde vor deren Errichtung anzuzeigen.

Rozdział szósty.

O spólném uprawianiu górnictwa, i o stowarzyszeniach górniczych w szczególności.

§. 134.

Spółwłasność kopalni.

Kopalnie posiadane i uprawiane być mogą albo przez osoby pojedyncze, albo przez więcéj osób fizycznych lub jurydycznych w społeczności.

Jeżeli w prośbie, o nadanie kopalni wniesionéj przez kilka osób razem, nie jest wyszczególniony stósunek udziałów, jaki między nimi miejsce mieć winien, nabędą wszyscy przez nadanie równe udziały.

§. 135.

Granice książkowéj podzielności własności kopalń.

Jeżeli kopalnia należy do więcéj współwłaścicieli, może wprawdzie każdy spółdzielnik także i w księdze górniczéj w posiadanie swéj części być wprowadzonym, i pozbyć się jéj, lub zahypotekować ją innym z właściwym skutkiem księgi.

Takowy na księdze górniczéj zasadzający się podział własności kopalnianéj nie może mieć miejsca niżej szesnastéj części całości bez pozwolenia władzy górniczéj. Gdzie istnieje obecnie w udziałach mniejszych, dalszy podział nie jest pozwolony, a skoro nastąpi połączenie mniejszych części, dalsze rozdrobnienie niżéj jednéj szesnastéj całości nie będzie miało miejsca.

§. 136.

Stósunki prawne spółwłaścicieli.

Prawa uczestników w kopalni, podzielonéj nie niżéj jak do jednéj szesnastéj całości, ocenione być winny tak między nimi, jako téż przeciw osobom innym wedle powszechnych przepisów o spólności własności, i o umowach.

Jeżeli spółdzielnicy takowi co do uprawiania górnictwa ułożyć chcą między sobą ugodę spółki, taż władzy górniczéj przedłożoną być winna do potwierdzenia.

§. 137.

Towarzystwa górnicze.

Jeżeliby spółwłasność podzielną być miała na podziały mniejsze od jednéj szesnastéj całości, nie mogłoby się to stać inaczéj, jeżeli urząd górniczy nie dał na to pozwolenia (§. 135), jak tylko przez założenie towarzystwa kopalnianego (§. 138).

Założenie towarzystwa górniczego oznajmionem być winno władzy górniczéj, zanotowanem w księdze górniczéj, i dokument w téj mierze sporządzony po uskutecznionem potwierdzeniu onegoż u władzy górniczéj, będzie wciągnionym dla każdego do przejrzenia.

Sechstes Hauptstück.

Von dem gemeinschaftlichen Bergbau-Betriebe und den Gewerkschaften insbesondere.

§. 134.

Mit-Eigenthum an Bergwerken.

Bergwerke können von einzelnen oder mehreren physischen oder juridischen Personen in Gemeinschaft besessen und betrieben werden.

Ist in dem Gesuche um eine Bergwerks-Verleihung, welches von mehreren Personen zugleich angebracht wird, das Verhältniß der Antheile, welches zwischen ihnen bestehen soll, nicht angegeben, so erlangen alle durch die Verleihung gleiche Antheile.

§. 135.

Gränzen der bücherlichen Theilbarkeit des Eigenthumes an Bergwerken.

Von mehreren Mit-Eigenthümern eines Bergwerkes kann zwar jeder Theilhaber auch in dem Bergbuche an den Besitz seines Antheiles gebracht werden, und denselben bücherlich an Andere sowohl veräußern als verpfänden.

Eine solche bücherliche Theilung des Bergwerks-Eigenthumes ist jedoch ohne Bewilligung der Bergbehörde nicht unter den sechzehnten Theil des Ganzen zulässig. Wo sie gegenwärtig in kleineren Antheilen besteht, darf eine weitere Theilung nicht gestattet, und sobald eine Vereinigung kleinerer Theile eintritt, ihre fernere Zerstückung unter ein Sechzehntel des Ganzen nicht mehr zugelassen werden.

§. 136.

Rechtsverhältnisse der Mit-Eigenthümer.

Die Rechte der Theilhaber eines Bergwerkes, welches nicht weiter als bis zum sechzehnten Theile des Ganzen getheilt ist, sind sowohl unter einander, als dritten Personen gegenüber nach den allgemeinen Vorschriften über die Gemeinschaft des Eigenthumes und über Verträge zu beurtheilen.

Wollen Theilhaber dieser Art über den Bergbau-Betrieb Gesellschaftsverträge unter einander abschließen, so sind diese der Bergbehörde zur Genehmigung vorzulegen.

§. 137.

Gewerkschaften.

Soll das Mit-Eigenthum von Bergwerken in kleinere Antheile als zu einem Sechzehntel des Ganzen theilbar seyn, so kann, falls nicht die Bewilligung (§. 135) von der Bergbehörde ertheilt worden ist, dieses nur durch die Errichtung einer Gewerkschaft (§. 138) geschehen.

Die Gründung einer Gewerkschaft muß der Bergbehörde angezeigt, in dem Bergbuche angemerkt, und die darüber errichtete Urkunde nach erfolgter Genehmigung derselben bei der Bergbehörde zu Jedermanns Einsicht eingetragen werden.

§. 138.

ojęcie towarzystwa górniczego (gwerkszaftu).

Towarzystwo górnicze jest społeczeństwem, do uprawiania gornictwa zawiązaném, w którém każdy spółdzielnik odpowiedzialnym zostaje tylko z swym działem, jaki ma w majątku spólnym, tak za datki do uprawiania (dopłaty), jak za wszystkie obowiązki w imieniu spółki przeciw innym osobom przyjęte.

§. 139.

Jak długo towarzystwo trwa, ma każdy spółdzielnik tylko prawo żądać podziału dochodu. Każdy spółdzielnik może wprawdzie zrzéc się udziału swego (§. 167), przenieść go na innych, atoliż ani on, ani który z następców jego w posiadaniu nie ma prawa nalegać na podział głównego majątku towarzyskiego, lub celem podziału na sprzedanie onegoż.

§. 140.

Kuksy.

Części w majątku towarzyskim nazywają się kuksami, i mają prawną własność rzeczy ruchomych.

Towarzystwo nie może być na więcéj podzielone jak na 128 kuksów, a kuks nie na więcéj jak na sto części.

§. 141.

Względem dzierżycieli kuksów każdego towarzystwa kopalnianego prowadzone będzie zanotowanie (księga górno-towarzyska) tylko u władzy górniczéj. Majątek księgowy towarzystwa kopalnianego tylko w całości może być zahypotekowany, lub w inny sposób obciążony.

§. 142.

Jak długo przeniesienie kuksu na innego dzierżawcę nie zostało oznajmioném władzy górniczéj do wciągnienia go do księgi górno-towarzyskiéj, uważanym być winien za spółtowarzysza górniczego tylko dzierżyciel tamże wpisany.

Kto przejmuje na siebie kuks, odpowiedzialnym jest z nim towarzystwu górniczemu także i za datki na nim zaległe.

§. 143.

gólne postanowienia co do towarzystw kopalnianych.

Dla wszystkich towarzystw kopalnianych służyć będą z reguły postanowienia powszechne o urządzeniu towarzystw kopalnianych, w następujących paragrafach (§§. 144—156) wydane. Odstąpienia od tych przepisów muszą władzy górniczéj, a o ile chodzi o przedmioty nie dotyczące górnictwa samego, lecz takich spraw, na które wedle przepisów o stowarzyszeniach w ogólności także

§. 138.

Begriff derselben.

Die Gewerkschaft ist ein Verein zum Bergbau-Betriebe, in welchem jeder Theilhaber sowohl für die Beiträge zu dem Betriebe des Geschäftes (die Zubuße), als für alle im Namen des Vereines gegen dritte Personen übernommene Verbindlichkeiten nur mit seinem Antheile an dem gemeinschaftlichen Vermögen haftet.

§. 139.

In einer Gewerkschaft kommt, so lange sie dauert, jedem Theilhaber (Mitgewerken) nur ein Anspruch auf die Theilung des Ertrages zu. Jeder Theilhaber kann zwar seinen Antheil heimsagen (§. 167), an Andere übertragen; es ist aber weder er, noch einer seiner Nachfolger im Besitze desselben berechtiget, auf die Theilung des Hauptstammes des gewerkschaftlichen Vermögens, oder auf dessen Veräußerung zum Zwecke der Theilung zu dringen.

§. 140.

Kure.

Die Antheile an dem gewerkschaftlichen Vermögen werden Kure genannt, und haben die rechtliche Eigenschaft beweglicher Sachen.

Eine Gewerkschaft darf nicht in mehr als 128 Kure, und der Kur nicht in mehr als in hundert Theile getheilt werden.

§. 141.

Ueber die Inhaber der Kure jeder Gewerkschaft wird nur bei der Bergbehörde eine Vormerkung (das Gewerkenbuch) geführt. Das bücherliche Vermögen einer Gewerkschaft kann nur im Ganzen verpfändet oder sonst belastet werden.

§. 142.

So lange die Uebertragung eines Kures an einen anderen Inhaber der Bergbehörde zur Eintragung desselben in das Gewerkenbuch nicht angezeigt worden ist, wird nur der dort eingetragene Inhaber als Mitgewerke angesehen.

Wer einen Kur übernimmt, haftet der Gewerkschaft mit demselben auch für die darauf ausständigen Beiträge.

§. 143.

Allgemeine Bestimmungen in Betreff der Gewerkschaften.

Für alle Gewerkschaften haben in der Regel die in den nachfolgenden Paragraphen (§§. 144—156) enthaltenen allgemeinen Bestimmungen über die Einrichtung der Gewerkschaften zu gelten. Abweichungen von diesen Vorschriften müssen der Bergbehörde, und in soferne es sich um Gegenstände handelt, welche nicht den Bergbau selbst, sondern solche Angelegenheiten betreffen, auf welche nach den Vorschriften über gesellschaftliche

inne władze wpływ biorą, także i tym do potwierdzenia być przedłożone, i do publicznéj wiadomości u władzy górniczéj zaciągnione.

§. 144.

Obiór dyrektora i ustanowienie firmy.

Każde towarzystwo górnicze obowiązane jest ustanowić dyrekcyę z przełożonym, i oznajmienie uczynić władzy górniczéj tak o wybiorze zapadłym, jak o firmie towarzystwa kopalnianego; władza ta zaś prowadzić winna dokładne o tém zanotowanie, i udzielić w téj mierze każdemu wglądnienia i odpisów.

§. 145.

Pełnomocnictwo dyrektora.

Pełnomocnictwo dyrekcyi i jéj przełożonego do zawiérania interesów obowiązujących ocenioném być winno z kontraktu służbowego, który tak u władzy górniczéj, jak w księdze górniczéj przedłożonym być winien dla każdego do wglądnienia.

§. 146.

W kontrakcie służbowym każdego dyrektora zamieszczone być muszą dokładne postanowienia:

1. o wpływie jego na uprawę górnictwa;

2. o prawie do przyjmowania i oddalania ze służby urzędników, dozorców i robotników, tudzież do pozwalania im płac, nagród czyli żołdów i t. d.;

3. o upoważnieniu jego do wydawania porządków służbowych i instrukcyj, do rewizyj rachunkowych i załatwienia spraw;

4. o prawie kupowania lub przedawania rzeczy ruchomych lub nieruchomych, oznaczenia ceny, udzielania kredytu, zaciągania pieniędzy i spłaty, wystawiania wekslów i t. p.;

5. o prawie do nabycia nowych uprawnień górniczych, lub zarzucania będących w posiadaniu towarzystwa kopalnianego;

6. o prawie, obowiązku i objętości zastępstwa towarzystwa górniczego.

§. 147.

Zmienienie onychże.

Jeżeliby użycie pełnomocnictwa dyrektora naprzeciw osobom innym znowu miało być ograniczoném, albo ten wedle zachodzących stósunków w wykonaniu pojedynczych praw do przyzwolenia innych osób związanym, musi to wyraźnie w kontrakcie jego służbowym być zamieszczoném.

Ciemne pełnomocnictwa lub w taki sposob ograniczone, iżby łatwo dały powód do wątpliwości, albo iżby przez to przeszkodzonym był prawny tok trybu kopalnianego, nie będą żadną miarą przyjmowane.

Vereine überhaupt auch andere Behörden Einfluß zu nehmen haben, auch diesen zur Genehmigung vorgelegt, und zur öffentlichen Kenntniß bei der Bergbehörde eingetragen werden.

§. 144.

Wahl des Direktors und Bestimmung der Firma.

Jede Gewerkschaft ist verpflichtet, eine Direkzion mit einem Vorstande zu bestellen, und die getroffene Wahl sowohl, als die Firma der Gewerkschaft der Bergbehörde anzuzeigen, welche darüber eine eigene Vormerkung zu führen, und Jedermann davon Einsicht und Abschriften zu ertheilen hat.

§. 145.

Vollmacht des Direktors.

Die Vollmacht der Direkzion und ihres Vorstandes zum Abschlusse verbindlicher Geschäfte ist aus dessen Dienstvertrag zu beurtheilen, letzterer muß aber sowohl bei der Bergbehörde, als bei dem Bergbuche zu Jedermanns Einsicht vorliegen.

§. 146.

In dem Dienstvertrage jedes Direktors müssen genaue Bestimmungen enthalten seyn:

1. über dessen Einfluß auf den Betrieb des Werkes;
2. über die Befugniß zur Aufnahme und Entlassung der Beamten, Aufseher und Arbeiter, und zur Bewilligung ihrer Gehalte, Löhnungen 2c.;
3. über dessen Berechtigung zur Ertheilung von Dienst-Ordnungen und Instrukzionen, zur Rechnungs-Revision und Erledigung;
4. über die Befugniß zum Ankaufe oder zum Verkaufe beweglicher oder unbeweglicher Sachen, zur Preisbemessung, Kreditsertheilung, Geldaufnahme- und Rückzahlung, Wechselausstellung u. dgl.;
5. über die Befugniß zur Erwerbung neuer Bergbau-Berechtigungen, oder Auflassung der im Besitze der Gewerkschaft befindlichen;
6. über das Recht, die Pflicht und den Umfang der Gewerkschafts-Vertretung.

§. 147.

Abänderung derselben.

Soll der Gebrauch der Vollmacht des Direktors dritten Personen gegenüber wieder beschränkt, oder dieser allenfalls in der Ausübung einzelner Befugnisse an die Zustimmung anderer Personen gebunden seyn, so muß dieses in seinem Dienstvertrage ausdrücklich angemerkt werden.

Dunkle, oder in solcher Art beschränkte Vollmachten, welche leicht zu Zweifeln Anlaß geben können, oder durch welche der gesetzmäßige Gang des Bergbau-Betriebes gehindert würde, dürfen nicht angenommen werden.

§. 148.

Oznajmienie pomieszkania, lub pełnomocnika każdego spółtowarzystwa górniczego w okręgu władzy górniczéj.

Każdy spółtowarzysz górniczy obowiązanym jest, oznajmić władzy górniczéj, w któréj okręgu mieszka, miejsce zamieszkania swego, jeżeli zaś nie mieszka w tym samym okręgu, pełnomocnika tamże zamieszkałego wymienić, który miejsce jego zastępować, i dopłaty za niego uiszczać ma, i do którego wszelkie zawiadomienia ze skutkiem oddawane być mogą tak ze strony towarzystwa kopalnianego, jako téż ze strony władz.

Jeżeli oznajmienie takowe zaniechaném zostało, wówczas miejsce doręczania zastępować winno zamieszczenie uwiadomień do gazet, przeznaczonych dla publicznych ogłoszeń w dotyczącym kraju koronnym.

§. 149.

Zbory górno-towarzyskie.

Prawne zgromadzenie się towarzyszów kopalnianych nazywa się zborem górno-towarzyskim, na którym oni, jako towarzystwo, uchwały swoje przez głosowanie stanowią.

Zbory towarzyszów odbywane być muszą regularnie co trzy lata w siedlisku dyrekcyi, lub w inném miejscu przez towarzystwo ku temu przeznaczoném. Na żądanie jednéj trzeciéj spółtowarzyszów, lub jeżeli dyrektor albo władza górnicza dla ważnych zachodzących przyczyn to za potrzebne uzna, zarządzone być mogą także nadzwyczajne zbory górnych towarzyszy. Władzy górniczéj przysłuża także prawo, zdelegować na zbory towarzyskie komisarza, by o toku czynności tamże odbywanych wiadomość otrzymała.

§. 150.

Wezwania na zbór towarzyszy górnych.

Wezwaniem na zbór towarzyszy górnych dyrekcya zajmować się winna, która przynajmniéj w cztéry tygodnie przed dniem do narady naznaczonym, doręczyć nakaże pismienne wezwania tym spółtowarzyszom, którzy pomieszkanie swe w okręgu władzy górniczéj oznajmili, lub pełnomocnika tamże wymienili, innych zaś zawezwać do zjechania się przez gazety (§. 148). Przedmioty rozprawy wprzód wiadome, zawsze w wezwaniu wyszczególnić należy.

§. 151.

Przedmioty obradowania.

Na zjazdach górno-towarzyskich pod obradę i uchwałę wniesione być winny sprawozdanie dyrektora o uprawie górnictwa, zamknięcie rachunku i bilans z lat przeszłych administracyjnych, tudzież wszelkie inne ważniejsze sprawy administracyjne i górnicze przemysłowe.

§. 152.

Pierwsze miejsce.

Pierwsze miejsce w zgromadzeniu zajmuje, dopóki nie jest obrany własny naczelnik, towarzysz posiadający dział największy, a między równymi w dziale, z lat najstarszy. Naczelnik obrany zawsze równo z innymi głosować powinien.

§. 148.

Anzeige des Wohnortes, oder eines Bevollmächtigten jedes Mitgewerken, im Bezirke der Bergbehörde.

Jeder Mitgewerke hat der Bergbehörde, wenn er innerhalb des Bezirkes derselben wohnt, seinen Wohnort, wenn er aber nicht in demselben Bezirke wohnt, einen daselbst wohnhaften Bevollmächtigten anzuzeigen, welcher seine Stelle zu vertreten hat, die Zubußen für ihn entrichtet, und an welchen alle Bekanntmachungen von Seite der Gewerkschaft sowohl, als der Behörden mit Wirksamkeit geschehen können.

Wird diese Anzeige unterlassen, so hat die Einschaltung der Bekanntmachungen in die, für öffentliche Kundmachungen in dem betreffenden Kronlande bestimmten Zeitungsblätter, die Stelle der Zustellung zu vertreten.

§. 149.

Gewerkentage.

Die gesetzliche Zusammenkunft der Gewerken heißt Gewerkentag, auf dem sie, als Gewerkschaft, ihre Beschlüsse durch Abstimmung fassen.

Gewerkentage müssen regelmäßig alle drei Jahre an dem Sitze der Direkzion, oder dem sonst von der Gewerkschaft dazu bestimmten Orte, abgehalten werden. Auf Verlangen eines Drittheiles der Mitgewerken, oder wenn der Direktor oder die Bergbehörde es wegen wichtiger Fälle für nothwendig halten, sind auch außerordentliche Gewerkentage anzuordnen. Der Bergbehörde steht auch frei, zu den Gewerkentagen einen Kommissär abzuordnen, um von dem Gange der Geschäfte bei denselben Kenntniß zu erhalten.

§. 150.

Einladungen zu denselben.

Die Einladungen zu einem Gewerkentage hat die Direkzion zu besorgen und wenigstens vier Wochen vor dem zur Berathung bestimmten Tage denjenigen Mitgewerken, welche ihren Wohnort in dem Bezirke der Bergbehörde angezeigt, oder einen Bevollmächtigten daselbst namhaft gemacht haben, schriftlich zuzustellen, die übrigen aber durch die Zeitungsblätter (§. 148) zum Erscheinen auffordern zu lassen. Die vorhinein bekannten Gegenstände der Verhandlung sind stets in der Einladung zu bezeichnen.

§. 151.

Gegenstände der Berathung.

Auf den Gewerkentagen sind der Betriebsbericht des Direktors, der Rechnungs-Abschluß und die Bilanz über die verflossenen Verwaltungsjahre und alle sonstigen wichtigeren Verwaltungs- und Betriebs-Angelegenheiten zur Berathung und Beschlußfassung zu bringen.

§. 152.

Vorsitz.

Den Vorsitz in der Versammlung führt, solange nicht ein eigener Obmann gewählt ist, der höchst Verantheilte, und unter gleich Verantheilten der Aelteste an Jahren. Der Obmann hat stets mitzustimmen.

§. 153.

Zdolność głosowania.

Zdolnym do głosowania jest każdy spółtowarzysz, który osobiście lub przez pełnomocnika obecnym jest na zborze. Po skończonéj sesyi głosowanie nie jest dozwolaném, równie téż i na piśmie głosowanie jest zakazaném.

§. 154.

Forma stanowienia uchwał.

W powszechności rozstrzyga bezwzględna głosów większość obecnych głosujących wedle stósunku ich udziału, najmniejszy udział za jednostkę wziąwszy.

W razie równości głosów rozstrzyga ta opinia, do któréj przystąpił prezydujący.

Jeżeli zaś rzecz idzie o zmianę statutów związkowych, albo o pozbycie niepotrzebnych części nieruchomego majątku towarzystwa górniczego, wówczas do ważności uchwały potrzeba zezwolenia przynajmniéj trzech czwartych obecnych głosujących wedle stósunku udziałów ich.

§. 155.

Przepisy powszechnéj księgi ustaw cywilnych o prawie przegłosowanych, żądać zabezpieczenia albo zniesienia społeczności, §. 834 powszechnéj księgi ustaw cywilnych, do towarzystw górniczych zastósowania nie znajduje (§. 139).

Rozwiązanie towarzystwa górniczego lub pozbycie głównego majątku jego orzeczoném być może nie inaczéj, jak tylko z zezwoleniem albo wszystkich, albo przynajmniéj posiadaczy trzech czwartych wszystkich udziałów towarzystwa. W ostatnim razie zaś zasięgnąć należy w téj mierze potwierdzenia dotyczącéj władzy górniczéj.

§. 156.

Prowadzenie protokółu.

Przełożony dyrekcyi staranie mieć będzie o prowadzenie protokółu, i czuwać nad takowém, protokół podpisać będą winni wszyscy spółtowarzysze lub pełnomocnicy ich.

§. 157.

Ściągnienie datków przez rozpisanie dyrektora.

Datki (§. 138) na zborze górno-towarzyskim (§. 151) wyznaczone, rozpisać ma dyrektor w myśl uchwał w téj mierze zapadłych, i ściągnąć je w sposobie i czasie ustanowionym.

§. 158.

Ściągnienie datku przez sądowe wezwanie.

Spółtowarzyszy, którzy rozpisaniu dyrektora zadosyć nie uczynią, lub którym takowe nie może być doręczone w powiecie władzy górniczéj, na żądanie

§. 153.

Stimmfähigkeit.

Stimmfähig ist jeder Mitgewerke, welcher persönlich, oder durch einen Bevollmächtigten erschienen ist. Nachträgliche, nach aufgehobener Sitzung abgegebene oder schriftliche Abstimmungen dürfen nicht zugelassen werden.

§. 154.

Fassung der Beschlüsse.

In der Regel entscheidet die absolute Stimmenmehrheit der anwesenden Stimmführer nach dem Verhältnisse ihrerVerantheilung, den geringsten Antheil als Einheit angenommen.

Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet diejenige Meinung, welcher der Vorsitzende beigetreten ist.

Handelt es sich aber um eine Veränderung der Vereins-Statuten, oder um die Veräußerung entbehrlicher Theile des unbeweglichen Vermögens der Gewerkschaft, so ist zur Giltigkeit des Beschlusses die Zustimmung von wenigstens drei Viertheilen der anwesenden Stimmführer nach dem Verhältnisse ihrer Antheile erforderlich.

§. 155.

Die Vorschriften des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches über das Recht der Ueberstimmten, Sicherstellung, oder die Aufhebung der Gemeinschaft (§. 834 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches) zu fordern, findet auf Gewerkschaften keine Anwendung (§. 139).

Die Auflösung der Gewerkschaft oder die Veräußerung des Hauptstammes ihres Vermögens kann nur mit Zustimmung entweder aller oder wenigstens der Besitzer von drei Viertheilen aller Antheile der Gewerkschaft erfolgen. Im letzteren Falle ist jedoch darüber die Genehmigung der betreffenden Bergbehörde einzuholen.

§. 156.

Führung des Protokolles.

Der Direkzionsvorstand hat für die Protokollsführung zu sorgen und solche zu überwachen, das Protokoll haben alle anwesenden Mitgewerken oder Bevollmächtigten derselben zu unterfertigen.

§. 157.

Einbringung der Zubuße durch Ausschreibung des Direktors.

Die auf dem Gewerkentage (§. 151) bestimmten Zubußen (§. 138) hat der Direktor im Sinne der gefaßten Beschlüsse auszuschreiben, und in der festgesetzten Art und Zeit einzuheben.

§. 158.

Einbringung der Zubuße durch gerichtliche Aufforderung.

Diejenigen Mitgewerken, welche der Ausschreibung des Direktors nicht nachkommen, oder welchen dieselbe nicht in dem Bezirke der Bergbehörde zugestellt werden kann, sind

dyrektora wezwać winna władza sądowa do złożenia datku przy wyznaczeniu terminu dni cztérnastu, i o tém wezwaniu zawiadomić stósownie do postanowień §. 148, przez pismienne doręczenie, lub przez zamieszczenie do gazet.

§. 159.

Prośba dyrektora musi tym końcem opatrzoną być wierzytelnym wyciągiem z protokółu zboru towarzyskiego i potwierdzeniem władzy górniczéj, iż wezwany być mający, zaciągnionym jest jako spółtowarzysz.

§. 160.

Ściągnienie datku przez egzekucyjną sprzedaż licytacyjną publiczną działów spółtowarzysza ociągającego się.

Po bezskutecznym upływie terminu dyrektor upraszać ma o egzekucyjną licytacyę publiczną działu kopalnianego spółtowarzysza ociągającego się.

§. 161.

Jeżeli dłużnik do chwili licytacyi publicznéj zarzuty poczynił przeciw rzetelności pretensyi wyniesionéj, i wierzytelnie takowe wykazał, albo jeżeli żądaną dopłatę i kwotę kósztów urosłych sądownie złożył, wówczas pretensya towarzystwa kopalnianego na drogę zwyczajnego postępowania zwróconą, i licytacya tymczasem wstrzymaną być winna.

§. 162.

Aż do chwili licytacyi przysłuża dłużnikowi ociągającemu się, równie jak każdemu spólnikowi w kopalni, prawo spłacić datek zaległy i koszta sądowe.

Skoro się to stało, odstąpić należy od licytacyi.

§. 163.

Licytacya przedsięwziętą być winna wedle przepisów ustawy sądowéj, tylko że ofiarowanie niżéj ceny wywoławczéj nie będzie przyjętém, a podanie ceny najwyższe w gotówce ma być złożoném.

Za cenę wywoławczą służyć ma kwota datku dłużnego i kosztów sądowych przez przybliżenie ocenionych.

§. 164.

Dział na licytacyi sprzedany nabywcy ma być zaaddykowanym, a o tém także władza górnicza z urzędu zawiadomioną, do wciągnienia onegoż do księgi górno-towarzyskiéj.

auf Ansuchen des Direktors von der Gerichtsbehörde mit Bestimmung einer Frist von vierzehn Tagen zu dem Erlage der Zubuße aufzufordern, und von dieser Aufforderung nach den Bestimmungen des §. 148 durch schriftliche Zustellung, oder Einschaltung in die Zeitungsblätter zu verständigen.

§. 159.

Das Gesuch des Direktors muß zu diesem Ende mit dem beglaubigten Auszuge aus dem Gewerkentags-Protokolle und mit der Bestätigung der Bergbehörde versehen seyn, daß der Aufzufordernde als Mitgewerke eingetragen sei.

§. 160.

Einbringung der Zubuße durch exekutive Feilbietung der Antheile des säumigen Mitgewerken.

Nach fruchtlosem Verlaufe der Frist hat der Direktor wider den säumigen Mitgewerken um die exekutive Feilbietung seines Bergwerks-Antheiles anzusuchen.

§. 161.

Werden von dem Schuldner bis zur Feilbietung Einwendungen gegen die Richtigkeit der gestellten Forderung erhoben und glaubwürdig bescheiniget, oder wird die geforderte Zubuße und der Betrag der aufgelaufenen Kosten gerichtlich erlegt, so ist der Anspruch der Gewerkschaft in das ordentliche Verfahren zu leiten, und mit der Feilbietung inzwischen inne zu halten.

§. 162.

Bis zur Feilbietung steht es sowohl dem säumigen Schuldner, als jedem Theilhaber des Bergwerkes frei, die ausständige Zubuße und die Gerichtskosten zu entrichten.

Geschieht dieses, so hat es von der Feilbietung abzukommen.

§. 163.

Die Feilbietung ist nach den Vorschriften der Gerichts-Ordnung vorzunehmen, doch darf kein Anbot unter dem Ausrufspreise angenommen werden, und der Meistbot muß bar erlegt werden.

Als Ausrufspreis hat der Betrag der schuldigen Zubuße und der beiläufigen Gerichtskosten zu gelten.

§. 164.

Der versteigerte Antheil ist dem Ersteher einzuantworten, und hiervon auch die Bergbehörde zur Eintragung des Letzteren in das Gewerkenbuch von Amtswegen in Kenntniß zu setzen.

Z złożonéj ceny najwyższéj opłacone być winny koszta sądowe, tudzież dopłaty do dnia licytacyi zapadłe, reszta zaś pozostająca oddaną być ma spółtowarzyszowi występującemu.

§. 165.

Jeżeli przy licytacyi nie zgłosił się żaden kupujący, wówczas inni spółtowarzysze objąć mają dział licytacyjny, i zapłacić datki na nim ciążące.

§. 166.

Tym końcem sąd załatwiający konwokacyę licytacyjną dział rzeczony onymże zaaddykuję, władza górnicza zaś, z urzędu o tém zawiadomić się mająca, natychmiast stósunkowo im takowy w księdze górno-towarzyskiéj przypisze, a dawniejszego spółtowarzysza wykreśli.

Datek zaległy dyrektor ściągnąć winien od tychże spółtowarzyszy przez rozpisanie. Za koszta zaś sądowe urosłe odpowiedzialnym zostaje występujący spółtowarzysz także z innym majątkiem swoim.

§. 167.

Zrzeczenie się działów.

Jeżeli spółtowarzysz robi użycie z prawa zrzeczenia się działu swego, co mu wolno jest aż do chwili licytacyi (§ 139), wówczas dział przypada innym spółtowarzyszom, zaczém zaległa dopłata przez nich, urosłe zaś jakkolwiek koszta sądowe przez zrzekającego się objęte być muszą.

Oświadczenie zrzeczenia się oddane być ma albo dyrektorowi, albo bezpośrednio władzy górniczéj, a przypisanie i odpisanie działu otworzonego przedsięwziętém będzie wedle postanowień wyż wspomnionych (§. 166).

§. 168.

Zastosowalność przepisów niniejszych także do towarzystw górniczych już obecnie istniejących.

Przepisy niniejsze (§§. 138—167) zastósowanie znajdują także do towarzystw górniczych obecnie już istniejących. Władze górnicze winny przeto w porozumieniu z władzą sądową zniewolić takowe do sprostowania ich postanowień towarzyskich, do wyboru dyrektora i firmy, tudzież do przedłożenia dokumentów dotyczących, aby takowe były potwierdzone, w księdze górniczéj zanotowane, i do powszechnéj wiadomości u władzy górniczéj zapisane.

§. 169.

Prawa wierzycieli hypotecznych przeciw pojedynczym takim spółdzielnikom kopalni.

Jeżeli przy istniejących już towarzystwach pojedynczy uczestnicy w księdze górniczéj w posiadanie części swych są wpisani, a te długami obciążone, muszą

1. w razie, gdyby dział takowego spółtowarzysza dla datków zaległych drogą exekucyjną licytowanym być miał (§§. 158—166) przed zarządzeniem

Aus dem erlegten Meistbote sind die Gerichtskosten und die bis zur Feilbietung fälligen Zubußen zu berichtigen, der etwa bleibende Rest ist dem ausgetretenen Mitgewerken zuzuweisen.

§. 165.

Meldet sich bei der Feilbietung kein Kauflustiger, so haben die übrigen Mitgewerken den feilgebotenen Antheil zu übernehmen und die darauf haftenden Zubußen zu bezahlen.

§. 166.

Zu diesem Ende hat ihnen das Gericht in Erledigung der Feilbietungs-Tagsatzung diesen Antheil einzuantworten, die Bergbehörde aber, welche von Amtswegen hiervon in Kenntniß zu setzen ist, denselben in dem Gewerkenbuche sogleich verhältnißmäßig zuzuschreiben und den früheren Mitgewerken zu löschen.

Die ausständige Zubuße hat der Direktor durch Ausschreibung von diesen Mitgewerken einzubringen. Für die entstandenen Gerichtskosten hat der ausgetretene Mitgewerke auch mit seinem übrigen Vermögen zu haften.

§. 167.

Heimsagung der Antheile.

Macht ein Mitgewerke von dem Rechte der Heimsagung seines Antheiles Gebrauch, was ihm bis zur erfolgten Feibietung gestattet ist (§. 139), so fällt dieser den übrigen Mitgewerken zu, und die ausständige Zubuße muß von denselben, die etwa aufgelaufenen Gerichtskosten müssen aber von dem Heimsagenden übernommen werden.

Die Heimsagungs-Erklärung ist entweder dem Direktor oder unmittelbar der Bergbehörde zu übergeben, und die Zu- und Abschreibung des erledigten Antheiles nach den oben angeführten Bestimmungen (§. 166) vorzunehmen.

§. 168.

Anwendung dieser Vorschriften auf die bestehende Gewerkschaften.

Die hier gegebenen Vorschriften (§§. 138 — 167) sind auch auf die bereits bestehenden Gewerkschaften anzuwenden. Die Bergbehörden haben daher dieselben im Einvernehmen mit der Gerichtsbehörde zur Berichtigung ihrer gesellschaftlichen Bestimmungen, zur Wahl ihres Direktors und ihrer Firma, und zur Vorlage der Urkunden hierüber zu verhalten, damit dieselben genehmiget, in dem Bergbuche angemerkt und zur öffentlichen Kenntniß bei der Bergbehörde eingetragen werden können.

§. 169.

Rechte der Hypothekar-Gläubiger einzelner Theilhaber an denselben.

In soferne bei den schon bestehenden Gewerkschaften die einzelnen Theilnehmer in dem Bergbuche an den Besitz ihrer Antheile geschrieben, und diese mit Schulden belastet sind, müssen:

1. im Falle der Antheil eines solchen Mitgewerken wegen rückständigen Zubußen im Exekuzionswege feilgeboten werden soll (§§. 158—166), vor der angeordneten Feil-

licytacyi, zawiadomieni być także o tém wierzyciele hypoteczni, a cena najwyższa osiągniona przy licytacyi, o ile z niéj pozostanie co po spłaceniu datków i kosztów egzekucyi, tymże przekazaną być ma.

Gdyby zaś reszta pozostająca ceny najwyższéj nie wystarczała na zaspokojenie wierzycieli hypotecznych, albo jeżeli przy licytacyi nie zgłosił się żaden kupujący, wówczas dział pod egzekucyę podpadły w piérwszym razie przechodzi na nabywcę, w ostatnim zaś na spółtowarzyszy kopalnianych bez ciężarów.

2. Jeżeli działu, obciążonego długami hypotecznemi zrzeka się spółtowarzysz górniczy, wraz z takowym przejąć mają inni spółtowarzysze także i długi na nim ciążące. Wolno im atoliż miasto tego z powodu datku zaległego żądać licytacyi egzekucyjnéj podług przepisów ustępu poprzedniego.

Rozdział siódmy.

O ciągłém utrzymaniu kopalni w stanie uprawialności, i o terminach uprawę odraczających.

§. 170.

Wymogi co do utrzymania kopalni w stanie uprawialności.

Każdy posiadacz wolnego szurfu (§. 22), lub nadanéj kopalni (§. 41), obowiązanym jest utrzymać je w stanie uprawialności.

Ku temu wymaga się, ażeby przedsięwzięta uprawa, czy dniowa, czy kopalniana:

a) ile możności zabezpieczoną była przeciw wszelkiemu niebezpieczeństwu, tak osobom jak własności grożącemu, tudzież

b) ażeby stosownie do przepisów (§§. 174, i nast.) w ciągłym trybie utrzymaną była.

§. 171.

a) Zabezpieczenie przeciw niebezpieczeństwom, grożącym osobom i własności.

Do potrzebnych środków bezpieczeństwa (§. 170, lit. *a)* należą w szczególności:

a) należyte ogrodzenie wszystkich wchodów na dniu, ubezpieczające od wpadnięcia ludzi i zwiérząt;

b) dostateczne ubezpieczenie łomnych, lub w tym względzie niebezpiecznych kopalni wszelkiego rodzaju;

c) stosowne poddylowanie szybów schodkowych czyli zstępnych nad dziesięć sążni głębokich, należyte ubezpieczenie środków puszczania się do kopalni i wychodzenia z niéj (drabin, schodów, stąpadł), codzienne opatrzenie i ubezpieczenie sztuk (silń) i maszyn przeprawnych;

bietung auch die Hypothekargläubiger verständiget werden, und der bei der Versteigerung erzielte Meistbot ist, in soweit davon nach Berichtigung der Zubuße und der Erekuzionskosten etwas übrig bleibt, denselben zuzuweisen.

Sollte aber der erübrigende Rest des Meistbotes zur Befriedigung der Hypothekargläubiger nicht zureichen, oder meldet sich bei der Feilbietung kein Kauflustiger, so geht der in Erekuzion gezogene Antheil in dem ersten Falle an den Ersteher, in dem letzteren Falle aber an die Mitgewerken lastenfrei über.

2. Wird ein mit Hypothekarschulden belasteter Antheil eines Mitgewerken heimgesagt, so haben die übrigen Mitgewerken mit demselben auch die darauf haftenden Lasten zu übernehmen. Es steht ihnen aber frei, anstatt dessen wegen der rückständigen Zubuße die erekutive Feilbietung nach den Bestimmungen des vorhergehenden Absatzes anzusuchen.

Siebentes Hauptstück.

Von der Bauhafthaltung der Bergbaue und von den Bergbau-Fristungen.

§. 170.

Erfordernisse der Bauhafthaltung.

Jeder Besitzer eines Freischurfes (§. 22) oder verliehenen Bergbaues (§. 41) ist verpflichtet, denselben bauhaft zu erhalten.

Zur Bauhafthaltung wird erfordert, daß der unternommene Tag- oder Grubenbau:

a) gegen jede Gefahr für Personen und Eigenthum möglichst gesichert sei, und

b) den Vorschriften gemäß (§§. 174 u. s. f.) in stetem Betriebe erhalten werde.

§. 171.

a) Sicherung gegen Gefahren für Personen und Eigenthum.

Unter die erforderlichen Sicherheitsmaßregeln (§. 170, lit. a) gehört insbesondere:

a) die verläßliche Einfriedung aller Tag-Einbaue gegen das Hineinstürzen von Menschen und Thieren;

b) die zureichende Versicherung brüchiger oder bruchgefährlicher Grubenbaue jeder Art;

c) die angemessene Unterbühnung über zehn Klafter tiefer Fahrschächte, die gehörige Versicherung der Fahrten (Leitern, Stiegen, Tretten), die tägliche Untersuchung und Versicherung der Fahrkünste und Fahrmaschinen;

d) usunięcie takich przyrządów, których użycie rzeczywiście narażałoby na niebezpieczeństwo robotników;

e) szczególna baczność na kopalnie od ognia niebezpieczne, przetoż bezzwłoczne użycie środków od pożaru chroniących lub gaszących;

f) staranność o odpowiednie powietrzociągi (wiatrociągi);

g) użycie doświadczonych i dobrze opatrzonych lamp bezpieczeństwa w kopalniach z gromami uderzającemi.

§. 172.

Środki zaradcze i kary przy niezachowaniu onychże.

Wszelkie wykroczenia i przestępstwa przeciw bezpieczeństwu osób i własności, popełnione przez zaniechanie potrzebnych ostrożności w kopalniach, karane być winny na winowajcy, czyto on jest właścicielem, urzędnikiem lub podwładnym, wedle postanowień powszechnéj księgi kar (§§. 335, 336, lit. *g)*, 431, 432, 458, 459).

§. 173.

Władza górnicza obowiązaną jest w razie spostrzeżenia stanu niebezpiecznego rzeczy, wedle okoliczności z przybraniem znawców oznaczyć sposób zaradzenia temu i oraz termin do uskutecznienia tegoż, albo w razie potrzeby sama zarządzić uchylenie stanu takowego kosztem posiadacza kopalni.

§. 174.

b) Ciągły tryb uprawy kopalnianéj; 1. W szurfach wyłącznych i w miarach kopalnianych.

Do ciągłego trybu (§. 170, lit. *b)* każdéj uprawy tak w szurfach wolnych, jak w nadanych miarach kopalnianych lub polach wymaganém jest, ażeby się zajmowano każdego dnia roboczego, w rewirze górniczym zwyczajnego, przez ciąg godzin ośmiu z pewną liczbą robotników, wymaganą stósownie do właściwości miejsca i celu uprawy. W nadanych miarach kopalnianych musi oraz przynajmniéj każda główna uprawa kopalni utrzymaną być zawsze w stanie przeprawnym, czyli do spuszczania się i wychodzenia zdolnym, zgłębianie kopalni zaś o tyle zupełném i w ten sposób przedsiębraném, ażeby dalsze wykrycie nie było niepotrzebnie przeszkodzoném lub utrudnioném. Za przestępne przeszkodzenie lub utrudnienie dalszego wykrycia w szczególności uważaném być ma, gdy posiadacz kopalni lub inne osoby z wiedzą posiadacza kopalni nadybanie zastrzeżonych minerałów umyślnie niepoznalném czynią lub w inny sposób ukrywają.

§. 175.

Jeżeli kopalnia dla przeszkód jakich miejscowych uprawianą być nie może, jak tylko za pomocą innéj uprawy kopalnianéj, wówczas dostatecznem jest

d) die Beseitigung solcher Werkzeuge, deren Anwendung die Sicherheit der Arbeiter wesentlich gefährdet;
e) die besondere Aufmerksamkeit auf brandgefährliches Grubengefälle und die unverzügliche Anwendung der Brandversicherungs- oder Löschungs-Vorkehrungen;
f) die Vorsorge für eine entsprechende Wetterführung;
g) die Anwendung bewährter, gehörig versorgter Sicherheitslampen in Gruben mit schlagenden Wettern.

§. 172.

Maßregeln und Strafen bei Außerachtlassung derselben.

Alle Vergehen und Uebertretungen gegen die Sicherheit der Personen und des Eigenthumes durch Außerachtlassung der nöthigen Vorsichten in Bergwerken sind an dem Schuldtragenden, es möge dieses der Eigenthümer, ein Beamter oder Untergebener seyn, nach den Bestimmungen des allgemeinen Strafgesetzbuches (§§. 335, 336, lit. g), 431, 432, 458, 459) zu bestrafen.

§. 173.

Die Bergbehörde hat im Falle der Wahrnehmung eines sicherheitswidrigen Zustandes, nach Umständen mit Zuziehung von Kunstverständigen, die Art der Abstellung desselben und die Frist zur Vornahme der Letzteren zu bestimmen, oder diese nöthigenfalls auch sogleich auf Kosten des Bergwerks-Besitzers anzuordnen.

§. 174.

b) Steter Betrieb: 1. In Freischürfen und Grubenmaßen.

Zum steten Betriebe (§. 170, lit. b) jedes Baues in Freischürfen sowohl, als in verliehenen Grubenmaßen oder Feldern wird erfordert, daß derselbe an jedem in dem Berg-Reviere üblichen Arbeitstage durch eine achtstündige Arbeitszeit mit der nach der Beschaffenheit des Ortes und dem Zwecke des Betriebes erforderlichen Anzahl von Arbeitern belegt sei. In verliehenen Grubenmaßen muß zugleich mindestens jeder Haupt-Grubenbau stets fahrbar erhalten werden, der Abbau aber möglichst vollkommen und auf solche Weise geschehen, daß der weitere Aufschluß nicht unnöthiger Weise verhindert, oder erschwert werde. Als eine gesetzwidrige Verhinderung oder Erschwerung des weiteren Aufschlusses ist es insbesondere anzusehen, wenn von einem Bergwerks-Besitzer oder von anderen Personen mit Vorwissen des Bergwerks-Besitzers das Vorkommen vorbehaltener Mineralien absichtlich unkenntlich gemacht oder sonst verborgen wird.

§. 175.

Kann ein Bau örtlicher Hindernisse wegen nicht betrieben, sondern muß ihm mittelst eines anderen Baues Hilfe gebracht werden; so genügt die Betreibung des

uprawianie saméj kopalni pomocnéj, jeżeli ta w dostateczną liczbę robotników jest zaopatrzoną, odbywających pracę przez czas należyty, to jest należycie obowiązkami obłożoną (§. 177.), i jeżeli zarazem w głównéj kopalni utrzymaném bywa bezpieczeństwo przepisane.

Budowy kopalniane pomocne do szurfów wolnych nie powinny w szczególności oddalone być więcéj nad 224 sążni od znaku szurfu wolnego, i muszą w kierunku ku temu być prowadzone.

Budowom atoliż takowym pomocnym nie przysłużają prawa, dla szurfu wolnego nadane, lubo przy należytém utrzymaniu ze strony późniejszych nabywców pola przeszkód doznawać nie będą.

§. 176.

2. W miarach dniowych.

Dla każdego dystryktu, w którym istnieją miary dniowe, władza górnicza po wysłuchaniu towarzystw kopalnianych ustanowić winna, ze względem na stósunki miejscowe:

a) kiedy uprawa miar dniowych w każdym roku się poczynać, i jak długo trwać musi;

b) jaki jest najniższy kres skutków jego uprawy, za obowiązek na posiadacza nałożony.

Postanowienia rzeczone publicznie obwieszczone być winny po nastąpioném potwierdzeniu przez przełożoną władzę górniczą.

§. 177.

3. W uprawach pomocnych i stolniach rewirowych.

Obowiązkowe czynności w własnych albo samodzielnych uprawach kopalnianych pomocnych i stolniach rewirowych określone są w warunkach, ustanowionych przy koncessyi dla onychże (§§. 87., 94.).

§. 178.

Środki dopilnowania ciągłego trybu. 1. w szurfach wolnych.

O skutku uprawy i zrobionych wykryciach w każdym wolnym szurfie, czy to zasadzającym się na uprawie kopalnianéj, czy dziennéj lub na wierceniu dziury, przedłożonym być musi władzy górniczéj wykaz w ciągu dni cztérnastu po upływie każdego półrocza; jeżeli to nie nastąpiło, władza górnicza naznaczyć winna wolnemu szurfarzowi dalsze dwa termina od cztérech do cztérech tygodni do przedłożenia wykazu. Jak zaniedbanie przedłożenia wykazu szurfarza wolnego karaném być ma, o tém stanowi §. 241.

§. 179.

Jeżeli władza górnicza podane w wykazie skutki uprawy uważa oczywiście za niedostateczne lub do wiary niepodobne, albo jeżeli wniesioném jest doniesienie o zaniechaniu przepisanego ciągłego trybu uprawy (§. 174.), przez innych

Hilfsbaues allein, wenn dieser gehörig belegt (§. 177) und zugleich in dem Hauptbaue die vorgeschriebene Sicherheit erhalten wird.

Hilfsbaue zu Freischürfen dürfen insbsondere nicht über 224 Klafter vom Freischurfzeichen entfernt seyn, und müssen in der Richtung gegen dasselbe getrieben werden.

Doch kommen solchen Hilfsbauen, obwohl sie bei gehöriger Erhaltung auch von späteren Erwerbern des Feldes nicht gestört werden dürfen, die Rechte eines Freischurfes nicht zu.

§. 176.

2. In Tagmaßen.

Für jeden Distrikt, in welchem Tagmaße bestehen, hat die Bergbehörde nach Vernehmung der Gewerken, mit Rücksicht auf die örtlichen Verhältnisse, zu bestimmen:

a) wann die Bearbeitung der Tagmaße in jedem Jahre beginnen, und wie lange sie dauern muß;
b) welche mindeste Betriebsleistung dem Besitzer zur Pflicht gemacht werde.

Diese Bestimmungen sind nach erfolgter Bestätigung durch die vorgesetzte Bergbehörde öffentlich kund zu machen.

§. 177.

3. In Hilfsbauen und Revierstollen.

Die pflichtmäßige Leistung in eigenen oder stelbstständigen Hilfsbauen und Revierstollen wird durch die, bei der Konzession derselben festgesetzten Bedingungen bestimmt (§§. 87, 94).

§. 178.

Maßregeln hinsichtlich der Beobachtung des steten Betriebes. 1. In Freischürfen.

Ueber den Erfolg des Betriebes und die gemachten Aufschlüsse in jedem Freischurfe, er mag in einem Gruben- oder Tagbau, oder in einem Bohrloche bestehen, muß der Bergbehörde binnen vierzehn Tagen nach Ablauf jeden halben Jahres die Nachweisung geliefert werden; unterbleibt dieses, so hat die Bergbehörde dem Freischürfer zwei weitere Fristen von vier zu vier Wochen zur Lieferung der Nachweisung zu bestimmen. Wie die unterbliebene Nachweisung des Freischürfers zu strafen sei, bestimmt der §. 241.

§. 179.

Findet die Bergbehörde die angegebene Leistung offenbar ungenügend oder nicht glaubwürdig, oder wird eine Anzeige über Unterlassung des vorgeschriebenen steten Betriebes (§. 174) von anderen berechtigten Schürfern, die dadurch in der Sicher-

szurfarzy uprawnionych, którzy przezto przeszkodzeni są w ubezpieczeniu lub rozciągnieniu praw swych szurfowych, albo przez posiadacza gruntu, któremu przezto bezskutecznie uchodzi sposobność korzystania z gruntu swego, wówczas władza górnicza rzeczy téj dochodzić, ku temu na żądanie interesowanego, dwóch bezstronnych znawców przybrać (§. 56), i w końcu ten najmniejszy kres uprawy oznaczyć ma, który szurfarz na przyszłość co pół roku wykazać obowiązanym jest.

§. 180.

Jeżeli wolny szurfarz wyznaczonéj powinności téj zadosyć nie uczyni, nie mogąc się usprawiedliwić wiarygodnie przeszkodami nieprzewidzianemi i nieuchronnemi, wówczas nakazaném mu będzie przy wymierzeniu kary na następne półrocze, ażeby co miesiąc przedkładał wykaz powinności przepisanéj.

§. 181.

Jeżeli szurf wolny przez odjęcie lub złożenie uprawnienia kopalnianego otwartym się staje, i następnie znowu w posiadanie innego uprawnionego szurfarza przechodzi, wówczas władza górnicza otrzymawszy o tém wiadomość (§. 22), natychmiast temu przepisać powinna miarę powinności półrocznéj stósunkom odpowiedniéj.

§. 182.

2. W nadanych kopalniach, odroczenia.

Jeżeli przepisany ciągły tryb uprawy (§. 170 lit. *b)* w nadanych miarach kopalnianych dla zewnętrznych niepomyślnych stósunków udowodnić się mających, np. dla braku ruchu obrotowego, lub dla innych wewnętrznych przeszkód, w saméjże uprawie kopalni zachodzących, nie może mieć miejsca, wówczas władza górnicza udzielić może posiadaczowi przedłużenia temuż odpowiednie.

Odroczenia atoliż takowe w całości nie mogą być rozciągnione daléj jak na rok jeden. Dalsze nad to przedłużenia nie będą inaczéj miały miejsca, jak tylko po powtórném ścisłém dochodzeniu wszelkich uprawy stósunków. Wszakże przez odroczenie posiadacz w żadnym przypadku nie jest wolnym od obowiązku utrzymania budowy kopalnianéj w stanie bezpiecznym, i wedle postanowień §. 174 do spuszczania się do kopalni i wychodzenia z niéj zdolnym.

§. 183.

Zdarzenia, czyniące uprawę górnictwa na dłuższy czas niemożliwą, mają skutek odroczenia, muszą atoliż w ciągu dni ośmiu władzy górniczéj być oznajmione, która na samémże miejscu dochodzenie wypadku żarządzić, lub posiadaczowi kopalni nakazać winna, by od czasu do czasu zdawał sprawę o postępie i skutku prac celem powtornego rozpoczęcia uprawy górniczéj wykonywanych.

stellung oder Erweiterung ihrer Schurfrechte gehindert werden, oder von dem Grundbesitzer erhoben, welchem die Benützung seines Grundes zwecklos entgeht, so hat die Bergbehörde die Erhebungen darüber zu pflegen, zu derselben, wenn es einer der Betheiligten verlangt, zwei unbefangene Kunstverständige beizuziehen (§. 56), und hiernach die mindeste Leistung zu bestimmen, welche der Schürfer künftig von halb zu halb Jahr nachzuweisen schuldig ist.

§. 180.

Kommt der Freischürfer dieser Leistung nicht nach, ohne sich durch unvorhergesehene und unvermeidliche Hindernisse glaubwürdig rechtfertigen zu können, so ist ihm bei der Verfällung in die Strafe für das nächste Halbjahr aufzutragen, die vorgeschriebene Leistung von Monat zu Monat auszuweisen.

§. 181.

Verfällt ein Freischurf durch Entziehung oder Zurücklegung der Bergbau-Berechtigung in das Freie, und wird derselbe von einem anderen berechtigten Schürfer wieder in Besitz genommen, so hat die Bergbehörde nach erhaltener Anzeige hievon (§. 22) demselben sogleich die den Verhältnissen gemäße halbjährige Leistung vorzuschreiben.

§. 182.

2. In verliehenen Bergbauen, Fristungen.

Kann der vorgeschriebene stete Betrieb des Baues (§. 170, lit. b) in verliehenen Grubenmaßen wegen nachzuweisender äußerer ungünstiger Verhältnisse, z. B. wegen Verkehrsstockung, oder wegen innerer Betriebshindernisse im Grubenbaue selbst nicht stattfinden, so kann die Bergbehörde dem Besitzer angemessene Fristen ertheilen.

Diese sollen jedoch im Ganzen nicht weiter, als auf Ein Jahr ausgedehnt werden. Verlängerungen über diese Dauer dürfen nur nach wiederholter sorgfältiger Erhebung alle Betriebsverhältnisse ertheilt werden. Auch wird der Besitzer durch die Fristung in keinem Falle der Pflicht enthoben, für die Erhaltung des Baues in sicherem, und nach den Bestimmungen des §. 174 befahrbarem Stande zu sorgen.

§. 183.

Ereignisse, welche den Betrieb eines Bergbaues für längere Zeit unthunlich machen, haben die Wirkung einer Fristung, sie müssen aber binnen acht Tagen der Bergbehörde angezeigt werden, und diese hat entweder die Erhebung des Vorfalles an Ort und Stelle anzuordnen, oder dem Bergwerksbesitzer aufzutragen, von Zeit zu Zeit über den Fortgang und Erfolg der Arbeiten zum Wiederbetriebe des Baues die Anzeige zu erstatten.

§. 184.

Jeżeli w miarach dniowych odbywa się uprawa kopalniana, mają tu także ważność, co się tyczé odroczeń, postanowienia dla uprawy kopalnianéj wydane.

Oprócz tego odroczenia uprawy kopalnianéj w miarach dniowych wtedy tylko miejsce mają, jeżeli ta przez miejscowe przeszkody niemożliwą została.

§. 185.

Obowiązek skreślania map kopalnianych.

Każdy posiadacz kopalni obowiązanym jest:

Skoro budowy poboczne, na które się rozgałęzia budowa kopalniana, rozciągają się nad sto sążni, skreślić o nich dokładne mapy horysmetryczne (górnomiernicze), na których wszelkie budowy późniejsze tak będą zamieszczane, iż każde dalsze rozprzestrzenienie miejsca o więcéj nad pięćdziesiąt sążni na karcie wyrażoném być ma.

Władza górnicza każdego czasu wolny ma wgląd i odrysunek map tych dla sprostowania kart rewirowych i wyłącznie tylko do użycia urzędowego, przyczém jednak w tych ostatnich ograniczyć się należy na przedstawienie miar nadanych i stosunków pokładowych w nich wykrytych.

§. 186.

Obowiązek do przedkładania statystycznych uprawy wykazów.

Każdy posiadacz kopalni winien jest bez sprzeciwiania się przedłożyć władzy górniczéj do użycia urzędowego żądane wykazy o minerałach wydobytych, o produktach surowych z nich wyrobionych, o materyałach palnych do tego zużytych, o wartości produktów, o liczbie i własności robotników swych i ich familij, tudzież o innych stósunkach przy uprawianiu kopalni zachodzących.

§. 187.

Prawny zarząd nad każdém górnictwem.

Każdy przedsiębiorca górniczy odpowiedzialnym jest władzy górniczéj za ścisłe zachowanie ustaw górniczych przy uprawie górnictwa swego. Obowiązek ten nie będzie zniesionym nawet przez wypuszczenia kopalni w dzierżawę z zastrzeżeniem regresu przysłużającego wedle powszechnéj księgi ustaw cywilnych.

Toż samo rozumié się i o spółwłaścicielach spólnego górnictwa (§. 136) w księdze górniczéj wpisanych, którzy odpowiedzialnymi zostają za wypełnienie obowiązków do niepodzielnéj ręki na nich ciążących.

§. 184.

Wird in Tagmaßen Grubenbau betrieben, so gelten auch hinsichtlich der Fristen die Bestimmungen für den Grubenbau.

Außerdem finden Fristbewilligungen zum Betriebe des Baues in Tagmaßen nur dann Statt, wenn derselbe durch örtliche Hindernisse unthunlich gemacht wird.

§. 185.

Pflicht zur Anlage von Grubenkarten.

Jeder Bergwerksbesitzer ist verpflichtet:

Sobald Nebenbaue, in welche ein Grubenbau sich verzweigt, eine Ausdehnung von mehr als hundert Klafter erreichen, darüber genaue Markscheidekarten anzulegen, und darauf alle Baue so nachzutragen, daß jede weitere Ortserstreckung von mehr als fünfzig Klaftern auf der Karte dargestellt erscheint.

Der Bergbehörde steht die Einsicht und Abzeichnung dieser Karten zur Berichtigung der Revierkarten und lediglich zum Amtsgebrauche jederzeit frei, wobei sich jedoch in den letzteren auf die Darstellung der verliehenen Maße und der darin aufgeschlossenen Lagerungsverhältnisse zu beschränken ist.

§. 186.

Und zur Lieferung statistischer Betriebs-Nachweisungen.

Jeder Bergwerksbesitzer hat der Bergbehörde über die gewonnenen Mineralien, die daraus erzeugten Rohprodukte, den hiezu verwendeten Brennstoff, den Werth der Produkte, die Zahl und Eigenschaft seiner Arbeiter und deren Familien und andere Betriebsverhältnisse, die verlangten Nachweisungen unweigerlich zum Amtsgebrauche zu liefern.

§. 187.

Gesetzmäßige Verwaltung jedes Bergbaues.

Jeder Bergbau-Unternehmer ist der Bergbehörde für die Beobachtung der Berggesetze bei dem Betriebe seines Baues verantwortlich. Diese Verpflichtung wird auch durch die Verpachtung des Werkes nicht aufgehoben, mit Vorbehalt des nach dem allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche zustehenden Regresses.

Dasselbe gilt für die im Bergbuche eingetragenen Mit-Eigenthümer eines gemeinschaftlichen Bergbaues (§. 136), welche für die Erfüllung der denselben obliegenden Pflichten zur ungetheilten Hand zu haften haben.

§. 188.

Oznajmienie o pełnomocniku ku temu ustanowionym.

Przedsiębiorcy górniczy, którzy nie mają zamieszkania swego w okręgu władzy górniczéj, obowiązani są wymienić téjże pełnomocnika, w tymże okręgu zamieszkałego, który zarządem trudnić się będzie. Przepis ten stósuje się także i do towarzystw kopalnianych, których dyrektor zamieszkałym jest zewnątrz okręgu władzy górniczéj.

Inni uczestnicy w kopalni, przez więcéj osób uprawianéj, obowiązani są bez względu na miejsce ich zamieszkania, ustanowić spólnego pełnomocnika w okręgu władzy górniczéj.

§. 189.

Jeżeli przedsiębiorca górniczy ze świata zejdzie, w konkurs wpadnie, lub pod kuratelę dany będzie, sąd w téj mierze właściwy zawiadomić o tém winien władzę górniczą, i wymienić jéj zarządcę nad kopalnią ustanowionego.

Rozdział ósmy.

O stósunku przedsiębiorców górniczych między sobą.

§. 190.

Wzajemna pomoc.

Każdy przedsiębiorca górniczy obowiązanym jest, skoro wiadomość powèźmie o nieszczęśliwych wypadkach w sąsiednich kopalniach, użyć wszelkich sił roboczych, do dyspozycyi u siebie mających, do pomocy za miernem wynagrodzeniem, o ile to możliwém jest bez narażenia własnéj kopalni na niebezpieczeństwo.

§. 191.

Służebnictwa górnicze.

Każdy przedsiębiorca górniczy nadto obowiązanym jest, o ile przez to nie ponosi szkody własne górnictwo jego, lub nie jest na niebezpieczeństwo wystawioném, za odpłatą stósowną:

a) pozwolić sąsiednim uprawnionym górniczym, spółużycia swych stolni, szybów, maszyn do wyprowadzania wrębów, do przewiewania powietrza lub do wyciągania wody służących, dróg górniczych i dróg szynowych, mostów i kładek;

b) dopuścić na swojém polu założenia budow pomocnych dla korzystniejszego trybu uprawy w cudzych kopalniach, albo prowadzenia przez swoje miary kopalniane budow pomocniczych, do innych kopalń należących, albo samodzielnych (§§. 85—89).

§. 188.

Anzeige des Bevollmächtigten hiezu.

Bergbau-Unternehmer, welche nicht in dem Bezirke der Bergbehörde wohnen, haben derselben einen in diesem Bezirke wohnhaften Bevollmächtigten anzuzeigen, welcher die Verwaltung zu besorgen hat. Diese Vorschrift gilt auch für Gewerkschaften, deren Direktor außer dem Bezirke der Bergbehörde wohnt.

Andere Theilhaber eines von mehreren betriebenen Bergbaues (§. 136) haben, ohne Rücksicht auf ihren Wohnort, stets einen gemeinschaftlichen Bevollmächtigten in dem Bezirke der Bergbehörde zu bestellen.

§. 189.

Wenn ein Bergbau-Unternehmer stirbt, in Konkurs geräth, oder unter Kuratel gesetzt wird, hat das zuständige Gericht die Bergbehörde hievon in Kenntniß zu setzen, und ihr den bestellten Verwalter des Werkes namhaft zu machen.

Achtes Hauptstück.

Von dem Verhältnisse der Bergbau-Unternehmer unter sich.

§. 190.

Gegenseitige Hilfeleistung.

Jeder Bergbau-Unternehmer ist verpflichtet, sobald er von Unglücksfällen in benachbarten Bergwerken Kenntniß erhält, alle seine verfügbaren Arbeiterkräfte, so weit es ohne Gefährdung seines eigenen Bergbaues möglich ist, gegen mäßige Vergütung zur Hilfe aufzubieten.

§. 191.

Bergbau-Dienstbarkeiten.

Jeder Bergbau-Unternehmer hat ferner die Pflicht, so weit sein eigener Bergbau nicht dadurch leidet, oder gefährdet wird, gegen angemessenes Entgeld:

a) den benachbarten Bergbau-Berechtigten die Mitbenützung seiner Stollen, Schächte, Förderungs-, Wetterlösungs- oder Wasserhebe-Maschinen, Berg- und Schienenwege, Brücken und Stege zu gestatten;

b) zum vortheilhafteren Betriebe des Baues in fremden Gruben in seinem Felde einen Hilfsbau anlegen, oder zu anderen Gruben gehörige, oder selbständige Hilfsbaue (§§. 85—89) durch seine Grubenmaßen treiben zu lassen.

Minerały zastrzeżone, przez uprawę pomocniczą wydobyte na cudzém polu, należą do właściciela pola, i wydane mu być winny za zwrotem kosztów ich wyprowadzenia.

§. 192.

Żaden przedsiębiorca uprawy kopalnianéj pomocniczéj nie ma prawa, odstępywać od planu uprawy wskazanego mu przy nadaniu, albo zakładać miejsca skrzydłowe (kopalnie poboczne), by przynieść innéj kopalni pomoc, jak długo tego nie żąda posiadacz kopalni téj. Jeżeli zaś wprowadzenie budowy postronnéj lub odstępnéj wykonaném będzie z przyzwoleniem posiadacza kopalni, pomocy potrzebującéj, tenże także koszta na to ponosić będzie.

Jeżeli posiadacz uprawy pomocnéj nie chce prowadzić takowéj potrzebnéj budowy postronnéj, wówczas posiadacz kopalni, pomocy potrzebującéj, przedsiębrać ją ma kosztem własnym.

§. 193.

Sposób ich powstania: Przez kontrakt.

Jeżeli o przyzwoleniu służebności górniczych, w §. 191 wspomnionych, między interesowanymi stanęła ugoda, przedłożoną być winna władzy górniczéj, która onęż po uskutecznioném dochodzeniu tak ze strony potrzeby, jak ze strony stósowności odpłaty potwierdzić, i władzy sądowéj do wciągnienia do księgi gruntowéj zakomunikować ma (§. 197).

§. 194.

Przez rozstrzygnienie władzy górniczéj.

Jeżeli strony interesowane pogodzić się nie mogą, wówczas władza górnicza w przedmiocie zobowiązania co do przyjęcia służebności i objętości jéj rozstrzygnąć, kwotę wynagrodzenia zaś tymczasem, z zastrzeżeniem drogi prawa, na wszelki sposób z przybraniem znawców oznaczyć ma.

§. 195.

Oznaczenie odpłaty.

Za spółużycie stolni, szybów, maszyn do wyprowadzania wrębów, przewiewania powietrza lub wyciągania wody służących posiadacz kopalni służebnéj prawo ma żądać nie tylko stósownego datku do kosztów prowadzenia i utrzymania, lecz także czynszu pomocnego, który jednakże nie będzie przenosić dziesięć procentów kosztów prowadzenia, będących dowodliwym sposobem oszczędzonemi kopalni panującéj.

Przeprawa wyrobów górniczych lub potrzeb zapomocą cudzych górniczych kolei żelaznych, kanałów, lub innych zakładów transportowych musi na żądanie posiadacza kopalni służebnéj jemu samemu być pozostawioną, i danem mu być winno za to wynagrodzenie podług własnych jego kosztów transportowych, dokładając do nich najwięcéj 50 procentów onychże, za koszta nakładu i inne wypadki nadzwyczajne.

Die durch einen Hilfsbau im fremden Felde gewonnenen vorbehaltenen Mineralien gehören dem Eigenthümer des Feldes, und sind demselben gegen Ersatz der Förderungskosten auszufolgen.

§. 192.

Kein Unternehmer eines Hilfsbaues ist berechtiget, von dem ihm bei der Verleihung vorgezeichneten Betriebsplane abzuweichen, oder Flügelörter (Seitenbaue) anzulegen, um einer anderen Grube Hilfe zu bringen, so lange es der Besitzer dieser Grube nicht verlangt. Wird jedoch der Seiten- oder abweichende Einbau mit Zustimmung des Besitzers der hilfsbedürftigen Grube ausgeführt, so hat dieser auch die Kosten dafür zu tragen.

Weigert sich der Besitzer des Hilfsbaues einen solchen nothwendigen Seitenbau zu treiben, so ist der Besitzer der hilfsbedürftigen Grube berechtiget, ihn auf eigene Kosten vorzunehmen.

§. 193.

Entstehung derselben: Durch Vertrag.

Kommt über die Einräumung einer der im §. 191 erwähnten Bergbau-Dienstbarkeiten zwischen den Betheiligten ein Uebereinkommen zu Stande, so ist dasselbe der Bergbehörde vorzulegen, welche es nach gepflogener Erhebung sowohl hinsichtlich der Nothwendigkeit, als der Angemessenheit des Entgeldes zu bestätigen, und der Gerichtsbehörde zur Eintragung in das Bergbuch mitzutheilen hat (§. 197).

§. 194.

Durch Entscheidung der Bergbehörde.

Können sich die Betheiligten nicht vereinigen, so hat die Bergbehörde über die Verpflichtung zur Uebernahme der Dienstbarkeit und den Umfang derselben zu entscheiden, den Betrag der Vergütung aber, vorläufig unter Vorbehalt des Rechtsweges, allenfalls mit Zuziehung von Kunstverständigen zu bestimmen.

§. 195.

Bestimmung des Entgeldes.

Für die Mitbenützung von Stollen, Schächten, Förderungs-, Wetterlösungs- oder Wasserhebe-Maschinen hat der Besitzer des dienenden Werkes auf einen verhältnißmäßigen Beitrag zu den Betriebs- und Erhaltungskosten und auf einen Hilfszins Anspruch, der jedoch zehn Perzent der dem herschenden Gute erweislich erspart werdenden Betriebskosten nicht übersteigen soll.

Die Beförderung von Bergbau-Erzeugnissen oder Bedürfnissen auf fremden Bergwerks-Eisenbahnen, Kanälen, oder anderen Transport-Anstalten, muß dem Besitzer des dienenden Werkes auf sein Verlangen selbst überlassen, und ihm dafür die Vergütung nach seinen eigenen Transportkosten, mit Hinzuschlagung von höchstens 50 Perzent derselben, für Anlagekosten und außerordentliche Ereignisse geleistet werden.

§. 196.

Odpowiedzialność za szkodę przy używaniu służebnictwa.

W razie wyrządzenia szkody przy używaniu służebnictwa górniczego, odpowiedzialnym jest posiadacz kopalni panującéj nie za własne zawinienie, lecz téż i za zawinienie podwładnych swoich.

§. 197.

Skutek względnie wierzycieli hypotecznych.

Umowy (§. 193) o służebnictwa górnicze przez władzę górniczą potwierdzone, niemniéj wyroki w téj mierze przez nią wydane, mają moc także przeciw wierzycielom hypotecznym dobra służebnego i panującego.

§. 198.

Zejście się na przebiciu.

Jeżeli posiadacze kopalń zejdą się z swemi kopalniami na otwartém przebiciu, oznaczyć winni natychmiast za pośrednictwem górnomiercy (jeometry górniczego), gdzie w takowém przebiciu znajduje się obustronna granica miar, ktora w sposób odpowiedni i trwały wykreśloną być ma.

W razie sporu zadelegować winna władza górnicza na żądanie jednéj lub drugiéj strony zaprzysiężonego górnomiercę do wykreślenia granicy miar, i o wypadłości tego zawiadomić strony obie. Aż do rozstrzygnienia wstrzymać winny obie strony uprawę górniczą w przebiciu, przestrzeń przebicia zaś na swéj stronie utrzymać w stanie należytym i do przeprawy zdolnym.

§. 199.

Co się tyczé otwartych przebiciów w rewirach, gdzie własne istnieją statuta, lub w miarach kapalnianych, już wedle dawniejszych ustaw nadanych, przestrzegać należy przepisów tamże podanych, o ile statuta rewirowe lub ustawy górnicze, wedle których nadanie nastąpiło, osobne w téj mierze przepisy zawierają.

Rozdział dziewiąty.

O stosunku posiadaczy kopalń do ich urzędników i robotników.

§. 200.

Porządek służbowy.

O stosunkach służbowych personalu dozorczego i roboczego musi w każdéj kopalni ułożonym być porządek służbowy, który przez władzę górniczą z przybraniem znawców starannie ma być rozpoznanym, po uchwaleniu i potwierdzeniu ogłoszonym i zawsze w warsztatach robotniczych przybitym.

Do niego należą mianowicie postanowienia:

a) o rożnych klasach robotników i dozorców, o ich czynnościach służbowych, niemniéj o różnych wedle miejsca postanowieniach, użycia kobiét i dzieci

§. 196.

Verantwortung für Schaden bei Ausübung derselben.

Im Falle eines bei Ausübung der Bergbau-Dienstbarkeit zugefügten Schadens, verantwortet der Besitzer des herrschenden Gutes nicht nur sein eigenes, sondern auch das Verschulden seiner Untergebenen.

§. 197.

Wirkung in Beziehung auf die Hypothekar-Gläubiger.

Die von der Bergbehörde bestätigten Verträge (§. 193) über Bergbau-Dienstbarkeiten, und die von derselben darüber gefällten Erkenntnisse sind auch gegen die Hypothekargläubiger des dienenden und herrschenden Gutes wirksam.

§. 198.

Zusammentreffen auf Durchschlägen.

Kommen Bergwerksbesitzer mit ihren Grubenbauen auf offenen Durchschlägen zusammen, so haben sie sogleich unter Vermittlung eines Markscheiders zu bestimmen, wo in diesem Durchschlage sich die beiderseitige Maßengränze befinde, und diese auf geeignete und dauerhafte Weise zu bezeichnen.

Im Falle eines Streites hat die Bergbehörde auf Ansuchen des einen oder des anderen Theiles den beeideten Markscheider zur Ermittlung der Maßengränze abzuordnen, und von dem Erfolge beide Theile zu verständigen. Bis zur Entscheidung hat jeder Theil seinen Bau am Durchschlage einzustellen, die Durchschlagsstrecke aber auf seiner Seite aufrecht und fahrbar zu erhalten.

§. 199.

Bei offenen Durchschlägen in Revieren, wo besondere Statuten bestehen, oder in Grubenmaßen, welche bereits nach älteren Gesetzen verliehen wurden, sind, in soferne die Revierstatuten oder die Berggesetze, nach welchen die Verleihung erfolgte, besondere Vorschriften enthalten, die dort angegebenen Bestimmungen zu beobachten.

Neuntes Hauptstück.

Von dem Verhältnisse der Bergwerksbesitzer zu ihren Beamten und Arbeitern.

§. 200.

Diensts-Ordnung.

Ueber die Dienstverhältnisse des Aufsichts- und Arbeitspersonales muß bei jedem Werke eine Dienst-Ordnung verfaßt, von der Bergbehörde mit Zuziehung von Sachverständigen sorgfältig geprüft, nach erfolgter Genehmigung bekannt gemacht, und in den Arbeiter-Werkstätten stets angeschlagen werden.

In dieselbe gehören insbesondere die Bestimmungen:

a) über die verschiedenen Klassen der Arbeiter und Aufseher, und deren Dienstverrichtungen, sowie über die örtlich verschiedenen Bestimmungen der Verwendung

do uprawy górnictwa, ze względem na fizyczne ich siły, a co do ostatnich na udział ich w nauce przepisany;

b) o stósunku między robotnikami i dozorcami;

c) o czasie i trwaniu roboty;

d) o zachowaniu się w służbie i po za służbą;

e) o zwyczajnych stósunkach żołdowania onychże;

f) o należytościach w razie złożenia chorobą lub unieszczęśliwienia;

g) o karach pieniężnych i roboczych w razie przestąpienia porządku służbowego;

h) o przypadkach, w których stósunek służbowy natychmiast rozwiązanym być może.

§. 201.

Wypowiedzenie służby.

O ile w kontraktach służbowych lub w porządku służbowym nic innego nie ustanowiono, nie mogą ze służby występować lub oddalonymi być urzędnicy i dozorcy, jak tylko po trzechmiesięcznym terminie wypowiedzenia, robotnicy po czternastodniowym.

§. 202.

Oddalenie ze służby bez wypowiedzenia.

Urzędnicy, dozorcy lub robotnicy, którzy uznanymi zostali za winnych zbrodni, wykroczenia z chciwości zysku wynikającego, lub publiczną obyczajność narażającego, albo też przestępstwa takowego, albo którzy się dopuścili winy wykroczenia lub przestępstwa przeciw bezpieczeństwu osoby, honoru lub własności służbodawcy swego wedle powszechnéj księgi kar, mogą natychmiast przez niego ze służby być oddaleni, chociażby w kontrakcie służbowym lub w porządku służbowym w téj mierze co innego, lub też wcale nic nie było ustanowioném.

§. 203.

Podobnie też bez uprzedniego wypowiedzenia natychmiast ze służby oddaleni być mogą, którzy pod względem wierności, pilności, tudzież powinnego przełożonym uszanowania i posłuszeństwa nadwerężyli istotnie obowiązki swe, którzy trudnią się sprawunkami pobocznemi z ich służbą wcale niezgodnemi, albo nareszcie którzy nadużyli wiadomości o stósunkach kopalnianych, w służbie swéj nabytych, ku szkodzie służbodawcy swego.

§. 204.

Przestępne zmowy robotników.

Jak karane być winny zmowy robotników górniczych i hutniczych, aby przez odmówienie roboty, opór w służbie lub inne środki wymusić płacę wyż-

von Weibern und Kindern am Bergbau, mit Rücksicht auf die physischen Kräfte und die gesetzliche Unterrichts-Theilnahme bei Letzteren;

b) über das Verhältniß zwischen den Arbeitern und Aufsehern;
c) über die Zeit und Dauer der Arbeiter;
d) über das Betragen in und außer dem Dienste;
e) über die üblichen Ablöhnungsverhältnisse;
f) über die Gebühren im Falle der Erkrankung und Verunglückung;
g) über die Geld- und Arbeitsstrafen bei Uebertretung der Dienst-Ordnung;

h) über die Fälle, in welchen das Dienstverhältniß sogleich aufgelöst werden kann.

§. 201.

Dienst-Aufkündigung.

In soferne durch Dienstverträge oder durch die Dienst-Ordnung nicht andere Bestimmungen getroffen werden, können Beamte und Aufseher nur nach einer dreimonatlichen, Arbeiter nach einer vierzehntägigen Aufkündigungsfrist aus dem Dienste austreten, oder entlassen werden.

§. 202.

Entlassung aus dem Dienste ohne Aufkündigung.

Beamte, Aufseher oder Arbeiter, welche eines Verbrechens, eines aus Gewinnsucht entsprungenen, oder der öffentlichen Sittlichkeit zuwiderlaufenden Vergehens oder einer dergleichen Uebertretung schuldig erkannt werden, oder welche sich eines Vergehens oder einer Uebertretung gegen die Sicherheit der Person, der Ehre, und des Eigenthumes ihres Dienstherrn nach dem allgemeinen Strafgesetze schuldig gemacht haben, können von demselben des Dienstes sogleich entlassen werden, wenn auch in dem Dienstvertrage oder der Dienst-Ordnung dießfalls eine andere, oder auch gar keine Bestimmung enthalten seyn sollte.

§. 203.

Auf gleiche Weise können, ohne vorhergegangene Aufkündigung, Diejenigen sogleich entlassen werden, welche sich in Beziehung auf Treue, Fleiß und den Vorgesetzten schuldige Achtung und Gehorsam wesentlicher Pflichtverletzungen schuldig machen, welche ein mit ihrem Dienste unverträgliches Nebengeschäft betreiben, oder von den in ihrem Dienste erlangten Kenntnissen der Werksverhältnisse einen ihrem Dienstherrn schädlichen Mißbruch gemacht haben.

§. 204.

Gesetzwidrige Verabredungen der Arbeiter.

Wie Verabredungen der Berg- und Hüttenarbeiter, um durch Weigerung der Arbeit, Widersetzlichkeit im Dienste, oder andere Mittel einen höheren Lohn, oder

szą lub inne warunki, tudzież podburzania w tym celu, o tém stanowią przepisy księgi ustaw karnych (§. 481).

§. 205.

Przypadki wystąpienia ze służby bez wypowiedzenia.

Niemniéj téż dla złego traktowania, którego doznają dozorcy i robotnicy, albo dla uwłaczającego czyli upodlającego postępowania, jakie zachowują przełożeni ku urzędnikom swym, dla odmówienia zastrzeżonego opatrywania w potrzeby, zaniechania wypłaty żołdu w czasie należytym i innych istotnych nadwerężeń kontraktu wystąpić mogą ze służby robotnicy, dozorcy lub urzędnicy, jedynie w skutek pojedynczego zgłoszenia takowego.

§. 206.

Obowiązek posiadacza kopalni co do obrachunku z swojém personale.

Każdy przedsiębiorca górniczy obowiązany jest czynić obrachunki przynajmniéj co ćwierć roku z swojém personale dozorczém i roboczém, przy wystąpieniu ze służby zaś natychmiast; dla pretensyi, które służbodawca do którego z robotników ma, nie może temuż ze strony onegoż wystąpienie ze służby być odmówioném.

§. 207.

Uwolnienie żołdów od zapowiedzenia i exekucyi.

Do płacy górników umówionéj wedle pewnéj roboty czyli żołdu ich, wymierzonego wedle pewnego ciągu czasu, nie ma miejsca ani sądowe zapowiedzenie, ani exekucya.

§. 208.

Wystawienie dymisyj dla górników.

Każdemu górnikowi lub dozorcy górniczemu przy wystąpieniu jego ze służby wystawić należy kartę dymisyjną (kartę uwolnienia ze służby), w któréj wyrazić się winno klasę robotników, do któréj należy, kasę bracką, do któréj jest wcielony, i czas, od którego do niéj wpłaty uiszczał, nakoniec dzień wstąpienia i wystąpienia ze służby.

Robotnicy albo dozorcy, którzy kiedykolwiek w kopalni jakiéj austryjackiéj służbę pełnili, bez karty dymisyi od żadnego posiadacza kopalni do służby przyjętymi być nie mogą.

§. 209.

Księga ludzi górniczych.

W każdéj kopalni prowadzoną będzie o wszystkich górnikach i dozorcach górniczych dokładna księga ludzi; taż przedłożona być musi władzy górniczéj i politycznéj, ile razy żądaną będzie.

andere Bedingungen zu erzwingen und die Aufwieglung hiezu zu bestrafen sei, bestimmen die Vorschriften des Strafgesetzbuches (§. 481).

§. 205.

Fälle des Dienstaustrittes ohne Aufkündigung.

Auch können wegen Mißhandlungen, welche Aufseher und Arbeiter, oder wegen herabwürdigender Behandlung, welche Beamte von ihren Vorgesetzten erleiden, wegen Versagung der bedungenen Verpflegung, unterlassener Entrichtung des Lohnes zur bestimmten Zeit, und anderer wesentlichen Vertrags-Verletzungen die Arbeiter, Aufseher oder Beamten in Folge einfacher Meldung aus dem Dienste treten.

§. 206.

Pflicht des Bergwerks-Besitzers zur Abrechnung mit dem Personale.

Jeder Bergbau-Unternehmer ist schuldig, mit seinem Aufsichts- und Arbeitspersonale wenigstens vierteljährig, bei dem Dienstaustritte aber sogleich Abrechnung zu pflegen; wegen Forderungen, welche der Dienstherr an einen Arbeiter zu stellen hat, darf er ihm den Austritt aus dem Dienste nicht versagen.

§. 207.

Befreiung der Löhnungen von Verbot und Exekuzion.

Auf den Geding- oder Schichtenlohn der Bergarbeiter findet weder gerichtliches Verbot noch Exekuzion Statt.

§. 208.

Ausfertigung der Entlaßscheine.

Jedem Bergarbeiter oder Aufseher ist bei seinem Austritte ein Abkehrschein (Entlaßschein) auszufertigen, in welchem die Arbeiterklasse, in welche er gehört, die Bruderlade, welcher er einverleibt ist, und die Zeit, seit welcher er in dieselbe eingezahlt hat, endlich der Tag des Ein- und Austrittes aus dem Dienste angeführt werden muß.

Arbeiter oder Aufseher, welche irgend einmal auf einem österreichischen Bergwerke gedient haben, dürfen ohne Entlaßschein von keinem Bergwerksbesitzer in den Dienst aufgenommen werden.

§. 209.

Mannschaftsbuch.

Bei jedem Werke ist über alle Bergarbeiter und Aufseher ein ausführliches Mannschaftsbuch zu führen; dieses muß der Berg- und politischen Behörde, so oft es verlangt wird, vorgelegt werden.

Rozdział dziesiąty.

O kasach brackich.

§. 210.

Obowiązek założenia kasy brackiéj.

Dla wspierania górników pomocy potrzebujących, tudzież ich wdów i sierot, istnieć powinny kasy brackie (kasy pachołków górniczych, czyli zakłady zaopatrzenia).

Każdy przeto posiadacz kopalni obowiązanym jest, albo założyć przy swojéj kopalni samodzielną kasę takową, albo ułożyć się w téj mierze po zezwoleniu władzy górniczéj z innymi posiadaczami kopalni.

§. 211.

Obowiązek do przyłożenia się do takowych z datkiem swym.

Każdy dozorca lub górnik w kopalni przyjęty, obowiązany jest przyczynić się z datkiem ustanowionym do kasy brackiéj kopalni, w któréj służbę pełni, i stać się przeto członkiem onéjże.

§. 212.

Statuta kasy brackiéj.

Dla każdéj kasy brackiéj ułożone być winny własne statuta przez właściciela lub dyrekcyę kopalni, przy spółdziałaniu wydziału brackiego, przez personale robocze wybraném być mającego, i przedłożone władzom górniczym do rozpoznania i potwierdzenia.

O istniejących już tego rodzaju instytutach może władza górnicza wiadomości zasięgnąć, i poddać je pod rozpoznanie.

§. 213.

Statuta takowe obejmować mają przepisy:

a) o ułożeniu matrykuł kasy brackiéj i utrzymaniu jéj w stanie rzetelnym, tudzież o warunkach przyjęcia do kasy brackiéj;

b) o ilości datków i sposobie wpłaty tychże;

c) o prawidłach oznaczenia wielkości wsparcia z kasy brackiéj;

d) o warunkach, pod któremi nabywa i utraca się prawo do żądania wsparcia, n. p. przez lubo doczasowe tylko wystąpienie z roboty górniczéj w ogólności;

e) o sposobie i trybie zabezpieczenia i zarządzenia majątku kasy brackiéj, o odpowiedzialności w téj mierze, rozpoznaniu i załatwianiu rachunków;

f) o wpływie, jaki na to brać ma personale robotnicze;

g) o stosunku więcéj połączonych składek czyli kas brackich między sobą;

Zehntes Hauptstück.
Von den Bruderladen.

§. 210.

Pflicht zur Errichtung von Bruderladen.

Zur Unterstützung hilfsbedürftiger Bergarbeiter, sowie ihrer Witwen und Waisen, sollen Bruderladen (Knappschaftskassen oder Versorgungsanstalten) bestehen.

Jeder Bergwerksbesitzer ist daher verpflichtet, entweder bei seinem Werke für die selbständige Errichtung einer solchen zu sorgen, oder sich darüber nach Genehmigung der Bergbehörde mit anderen Bergwerksbesitzern zu vereinigen.

§. 211.

Pflicht zum Eintritte in dieselben.

Jeder bei einem Bergwerke aufgenommene Aufseher oder Bergarbeiter ist verpflichtet, der Bruderlade des Werkes, bei welchem er dient, als Mitglied beizutreten, und zu derselben den festgesetzten Beitrag zu leisten.

§. 212.

Bruderladen-Statuten.

Für jede Bruderlade müssen von dem Eigenthümer oder der Direkzion des Bergwerkes, unter Mitwirkung eines von dem Arbeiterpersonale zu wählenden Knappschafts-Ausschusses, eigene Statuten entworfen, und den Bergbehörden zur Prüfung und Genehmigung vorgelegt werden.

Von schon bestehenden Instituten dieser Art kann die Bergbehörde Einsicht nehmen und selbe einer Prüfung unterziehen.

§. 213.

Die Statuten müssen die Vorschriften enthalten:

a) über die Anlage der Bruderlade-Matrikeln und die Erhaltung derselben im richtigen Stande, sowie über die Bedingungen der Aufnahme in die Bruderlade;

b) über die Größe der Beiträge und die Art ihrer Einzahlung;

c) über die Regeln zur Bestimmung des Maßes der Unterstützungen aus der Bruderlade;

d) über die Bedingungen, unter welchen der Anspruch auf Unterstützung erworben wird und verloren geht, z. B. durch auch nur zeitweiligen Austritt aus der Bergarbeit überhaupt;

e) über die Art und Weise der Sicherstellung und Verwaltung des Vermögens der Bruderlade, die Haftung für dieselbe, der Prüfung und Erledigung der Rechnungen;

f) über den Einfluß, welchen das Arbeitspersonale darauf zu nehmen hat;

g) über das Verhältniß mehrerer vereinigten Bruderladen unter einander;

h) o rozrządzeniu majątkiem na przypadek wygaśnienia kopalni, dla któréj kasa bracka założoną została.

§. 214.

Posiadacze kopalń, u których nie istnieje jeszcze kasa bracka prawnie urządzona, obowiązani są aż do założenia onéjże dać przynajmniéj tę pomoc swym robotnikom chorobą złożonym lub unieszczęśliwionym, którą służbodawcy swym służącym dawać są winni z mocy ustaw powszechnych.

Rozdział jedenasty.

O opłatach kopalnianych.

§. 215.

Należytość miarowa.

Każda nadana miara kopalniana podlega peryodycznéj opłacie należytości, która półrocznie wymierzoną bywa od każdéj nadanéj miary kopalnianéj o 12,544 sążniach kwadratowych, i od każdéj miary dziennéj o 32,000 sążni kwadratowych podstawy; od miar zaś kopalnianych objętości większéj lub mniéjszéj, równie jak od zabytków, wedle stósunku rozległości powiérzchni; należytość ta zowie się należytością miarową.

§. 216.

Należytość miarowa nieochybnie spłaconą być winna władzy górniczéj półrocznie z góry w miesiącach Czerwca i Grudnia każdego roku.

§. 217.

Przy miarach kopalnianych, u których wysokość i szerokość tylko jest ograniczona, rozciągłość w pole (długość) zaś do wieczystéj czyli nieskończonéj sięga całości (nieograniczoną jest), należytość miarowa obliczoną być winna podług téj miary powiérzchni, jaka wypadnie z multyplikacyi szerokości z wysokością, obie wyrażając w sążniach. Tak zwane miary długości, które zmienną mają szerokość zwierzchnią i głębokość niepewną (długość i wysokość), na równi uważane być winny, co się tyczy należytości miarowéj, z pojedynczemi miarami kopalnianemi (§. 215).

§. 218.

Przy tych szczególnych uprawnieniach górniczych, którym nie służą za podstawę miary kopalniane podług porządków górniczych ustanowione, wolno jest posiadaczom takowych opłacać należytość miarową aż do przepisanéj regulacyi pola albo wedle jeometrycznéj powiérzchni tegoż, albo wedle téj rozciągłości, która równa jest najwyższéj objętości miary, jaką przepisuje ustawa na jedno nadanie.

h) über die Verfügung mit dem Vermögen für den Fall der Erlöschung des Bergwerkes, für welches die Bruderlade gegründet war.

§. 214.

Besitzer von Bergwerken, bei welchen eine gesetzmäßig eingerichtete Bruderlade noch nicht besteht, sind bis zur Errichtung derselben verpflichtet, ihren erkrankten oder verunglückten Arbeitern wenigstens diejenige Hilfe zu leisten, welche nach den allgemeinen Gesetzen den Dienstherren gegen ihre Dienstleute obliegt.

Eilftes Hauptstück.

Von den Bergwerks-Abgaben.

§. 215.

Maßengebühr.

Jedes verliehene Bergwerksmaß unterliegt der periodischen Entrichtung einer Gebühr, welche halbjährig für jedes verliehene Grubenmaß von 12.544 Quadrat-Klaftern und für jedes Tagmaß von 32.000 Quadrat-Klaftern Grundfläche; für solche Grubenmaßen hingegen, welche ein größeres oder kleineres Maß halten, sowie von Ueberscharen, nach Verhältniß des Flächen-Inhaltes desselben bemessen wird; diese Gebühr heißt Maßengebühr.

§. 216.

Die Maßengebühr ist halbjährig vorhinein in den Monaten Juni und Dezember jeden Jahres der Bergbehörde unfehlbar zu entrichten.

§. 217.

Bei Grubenmaßen, bei welchen nur die Höhe und Breite begränzt, die Erstreckung in das Feld (Länge) aber in die ewige Gränze geht (unbegränzt ist), ist die Maßengebühr nach demjenigen Flächenmaße zu berechnen, welches sich aus der Multiplikazion der Breite mit der Höhe, beide in Klaftern ausgedrückt ergibt. Die sogenannten Längenmaßen, welche eine wechselnde Schermbreite und unbestimmte Teufe (Länge und Höhe) haben, sind hinsichtlich der Maßengebühr den einfachen Grubenmaßen (§. 215) gleich zu halten.

§. 218.

Bei besonderen Bergbau-Berechtigungen, welchen keine nach den Berg-Ordnungen bestimmten Grubenmaße zu Grunde liegen, steht den Besitzern frei, die Maßengebühr bis zu der vorgeschriebenen Regulirung des Feldes entweder nach der geometrischen Fläche des Letzteren, oder nach jener Ausdehnung zu entrichten, welche dem höchsten gesetzlichen Maßen-Umfange für eine Verleihung gleichkommt.

§. 219.

Danina górnicza.

Danina górnicza pozostaje w swéj mocy. Taż obliczoną być ma od minerałów zastrzeżonych, z kopalni lub jéj przynależytości wydobytych (§§. 117, 131), wedle pomiaru osobno się uregulować mającego, a spłaconą być winna w pieniądzach wedle doczasowéj ceny wykupna oznaczyć się mającéj ze względem na zachodzące stosunki uprawy.

Rozdział dwunasty.

O nadzorze władz górniczych nad kopalnią i o postępowaniu przytém.

§. 220.

Obowiązek nadzoru.

W skutek nadzoru, poleconego władzom górniczym nad uprawą górnictwa, te czuwać mają nad wypełnieniem obowiązków, przez ustawę górniczą na przedsiębiorców górnictwa nałożonych, i wywiérać winny we wszystkich przypadkach urzędowy wpływ swój, gdzie utrzymanie górnictwa lub stosunki jego do względów publicznych wymagają zarządzeń osobnych.

§. 221.

Wszelkie ku temu potrzebne dochodzenia mają z urzędu być przedsiębrane. Mianowicie obowiązane są władze górnicze:

a) zwiédzać od czasu do czasu wszystkie kopalnie swego okręgu przez delegowanych, i kazać sobie sprawę zdawać o stanie ich;

b) przeglądać przez delegowanych, wszakże z ścisłém zachowaniem tajemnicy urzędowéj, plany uprawy i karty, i kazać podług tego sprostować karty rewirowe (§. 185);

c) wydawać wszelkie rozporządzenia, potrzebne do zapewnienia należytego wykonania przepisów ustawy górniczéj;

d) w przypadku zajścia wydarzeń niebezpiecznych, szérzących się, i przez to rzecz górnictwa w ogólności o szkodę przyprawiających, lub gdy z powodu niebezpieczeństw takowych o pomoc wezwane zostały przez pojedynczych dotyczących, przedsiębrać dochodzenia miejscowe, i jeżeli środki zarządzone przez przewodnictwo kopalń nie są dostateczne, zaprowadzić stósowne zarządzenia.

§. 222.

Jeżeli wydarzają się wypadki w uprawie górnictwa, narażające bezpieczeństwo osób, budynków, gruntów, zdrojów leczących, studzień lub innych zakładów, władza górnicza zarządzić winna potrzebne środki bezpieczeństwa,

§. 219.

Bergwerks-Frohne.

Die Bergwerks-Frohne bleibt aufrecht. Sie wird nach einem besonders zu regelnden Maßstabe von aus der Grube oder ihrem Zugehör (§§. 117, 131) gewonnenen vorbehaltenen Mineralien berechnet, die entfallende Frohne aber nach einem mit Rücksicht auf die Betriebs-Verhältnisse zu ermittelnden zeitweiligen Ablösungspreise in Geld entrichtet werden.

Zwölftes Hauptstück.

Von der Oberaufsicht der Bergbehörden über den Bergbau und dem Verfahren bei derselben.

§. 220.

Pflicht der Oberaufsicht.

Zufolge der den Bergbehörden zugestehenden Oberaufsicht über den Bergbau-Betrieb, haben dieselben über die Erfüllung der Pflichten zu wachen, welche das Berggesetz den Bergbau-Unternehmern auferlegt, und in allen Fällen einzuschreiten, in welchen die Erhaltung des Bergbaues oder dessen Beziehungen zu öffentlichen Rücksichten besondere Vorkehrungen erfordern.

§. 221.

Alle hiezu erforderlichen Untersuchungen sind von Amtswegen zu pflegen.

Insbesondere sind die Bergbehörden verpflichtet:

a) alle Bergwerke ihres Bezirkes von Zeit zu Zeit durch Abgeordnete untersuchen, und sich über den Befund Bericht erstatten zu lassen;

b) durch ihre Abgeordneten Einsicht, jedoch unter strenger Wahrung des Amtsgeheimnisses, in die Betriebspläne und Karten zu nehmen, um die Revierskarten (§. 185) hiernach berichtigen zu lassen;

c) alle Verfügungen zu erlassen, welche erforderlich sind, um die Befolgung der Vorschriften des Berggesetzes zu sichern;

d) im Falle des Eintrittes gefährlicher Ereignisse, welche um sich zu greifen und dadurch dem Bergbau im Allgemeinen nachtheilig zu werden drohen, oder wegen welcher sie von einzelnen Betheiligten zur Hilfe aufgefordert werden, die örtliche Untersuchung zu pflegen, und im Falle die von der Betriebsleitung getroffenen Anstalten nicht genügen, die erforderlichen Anordnungen zu treffen.

§. 222.

Bei Ereignissen im Bergbaubetriebe, welche die Sicherheit der Personen, Gebäude, Grundstücke, Heilquellen, Brunnen oder andere Anlagen gefährden, hat die Bergbehörde die erforderlichen Sicherheits-Maßregeln, in der Regel mit Beiziehung der poli-

w powszechności z przybraniem władzy politycznéj. W razie niebezpieczeństwa ze zwłoki, władza bliższa, lub piérwéj wiadomość o wypadku takowym otrzymująca, zarządzić winna środki nieodwlekalne ku ratunkowi i bezpieczeństwu, z przybraniem znawców potrzebnych, co do dalszych zarządzeń zaś zasięgnąć porozumienia przepisanego.

§. 223.

Każdy przewodnik kopalni lub jego zastępca obowiązanym jest, o wypadkach tego rodzaju natychmiast dać wiadomość najbliższéj władzy politycznéj lub górniczéj.

§. 224.

Dla tém pewniejszego wykonania zarządzeń, zaprowadzonych przez władze górnicze w skutek nadzoru, poleconego im nad uprawą górnictwa, te prawo mają, o ile napomnienie powtórne w odpowiednym czasie uczynione bezskutecznem się okaże, wymierzyć stósowne kary pieniężne, albo jeżeli niezdolność przewodnika naraża bezpieczeństwo i dalsze trwanie kopalni, aż do chwili uchylenia téj niesnadności ze strony posiadacza kopalni na koszt i niebezpieczeństwo tegoż, ustanowić przewodnika w rzeczy biegłego, a w razie potrzeby dla przeprowadzenia rozporządzeń swoich udać się do władzy politycznéj celem użycia środków przymusowych.

§. 225.

Władze górnicze.

Dla dopilnowania wykonania niniejszéj ustawy istnieją:

a) w piérwszéj instancyi starostwa górnicze, albo bezpośrednio albo pośrednio przez komisarzy górniczych eksponowanych urząd swój piastujące:

b) w drugiéj instancyi wyższe władze górnicze dla pojedynczych krajów koronnych, lub dla więcéj z nich spólnie ustanowione;

c) w trzeciéj instancyi Ministeryum Finansów.

§. 226.

Postępowanie władz górniczych co się tyczy próśb stron.

Prożby stron do władz górniczych wniesione, mogą, o ile nie są wyraźnie wyjątki ustanowione, albo na piśmie, albo ustnie być przyjmowane.

W ostatnim razie musi zawsze protokół być spisanym.

§. 227.

Co się tyczy sposobu obrachowania terminów.

Wszelkie termina przepisane w ustawie górniczéj nieprzerwany ciąg mają, tylko jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto prawnie uznane, termin kończy się dopiéro następnego dnia roboczego.

tischen Behörde, anzuordnen. Bei Gefahr im Verzuge jedoch hat die nähere, oder die früher in die Kenntniß des Ereignisses kommende Behörde, mit Beiziehung der erforderlichen Sachverständigen, die unaufschieblichen Anstalten zur Rettung und Sicherheit zu treffen, über die weiteren Vorkehrungen aber das vorgeschriebene Einvernehmen zu pflegen.

§. 223.

Jeder Werksleiter oder dessen Stellvertreter ist verpflichtet, Ereignisse dieser Art der nächst gelegenen politischen oder Bergbehörde sogleich anzuzeigen.

§. 224.

Um den Vollzug der Anordnungen zu sichern, welche von den Bergbehörden in Ausübung der Oberaufsicht über den Bergbaubetrieb getroffen werden, sind dieselben berechtiget, in soferne eine, binnen einer entsprechenden Zeitfrist wiederholte Ermahnung ohne Erfolg bleibt, angemessene Geldstrafen zu verhängen; oder wenn die Unfähigkeit des Werksleiters die Sicherheit oder den Fortbestand des Bergwerkes gefährdet, bis zur Behebung dieses Uebelstandes von Seite des Bergwerksbesitzers auf Gefahr und Kosten desselben, einen sachverständigen Werksleiter aufzustellen, und im Falle der Nothwendigkeit zur Ausführung ihrer Anordnungen sich Behufs der Anwendung der Zwangs-Maßregeln an die politische Behörde zu wenden.

§. 225.

Bergbehörden.

Zur Handhabung dieses Gesetzes bestehen:

a) in erster Instanz die Berghauptmannschaften entweder unmittelbar oder mittelbar durch exponirte Berg-Kommissäre;
b) in zweiter Instanz die für einzelne Kronländer oder für mehrere derselben gemeinschaftlich aufgestellten Ober-Bergbehörden;
c) in dritter Instanz das Finanzministerium.

§. 226.

Verfahren der Bergbehörden über Gesuche der Parteien.

Gesuche der Parteien können bei den Bergbehörden, in soferne Ausnahmen nicht ausdrücklich festgesetzt sind, sowohl schriftlich als mündlich angenommen werden.

Im letzteren Falle muß stets ein Protokoll aufgenommen werden.

§. 227.

Hinsichtlich der Berechnung der Fristen.

Alle in dem Berggesetze vorgeschriebenen Fristen laufen ununterbrochen fort, nur wenn der letzte Tag einer Frist auf einen Sonn- oder gesetzlich anerkannten Feiertag fällt, läuft die Frist erst mit dem nächsten Werktage zu Ende.

§. 228.

W przypadkach karnych.

Postępowanie karne we wszelkich przestępstwach ustawy górniczéj, tudzież orzeczenie w nich po wysłuchaniu obwinionego, przysłuża władzy górniczéj.

§. 229.

O każdém orzeczeniu kary zawiadomionym być ma albo sam przedsiębiorca górniczy, albo pełnomocnik jego władzy górniczéj wymieniony (§§. 188, 189).

§. 230.

Rekurs przeciw rozstrzygnieniom władz górniczych.

Przeciw każdemu orzeczeniu lub każdemu innemu rozstrzygnieniu władz górniczych, zażalenie wytoczoném być może do wyższéj władzy górniczéj, a przeciw zmiennemu rozstrzygnieniu téjże ostatniéj wolna jest droga rekursu do Ministerstwa Finansów. Ministeryum może z ważnych powodów przypuścić rekurs także i przeciw równobrzmiącym rozstrzygnieniom.

§. 231.

Każdy rekurs wniesionym być winien do piérwszéj instancyi w ciągu dni trzydziestu po doręczeniu rozstrzygnienia zażalonego.

Odroczenia terminu do rekursu dozwolone być mogą przez władzę górniczą tylko w nader ważnych wypadkach.

Rekursa przeciw zarządzeniom ku uchyleniu niebezpieczeństw dla osób i własności, i przeciw zarządzeniom dochodzeń okoliczności, łatwo zmianie ulegających, nie mają skutku odraczającego.

§. 232.

Wykonanie wyroków.

Wykonanie wyroków władzy górniczéj, o ile tego okoliczoości wymagają, uskutecznioném być ma drogą władz politycznych przez środki przymusowe, onymże przystojące, a w razie potrzeby drogą sądową.

Przeciw osobom wojskowym wykonanie wyroków karnych drogą władz wojskowych nastąpić ma.

§. 233.

Kary pieniężne.

Orzeczone kary pieniężne złożone być winny u władzy górniczéj, i wpływają do kasy brackiéj téj kopalni, do któréj przestępca należy. Aż do chwili założenia kas brackich władza górnicza staranie mieć będzie o przechowanie pieniędzy karnych.

§. 234.

Koszta postępowania.

Koszta śledztwa, w skutek którego kara nastąpiła, na karę skazany, koszta rozpraw zaś, w interesie stron odbywanych, z reguły te strony ponosić winny,

§. 228.

In Straffällen.

Das Strafverfahren über alle Uebertretungen des Berggesetzes, und das Erkentniß darüber nach Einvernehmung des Beschuldigten, kommt der Bergbehörde zu.

§. 229.

Von jeder Verhängung einer Strafe ist entweder der Bergbau-Unternehmer selbst, oder der von demselben der Bergbehörde angezeigte Bevollmächtigte (§§. 188, 189) in Kenntniß zu setzen.

§. 230.

Rekurs gegen die Entscheidungen der Bergbehörden.

Gegen jedes Erkenntniß oder jede andere Entscheidung der Bergbehörden kann die Beschwerde an die Ober-Bergbehörde ergriffen werden, und gegen eine abändernde Entscheidung der Letzteren steht der Rekurs an das Finanzministerium offen. Das Ministerium kann auch aus wichtigen Gründen den Rekurs gegen gleichlautende Entscheidungen zulassen.

§. 231.

Jeder Rekurs muß binnen dreißig Tagen nach Zustellung der in Beschwerde gezogenen Entscheidung bei der ersten Instanz angebracht werden.

Erstreckungen der Rekursfrist sind nur in besonders wichtigen Fällen von der Bergbehörde zu bewilligen.

Rekurse gegen Vorkehrungen zur Beseitigung von Gefahren für Personen und Eigenthum und gegen Anordnungen von Erhebungen über solche Umstände, welche leicht der Veränderung unterliegen, haben keine aufschiebende Wirkung.

§. 232.

Vollzug der Erkenntnisse.

Der Vollzug der Erkenntnisse der Bergbehörde ist, in soweit es nach Beschaffenheit der Umstände erforderlich ist, im Wege der politischen Behörden durch die den Letzteren zustehenden Zwangsmittel, und nöthigenfalls im gerichtlichen Wege zu bewirken.

Gegen Militär-Personen ist der Vollzug von Straf-Erkenntnissen durch die Militär-Behörden einzuleiten.

§. 233.

Geldstrafen.

Die verhängten Geldstrafen sind bei der Bergbehörde zu erlegen, und fließen in die Bruderlade, zu welcher das Werk des Bestraften gehört. Bis zur Errichtung der Bruderladen wird die Bergbehörde für die Verwahrung der Strafgelder Sorge tragen.

§. 234.

Kosten des Verfahrens.

Die Kosten für Untersuchungen, welche eine Strafe zur Folge haben, hat der Verurtheilte, die Kosten für Verhandlungen in Angelegenheiten der Parteien, haben in

które rozprawę spowodowały; atoliż władzy górniczéj przysłuża prawo, wedle okoliczności stosunek oznaczyć, w jakim strony koszta rzeczone ponosić mają.

Rozdział trzynasty.
O karach przeciw przestąpieniu przepisów ustawy górniczéj.

§. 235.

Jakie szkodliwe skutki pociąga za sobą zaniechanie pojedynczych przepisów ustawy górniczéj, i jak dalece powszechna księga ustaw karnych na zbrodnie i wykroczenia, wydarzyć się mogące przy uprawie górnictwa, w zastósowanie wejść ma, wskazaném zostało w miéjscach dotyczących niniejszéj ustawy; przestąpienia niniejszéj ustawy zaś, które w niéj wyrażone zostały jako szczególniéj karze ulegające, poddane zostają karom w niniejszym rozdziale ustanowionym.

§. 236.

Kara nieprawnéj uprawy górniczéj;

Bezprawne uprawianie górnictwa karaném będzie przez władzę górniczą na winowajcy karą pieniężną od pięciu do stu złotych reńskich mon. konw., w razie powtórnym lub pod innemi okolicznościami, szczególniéj obciążającemi, aż do dwóchset złotych reńskich mon. konw.

§. 237.

Nieprawnego użycia minerałów;

Szurfarze bez uprzedniego pozwolenia władzy górniczéj rozporządzający minerałami zastrzeżonemi, wydobytemi z pól lub okręgów ich szurfowych jeszcze im nie nadanych, podlegają karze pieniężnéj, równającéj się wartości minerałów zużytych lub sprzedanych.

Jeżeli wartość ta oznaczyć się nie da, władza górnicza zasądzić winna na karę od pięciu do stu złotych reńskich m. k., a w razie powtórzenia lub pod okolicznościami szczególniéj obciążającemi aż do dwóchset złot. reńsk. m. kon.

§. 238.

Zaniechanego doniesienia o pośrednich nabyciach kopalni;

Posiadacze kopalń, zaniedbujący zrobić przepisane w §. 122. doniesienie o pośredniém nabyciu kopalni, podpadają karze od dziesięciu do stu złotych reńs.

§. 239.

Zaniechania ustanowienia pełnomocnika;

Przedsiębiorcy kopalń, nie czyniący zadosyć obowiązkowi ustanowienia pełnomocnika w sposób w §. 188. przepisany, w ciągu trzech miesięcy, licząc od chwili działalności niniejszéj ustawy, lub przy udzieleniu nowych uprawnień

der Regel jene Parteien zu tragen, welche die Verhandlung veranlaßt haben; jedoch steht der Bergbehörde zu, nach Umständen das Verhältniß zu bestimmen, in welchem die Parteien diese Kosten zu tragen haben.

Dreizehntes Hauptstück.

Ueber die Strafen gegen die Uebertretung der Vorschriften des Berggesetzes.

§. 235.

Welche nachtheiligen Rechtsfolgen die Außerachtlassung einzelner Vorschriften des Berggesetzes nach sich ziehe, und in wieferne das allgemeine Strafgesetz auf Verbrechen und Vergehen, welche bei dem Bergbau-Betriebe vorfallen können, in Anwendung zu kommen hat, ist an den betreffenden Orten dieses Gesetzes angedeutet; solche Uebertretungen desselben aber, die hierin als besonders strafbar bezeichnet sind, unterliegen den im gegenwärtigen Hauptstücke vorgeschriebenen Strafen.

§. 236.

Strafe des un- befugten Berg- bau Betriebe

Unbefugter Bergbau-Betrieb ist von der Bergbehörde an dem Schuldigen mit einer Geldstrafe von fünf bis hundert Gulden K. M., und im Falle der Wiederholung oder anderer besonders erschwerender Umstände, bis zu zweihundert Gulden K. M. zu bestrafen.

§. 237.

der unbefugte Mineralien-Verwendung

Schürfer, welche über die aus ihren noch nicht verliehenen Schurfgebieten oder Schurffeldern gewonnenen vorbehaltenen Mineralien ohne vorläufige Bewilligung der Bergbehörde verfügen, unterliegen einer Geldstrafe, welche dem Werthe der verwendeten oder veräußerten Mineralien gleichkommt.

Läßt sich dieser nicht bestimmen, so hat die Bergbehörde auf eine Strafe von fünf bis hundert Gulden K. M., und im Falle der Wiederholung oder besonders erschwerender Umstände bis zu zweihundert Gulden K. M. zu erkennen.

§. 238.

der unterlaff- nen Anzeige mittelbarer Bergwerks-Erwerbungen

Bergwerks-Besitzer, welche die im §. 122 vorgeschriebene Anzeige von der unmittelbaren Erwerbung eines Bergwerkes verabsäumen, verfallen in eine Strafe von zehn bis hundert Gulden.

§. 239.

der unterlaff- nen Aufstel- lung eines Be- vollmächtig- ten;

Bergbau-Unternehmer, welche der Pflicht, einen Bevollmächtigten auf die im §. 188 vorgeschriebene Weise aufzustellen, binnen drei Monaten, vom Eintritte der Wirksamkeit dieses Gesetzes an gerechnet, oder bei Ertheilung neuer Bergbau-Berech-

górniczych od chwili tegoż, będą do tego zniewoleni karami pieniężnemi od pięciu do pięciudziesiąt złotych reńskich. Jeżeli w ciągu trzech miesięcy po témże orzeczeniu kary pełnomocnik nie został mianowany i oznajmiony, wówczas ustanowionym będzie przez władzę górniczą znawca rzeczy, który na koszt i niebezpieczeństwo opieszałego przedsiębiorcy górniczego sprawować będzie czynności pełnomocnika jego.

§. 240.

Zaniechania zarządzeń bezpieczeństwa w górnictwie;

Przeciw posiadaczom kopalń, nie odpowiadającym należycie przepisom §. 171 o środkach bezpieczeństwa przy uprawie górnictwa, władza górnicza, nawet gdyby nie ciążyła na nich wina osobista, sposobiąca się do postępowania wedle powszechnych ustaw karnych, orzéc winna karę od dziesięciu do stu złotych reńskich, w razach powtórnych zaś aż do złotych reńskich dwóchset, a przy niebezpieczeństwach większéj objętości, powstałych z ustawicznego lub rozciąglejszego zaniedbania, wedle okoliczności karę odjęcia uprawnienia górniczego.

§. 241.

Zaniechania wykazu roboty przy szurfach wolnych;

Szurfarze wolni, zaniedbujący uczynić doniesienie władzy górniczéj, przepisane w §. 178 co do skutku uprawy ich, karani być winni karą od pięciu do pięciudziesiąt złotych reńskich, po upływie drugiego terminu od dwudziestu do stu złotych reńskich, a gdy i dalszy termin bezskutecznym zostanie, karą odjęcia szurfu wolnego.

§. 242.

Nieuiszczenia przepisanéj roboty przy takowych.

Jeżeli przy szurfie wolnym zaniechaném będzie uiszczenie roboty, przepisane przez władzę górniczą na ciąg pół roku stósownie do §. 179, albo wykazanie należące, ulega szurfarz wolny karze od pięciu do pięćdziesięciu złotych reńskich, a jeżeli nie wykaże wcześnie dalszego na każdy miesiąc wymierzonego uiszczenia, karze od dwudziestu do stu złotych reńskich. Jeżeli zaś przepisowi władzy górniczéj i nadal jeszcze nie będzie zadosyć uczynioném, nastąpić winno odjęcie szurfu wolnego.

§. 243.

Kara zaniechania należytego uprawiania w górnictwach nadanych.

Jeżeli przepisana ciągła uprawa kopalni w miarach kopalnianych (§§. 174, 175), lub w miarach dziennych, podczas gdzie robota w nich trwać winna (§. 176), została przerwaną, nie pozyskawszy wprzód odroczenia, albo nie jest należycie obłożoną, tudzież jeżeli o zdarzeniu, czyniącém uprawę przez czas dłuższy niepodobną, nie zrobiono doniesienia przepisanego (§. 183), albo jeżeli w samodzielnych stolniach pomocnych lub rewirowych nie uiszczono téj

tigungen von dem Zeitpunkte derselben nicht nachkommen, sind durch Geldstrafen von fünf bis fünfzig Gulden dazu anzuhalten. Ist binnen drei Monaten nach dieser Strafverhängung der Bevollmächtigte nicht ernannt und angezeigt, so wird ein Sachverständiger von der Bergbehörde bestellt, welcher auf Gefahr und Kosten des säumigen Bergbau-Unternehmers die Geschäfte seines Bevollmächtigten zu besorgen hat.

§. 240.

der verabsäumten Sicherheits-Vorkehrungen beim Bergbaue;

Gegen Bergwerksbesitzer, welche den Vorschriften des §. 171 über die Sicherheits-Maßregeln beim Bergbau-Betriebe nicht Genüge leisten, hat die Bergbehörde, auch wenn denselben kein persönliches, zum Verfahren nach den allgemeinen Strafgesetzen geeignetes Verschulden zur Last fällt, eine Strafe von zehn bis hundert Gulden, in wiederholten Fällen aber bis zweihundert Gulden zu verhängen, und bei Gefahren von größerem, aus fortgesetzter oder ausgedehnter Vernachlässigung entstandenen Umfange nach Umständen auf die Entziehung der Bergbau-Berechtigung zu erkennen.

§. 241.

der unterlassenen Arbeits-Nachweisung bei Freischürfen;

Freischürfer, welche der Bergbehörde die im §. 178 vorgeschriebene Anzeige über den Erfolg ihres Betriebes zu machen verabsäumen, sind mit fünf bis fünfzig Gulden, nach Ablauf der zweiten Frist mit zwanzig bis hundert Gulden, und wenn auch die weitere Frist von vier Wochen erfolglos bleibt, mit der Entziehung des Freischurfes zu strafen.

§. 242.

der nicht geleisteten vorgeschriebenen Arbeit bei denselben.

Unterbleibt bei einem Freischurfe die von der Bergbehörde für ein Halbjahr nach §. 179 vorgeschriebene Betriebs-Leistung, oder die Nachweisung derselben, so unterliegt der Freischürfer einer Strafe von fünf bis fünfzig Gulden, und wenn er die weiters für jedes Monat bemessene Leistung nicht rechtzeitig nachweiset, einer solchen von zwanzig bis hundert Gulden. Wird der Vorschrift der Bergbehörde aber noch ferner nicht Genüge geleistet, so hat die Entziehung des Freischurfes zu erfolgen.

§. 243.

Strafe der Unterlassung des gehörigen Betriebes in verliehenen Bergbauen;

Wird der vorgeschriebene stete Betrieb des Baues in Grubenmaßen (§§. 174, 175) oder in Tagmaßen, während der Zeit, da diese bearbeitet werden sollten (§. 176), unterbrochen, ohne daß eine Fristung dazu erwirkt worden wäre, oder erfolgt er nicht mit der erforderlichen Belegung; wird von einem Ereignisse, welches denselben durch längere Zeit unthunlich macht, die vorgeschriebene Anzeige nicht erstattet (§. 183); oder wird in selbständigen Hilfs- oder Revierstollen nicht dasjenige Maß der Arbeit geleistet,

miary roboty, jaką przy koncesyi za warunek położono (§. 177), wówczas przedsiębiorca podpada karze od pięciu do pięćdziesięciu złotych reńskich.

W przypadkach powtórnego lub ciągłego zaniedbania takowego orzec należy karę pieniężną od pięćdziesiąt do stu złotych reńskich m. k., a jeżeli i ta bezskuteczną zostanie, nastąpić winno odjęcie uprawnienia górniczego.

§. 244.

Przeciw posiadaczom kopalń, zaniedbującym wbrew §. 174 utrzymywać przynajmniéj główną uprawę kopalnianą w stanie dobrym, i do spuszczania się i wychodzenia zdolnym, albo zgłębiającym kopalnię w sposób niedoskonały lub taki, iż dalsze wykrycie przezto staje się niepotrzebnie utrudnioném lub przeszkodzoném, oprócz środków w §. 173 przepisanych, dla uchylenia wad takowych spostrzeżonych orzéc należy karę pieniężną od dziesięciu do stu złotych reńskich, w przypadkach zaś powtórzenia lub ciągłego i obszerniejszego zaniedbania, aż do dwóchset złotych reńskich m. k., a wedle okoliczności nawet karę odjęcia uprawnienia górniczego.

§. 245.

Zaniedbania skreślenia map kopalnianych lub przedłożenia raportów statystycznych.

Wszelkie zaniedbanie przepisów w §. 185 zawartych o skreśleniu i uzupełnieniu map kopalnianych, tudzież o przedłożeniu wykazów statystycznych karconém być ma od pięciu do pięciudziesiąt złotych reńskich.

§. 246.

Kara zakazanéj uprawy na przebiciu;

Posiadacze kopalń nie czyniący zadosyć obowiązkowi wskazanemu w §. 198 co do wstrzymania dalszéj uprawy na przebiciach, prowadzących do cudzych budow kopalnianych, tudzież co do utrzymania stanu przeprawnego na własnéj przestrzeni przebicia, ulegają karze od dziesięciu do stu złotych reńskich.

§. 247.

Zakazanego użycia dzieci;

Użycie dzieci do uprawy kopalni wbrew przepisom porządkowym, pociąga za sobą karę od jednego do pięćdziesięciu złotych reńskich.

§. 248.

Zaniechania obrachunku z personale robotniczém;

Zakazanego przyjęcia robotników bez karty dymisyjnéj;

Karze pieniężnéj od pięciu do pięciudziesiąt złotych reńskich ulega posiadacz kopalni, zaniedbujący zamknięcie rachunku z swojém personale dozorczém i robotniczém, ćwierćrocznie, lub przy wystąpieniu ze służby przedsiębrać się mające (§. 206), a zaś karze od pięciu do pięćdziesięciu złotych reńskich za każdego górnika przyjętego do roboty bez karty dymisyjnéj, w §. 208 przepisanéj.

welches bei der Konzession derselben zur Bedingung gemacht worden ist (§. 177), so verfällt der Unternehmer in eine Strafe von fünf bis fünfzig Gulden.

In Fällen wiederholter oder fortgesetzter Vernachlässigung ist auf eine Geldstrafe von fünfzig bis hundert Gulden K. M. zu erkennen, und wenn auch diese fruchtlos bleibt, mit der Entziehung der Bergbau-Berechtigung vorzugehen.

§. 244.

Gegen Berkwerks-Besitzer, welche, dem §. 174 zuwider, unterlassen, wenigstens ihren Haupt-Grubenbau in gutem und fahrbarem Stande zu erhalten, oder welche den Abbau auf unvollkommene, oder solche Weise betreiben, daß der weitere Aufschluß dadurch unnöthiger Weise erschwert oder verhindert wird, ist außer den, in dem §. 173 vorgeschriebenen Maßregeln zur Abstellung der wahrgenommenen Gebrechen auf Geldstrafen von zehn bis hundert Gulden, in Fällen der Wiederholung oder fortgesetzter und ausgedehnter Vernachlässigung aber bis zweihundert Gulden K. M., und nach Umständen selbst auf die Entziehung der Bergbau-Berechtigung zu erkennen.

§. 245.

der Grubenkarten-Anlage oder der Abgabe statistischer Rapporte.

Jede Vernachlässigung der, in dem §. 185 enthaltenen Vorschriften über die Anlage und Ergänzung der Grubenkarten, sowie über die Vorlage der statistischen Ausweise ist mit fünf bis fünfzig Gulden zu ahnden.

§. 246.

Strafe des verbotenen Baues auf Durchschlagen;

Bergwerks-Besitzer, welche der in dem §. 198 vorgezeichneten Verpflichtung zur Einstellung des Baues auf Durchschlägen in fremde Grubengebäude und zur Fahrbar-Erhaltung seiner Durchschlagstrecke nicht nachkommen, unterliegen einer Strafe von zehn bis hundert Gulden.

§. 247.

der verbotenen Verwendung von Kindern;

Die dienstordnungswidrige Verwendung von Kindern zieht eine Strafe von Ein bis fünfzig Gulden nach sich.

§. 248.

der unterlassenen Abrechnung mit dem Arbeitspersonale;

der verbotenen Aufnahme von Arbeitern ohne Entlaßschein;

Einer Geldstrafe von fünf bis fünfzig Gulden unterliegt der Bergwerks-Besitzer, wenn er die vierteljährige Abrechnung mit seinem Aufsichts- und Arbeitspersonale, oder bei dem Dienst-Austritte desselben unterläßt (§. 206), und einer Strafe von fünf bis fünfzig Gulden für jeden Bergarbeiter, den er ohne dem im §. 208 vorgeschriebenen Abkehrscheine in die Arbeit aufgenommen hat.

§. 249.

Zaniechania doniesienia o nieszczęściach.

Przeciw przewodnikom kopalni lub ich zastępcom, zaniedbującym donieść natychmiast najbliższéj władzy politycznéj lub władzy górniczéj (§. 223) o wydarzeniach niebezpiecznych w §. 222 wspomnionych, orzéc należy karę od dziesięciu do stu złotych reńskich.

§. 250.

Osobne kary.

Jeżeli zleceniom prawomocnym szczególnym, wydanym przez władze górnicze w wykonaniu nadzoru, poleconego im nad wszystkiemi górnictwami, posiadacz kopalni zadosyć nie uczyni w ciągu terminu, wedle §. 224. naznaczyć się mającego, zniewolonym być może do tego karą pieniężną od dziesięciu do stu złotych reńskich.

Rozdział czternasty.

O ustaniu, odjęciu i złożeniu uprawnień górniczych.

§. 251.

Ustanie uprawnień szurfowych.

Jeżeli pozwolenie szurfowe przez upływ czasu, na który udzieloném lub przedłużoném było, ustało, albo jeżeli takowe przez szurfarza przed upływem czasu złożoném zostało, wówczas ustają wszelkie w skutek onegoż nabyte prawa wolnego szurfowania i inne kopalniane, bez osobnego w téj mierze orzeczenia.

§. 252.

W równy sposób ustają prawa, jeżeli szurfarz uprawę szurfową zarzuca, lub prawomocném orzeczeniem onéjże za karę pozbawionym jest.

§. 253.

Ustanie nadania miar kopalnianych i dziennych: a) przez odjęcie onegoż.

Jeżeli prawomocnie zapadł wyrok na odjęcie nadanych miar kopalnianych lub dziennych, wówczas władza górnicza zarządzić winna sprzedanie onychże przez egzekucyjne oszacowanie i licytacyę.

§. 254.

Oszacowanie i licytacya rozciąga się atoliż nie tylko na miary kopalniane dzienne nadane, i przyrządy bezpieczeństwa w nich istniejące (§. 260), lecz także na wszelkie do uprawy kopalnianéj potrzebne budynki dzienne, grunta i zakłady, wraz z wszystkiemi potrzebnemi narzędziami, sprzętami i innemi przynależytościami.

Wartość przedmiotów takowych, których wywłaszczenia posiadacz dopuścić musi, w oszacowaniu nie tylko wraz z uprawnieniem górniczém w całości ma

§. 249.

Gegen Werksleiter oder deren Stellvertreter, welche die in dem §. 222 bezeichneten gefährlichen Ereignisse der nächst gelegenen politischen oder Bergbehörde alsogleich anzuzeigen unterlassen (§. 223), ist mit einer Strafe von zehn bis hundert Gulden vorzugehen.

der unterlassenen Anzeige von Unglücksfällen.

§. 250.

Wenn besonderen rechtskräftig gewordenen Aufträgen, welche die Bergbehörden in Ausübung der Oberaufsicht über alle Bergbaue erlassen, von einem Bergwerks-Besitzer binnen der nach §. 224 einzuräumenden Frist nicht nachgekommen wird, so kann derselbe mittelst einer Geldstrafe von zehn bis hundert Gulden dazu verhalten werden.

Besondere Strafen.

Vierzehntes Hauptstück.

Von der Erlöschung, Entziehung und Zurücklegung der Bergbau-Berechtigungen.

§. 251.

Ist eine Schurfbewilligung durch den Ablauf der Zeit, auf welche sie ertheilt oder verlängert wurde, erloschen, oder wird sie von dem Schürfer vor Ablauf der Zeit zurückgelegt, so erlöschen alle in Folge derselben erworbenen Freischurfs- und andere Bergbau-Berechtigungen, ohne daß hiezu ein besonderes Erkenntniß erforderlich wäre.

Erlöschung der Schurfberechtigungen.

§. 252.

Ebenso erfolgt die Erlöschung, wenn der Schürfer einen Schurfbau auflläßt, oder durch rechtskräftiges Erkenntniß zur Strafe desselben verlustig erklärt wird.

§. 253.

Ist rechtskräftig auf die Entziehung verliehener Gruben- oder Tagmaßen erkannt, so hat die Bergbehörde die Veräußerung derselben durch exekutive Schätzung und Feilbietung einzuleiten.

Erlöschung der Verleihung von Gruben- und Tagmaßen: a) durch Entziehung derselben;

§. 254.

Die Schätzung und Feilbietung erstreckt sich jedoch nicht nur auf die verliehenen Gruben- und Tagmaße und die in denselben bestehenden Versicherungs-Vorrichtungen (§. 260), sondern auch auf alle zum Werksbetriebe nothwendigen Taggebäude, Grundstücke und Anlagen, nebst den erforderlichen Werkzeugen, Geräthschaften und anderem Zugehör.

Der Werth dieser Gegenstände, deren Expropriazion der Besitzer gestatten muß, ist jedoch in der Schätzung nicht nur mit der Bergbau-Berechtigung im Ganzen anzu-

być oznaczoną, lecz téż każdego czasu dochodzić i osobno wymienić należy, jakąby wartość takowe miały same przez się, i bez wszelkiego połączenia z uprawnieniem górniczém.

§. 255.

Jeżeli przy odjęciu rzeczoném powstają wątpliwości o gatunku i ilości potrzebnych przynależytości, władza górnicza rozstrzygnąć to winna po uprzedniém dochodzeniu rzeczy na samémże miejscu, z przybraniem znawców potrzebnych.

Właścicielowi przysłuża atoliż także prawo, pozostawić i większą ilość przynależytości przy kopalni, i podać ją wraz z tą do licytacyi.

§. 256.

Za niezmienność części składowych kopalni, pod licytacyę wziętych wraz z ich przynależytościami, zostaje tymczasem posiadacz odpowiedzialnym; władzy górniczéj przysłuża także prawo, pozyskać dla nich sekwestracyę sądową.

§. 257.

Po wykonaném oszacowaniu na wniosek władzy górniczéj zarządzić winien sąd publiczną licytacyę z wezwaniem wierzycieli hypotecznych, jeżeliby takowi się znajdowali, wedle postanowień ustawy sądowéj. Do przedsięwzięcia takowéj oznaczonym być ma atoliż tylko jeden termin najmniéj o dniach trzydziestu a najwięcéj o dniach sześćdziesięciu z tém nadmienieniem, iż kopalnia na licytacyi téj sprzedaną będzie także niżéj ogólnéj ceny szacunkowéj, atoliż nie niżéj ceny poddanych pod wywłaszczenie na dniu leżących części składowych kopalni i jéj przynależytości.

§. 258.

W razie sprzedaży pokryte być winny z osiągnionéj najwyższéj ceny jéj nasamprzód koszta postępowania w celu odjęcia uprawnienia górniczego i koszta egzekucyi, następnie zaspokojeni będą wierzyciele, jeżeli takowi istnieją z prawami swemi zastawowemi (hypotecznemi) i innemi prawami piérwszeństwa, reszta zaś wydaną być ma posiadaczowi występującemu.

§. 259.

Jeżeli przy licytacyi nie zgłosił się nikt z kupujących, albo za cenę kupna nie jest nawet wartość podana, jaką mają wzięte do poszacunku na dniu leżące części składowe kopalni i przynależytości jéj (§. 254) same przez się i bez połączenia z uprawnieniem górniczém, wówczas władza górnicza ogłosić winna nadane takie miary kopalniane i dzienne za zarzucone i uprawnienie górnicze za wygasłe.

schlagen, sondern es ist jederzeit auch zu erheben und abgesondert anzuführen, welchen Schätzungswerth dieselben für sich allein und ohne alle Verbindung mit der Bergbau-Berechtigung haben würden.

§. 255.

Entstehen bei der Entziehung Zweifel über die Art und Menge der erforderlichen Beilässe, so hat die Bergbehörde nach vorläufiger Erhebung an Ort und Stelle der Beiziehung der nöthigen Sachverständigen darüber zu entscheiden.

Dem Eigenthümer steht jedoch auch frei, eine größere Menge von Zugehör bei dem Werke zu lassen und mit demselben der Feilbietung zu unterziehen.

§. 256.

Für die unveränderte Bewahrung der Bestandtheile des Werkes, welche der Feilbietung unterliegen, und deren Zugehör, bleibt der Besitzer inzwischen verantwortlich; doch steht der Bergbehörde auch frei, die gerichtliche Sequestrazion derselben zu bewirken.

§. 257.

Nach vollzogener Schätzung ist auf Antrag der Bergbehörde von dem Gerichte die öffentliche Feilbietung unter Vorladung der etwa vorhandenen Hypothekargläubiger nach den Vorschriften der Gerichtsordnung anzuordnen. Zur Vornahme derselben ist jedoch nur ein Termin von wenigstens dreißig und höchstens sechzig Tagen mit der Bestimmung festzusetzen, daß das Werk bei demselben nöthigenfalls auch unter der Gesammtschätzung, jedoch nicht unter dem Werthe der, der Expropriazion unterzogenen, zu Tage liegenden Bestandtheile des Werkes und dessen Zugehöres veräußert werden würde.

§. 258.

Im Falle der Veräußerung sind aus dem erzielten Meistbote zuerst die Kosten des Verfahrens über die Entziehung der Bergbau-Berechtigung und die Erekuzionskosten, und hierauf die etwa bestehenden Gläubiger mit ihren Pfand- und Vorrechten zu befriedigen, der Rest aber dem austretenden Besitzer zu erfolgen.

§. 259.

Meldet sich bei der Feilbietung kein Käufer, oder wird als Kaufschilling nicht einmal der Werth angeboten, welchen die in die Schätzung einbezogenen, über Tage gelegenen Bestandtheile des Werkes und dessen Zugehör (§. 254) für sich allein und ohne Verbindung mit der Bergbau-Berechtigung besitzen, so hat die Bergbehörde die verliehenen Gruben- und Tagmaße für aufgelassen, und die Bergbau-Berechtigung für erloschen zu erklären.

§. 260.

Przezto stają się wolnemi miary takowe wraz ze wszystkiemi budowami kopalnianemi i dziennemi, i przyrządami ku obmurowaniu kopalni i ocembrowaniu téjże służącemi, zrąbami do zrzucania nietreściwego kamienia, ogrodzeniami i wszelkiemi innemi ku zabezpieczeniu zaprowadzonemi środkami, i mogą być daléj nadanemi. Władza górnicza zatém nie tylko przedsiębrać winna wykreślenie ich z własnych ksiąg prenotacyjnych, lecz także przez władzę sądową uskutecznić ma, ażeby były z księgi górniczéj wykreślone, przy zawiadomieniu oraz wierzycieli hypotecznych o ustaniu praw ich zastawowych.

Zarazem zarzucenie to w kartach rewirowych ma być oznaczoném, publicznie ogłoszoném, i do wiadomości gminy miejscowéj podaném.

§. 261.

Przeciwnie wszelkie na dniu leżące budynki, grunta i zakłady i inna przynależytość zostają własnością dotychczasowego posiadacza, i prawa zastawowe do nich nabyte niezmiennemi.

Należy atoliż miéć staranie o sprostowanie ksiąg publicznych, a przeto, gdzie istnieją księgi gruntowe, o przywrócenie w nich rubryk co do tych realności wraz z wszystkiemi ich ciężarami, w księdze górniczéj zaciągnionemi.

Niemniéj odpowiedzialnym także zostaje posiadacz za zwrócenie kosztów, wskutek postępowania przedsiębranego urosłych.

§. 262.

Wszelki tryb przemysłowania lub inny, do którego wykonywania posiadacz dawniéj mocen był tylko w skutek swego uprawnienia górniczego, zakazuje się mu nadal pod zagrożeniem kar, ustanowionych tak w niniejszéj ustawie, jak w ustawach przemysłowych i politycznych przeciw nieupoważnionemu prowadzeniu górnictwa lub przemysłu.

§. 263.

b) Przez zarzucenie (zaniechanie.)

Jeżeli posiadacz kopalni oświadcza, iż porzucić czyli zaniechać chce miary swe kopalniane lub dzienne, należy w skutek oświadczenia takowego, do którego załączonym być musi dokument nadania, jeżeli nie ciążą na nich ciężary hypoteczne do ksiąg zapisane, przedsięwziąć wykreślenie miar wraz z sprostowaniem ksiąg publicznych i kart rewirowych.

§. 264.

Jeżeli kopalnia obciążona jest długami, przed wykreśleniem zawiadomieni być winni wierzyciele hypoteczni przez władzę górniczą sądową, iż im wolno jest, w ciągu dni sześćdziesiąt żądać sądowego oszacowania i licytacyi, co też,

§. 260.

Hiedurch fallen diese Maße mit allen dazu gehörigen Gruben- und Tagbauen und den darin angebrachten Vorrichtungen an Grubenmauerung, Grubenzimmerung, den Versatzkästen, Verdämmungen und anderen Versicherungsmitteln in's Freie und können weiter verliehen werden. Die Bergbehörde hat daher nicht nur die Löschung derselben in ihren eigenen Vormerkbüchern vorzunehmen, sondern auch durch die Gerichtsbehörde zu bewirken, daß dieselben in dem Bergbuche gelöscht und die Hypothekargläubiger von der Erlöschung ihrer Pfandrechte darauf verständiget werden.

Zugleich ist die Auflassung in den Revierkarten zu bezeichnen, öffentlich bekannt zu machen und die Ortsgemeinde davon in Kenntniß zu setzen.

§. 261.

Alle über Tage gelegenen Gebäude, Grundstücke und Anlagen dagegen und das übrige Zugehör bleiben ein Eigenthum des bisherigen Besitzers und die darauf erworbenen Pfandrechte bleiben unverändert.

Es ist jedoch für die Berichtigung der öffentlichen Bücher, und daher dort, wo Grundbücher bestehen, für die Wiederherstellung der Rubriken über diese Realitäten in denselben mit allen in dem Bergbuche darauf eingetragenen Lasten zu sorgen.

Auch bleibt der Besitzer für den Ersatz der durch das gepflogene Verfahren entstandenen Kosten verantwortlich.

§. 262.

Jeder Gewerbs- oder andere Geschäftsbetrieb, welchen der Besitzer früher nur in Folge seiner Bergbau-Berechtigung auszuüben berechtiget war, ist demselben für die Zukunft unter den in diesem Gesetze, dann in den Gewerbs- und politischen Gesetzen gegen unbefugten Bergbau- oder Gewerbsbetrieb festgesetzten Strafen verboten.

§. 263.

b) durch Auflassung.

Erklärt ein Bergwerks-Besitzer seine Gruben- oder Tagmaße auflassen zu wollen, so ist über diese Erklärung, welcher die Verleihungs-Urkunde beigelegt werden muß, wenn auf dem Werke keine Hypothekarlasten eingetragen sind, mit der Löschung der Maße und Berichtigung der öffentlichen Bücher und Revierskarten vorzugehen.

§. 264.

Ist das Werk mit Schulden belastet, so müssen vor der Löschung die Hypothekargläubiger durch die Berggerichts-Behörde in Kenntniß gesetzt werden, daß ihnen freistehe, binnen sechzig Tagen die gerichtliche Schätzung und Feilbietung zu begehren, und diese

nawet gdyby tego tylko jeden wierzyciel żądał, stósownie do postanowień §§. 254 — 258 przedsiębraném będzie.

§. 265.

Jeżeli w ciągu terminu ustanowionego nie żądano ani oszacowania, ani licytacyi, albo jeżeli licytacya nie wzięła skutku pożądanego (§. 259), postąpić należy co się tyczy wykreślenia uprawnienia górniczego i sprostowania ksiąg publicznych, wedle postanowień §§. 260 — 262.

Koszta oszacowania i licytacyi ponoszone być winny w rzeczonym przypadku tym przez wierzycieli o to upraszających.

§. 266.

Przed uskutecznieniem wykreślenia posiadania górniczego zawsze się porozumieć należy z władzą polityczną, jakie zarządzenia zaprowadzone być winny dla powszechnego bezpieczeństwa w kopalni zarzuconéj, które dawniejszy posiadacz swym kosztem przeprowadzić ma.

§. 267.

Jakkolwiekbądź ustają prawa górnicze, oddane być muszą władzy górniczéj do zachowania wszelkie karty, księgi górno-miernicze i rysunki ręczne, odnoszące się li tylko do kopalni odebranéj (odjętéj), lub zarzuconéj.

Przeglądnienie i odrysowanie kart tych służy każdemu kopalnię na siebie nowo przyjmującemu.

Rozdział piętnasty.

O prawach zastawowych i prawach piérwszeństwa do kopalń i przynależytości ich w przypadkach egzekucyi i konkursu.

§. 268.

W przypadkach egzekucyi.

W przypadkach egzekucyi do kopalń, po odtrąceniu kosztów oszacowania, sekwestracyi, jakkolwiek ta miejsce ma, kosztów sprzedaży kopalni i kosztów postępowania dla oznaczenia porządku następności wierzycieli hypotecznych i rozdzielenia między nich ceny podanéj najwyższéj zaspokojeni być mają z niéj z prawnym skutkiem prawa zastawowego, nasamprzód następujący wierzyciele, a to w porządku niżéj wyrażonym:

1. skarb Państwa z swemi pretensyami co się tyczy należytości miarowych i daniny górniczéj, aż do lat trzech wstecz licząc od wyroku sprzedania;

2. robotnicy przy kopalniach i hutach z swemi pretensyami o zapłatę roboty, zaległą nie dłużéj jak rok jeden od wyroku sprzedania dobra kopalnianego;

ist, wenn auch nur ein Gläubiger darum ansucht, nach den Bestimmungen der §§. 254—258 vorzunehmen.

§. 265.

Ist binnen der festgesetzten Frist die Schätzung und Feilbietung nicht angesucht worden, oder ist eine Feilbietung ohne zureichenden Erfolg geblieben (§. 259), so ist hinsichtlich der Löschung der Bergbau-Berechtigung und der Berichtigung der öffentlichen Bücher nach den Bestimmungen der §§. 260—262 vorzugehen.

Die Kosten der Schätzung und Feilbietung müssen in diesem Falle von denjenigen Gläubigern getragen werden, welche um dieselbe angesucht haben.

§. 266.

Vor der Löschung eines Bergwerks-Besitzers sind stets die zur öffentlichen Sicherheit nothwendigen Vorkehrungen in dem aufgelassenen Baue im Einvernehmen mit der politischen Behörde zu bestimmen, und von dem früheren Eigenthümer auf seine Kosten auszuführen.

§. 267.

Bergbau-Berechtigungen mögen auf was immer für eine Art erlöschen, so müssen alle Karten, Zugbücher und Handzeichnungen, welche sich auf den entzogenen oder aufgelassenen Bau allein beziehen, der Bergbehörde zur Verwahrung übergeben werden.

Die Einsicht und Abzeichnung dieser Karten steht jedem neuen Aufnehmer des Baues frei.

Fünfzehntes Hauptstück.

Von den Pfand- und Vorrechten auf Bergwerke und deren Zugehör in Fällen der Exekuzion und des Konkurses.

§. 268.

In Fällen der Exekuzion.

In allen Fällen der Exekuzion auf Bergwerke sind aus dem erzielten Meistbote, nach Abzug der Kosten für die Schätzung, allfällige Sequestrirung und Veräußerung des Gutes und denjenigen, welche durch das Verfahren zur Bestimmung der Rang-Ordnung unter den Pfandgläubigern und zur Vertheilung des Meistbotes unter dieselben entstehen, zuerst folgende Gläubiger, und zwar in der hier aufgeführten Ordnung mit gesetzlichem Pfandrechte zu befriedigen:

1. der Staatsschatz mit seinen Forderungen an Maßengebühren und an der Bergfrohne bis auf drei Jahre vor dem Erkenntnisse über die Veräußerung;

2. die Arbeiter der Berg- und Hüttenwerke rücksichtlich ihrer Forderungen an Arbeitslohn, soferne dieselben nicht über ein Jahr von dem Erkenntnisse über die Veräußerung des Gutes rückständig sind;

3. należytości kas brackich co się tyczy tych kwot, które robotnicy wprawdzie wypłacili, lub onymże z żołdu potrąconemi były, lecz w kasie złożonemi nie zostały, lub w téjże brakują;

4. nie nad rok jeden, wstecz licząc od wyroku sprzedania dobra, zaległe pretensye o należytości stolnie główne i rewirowe, i inne datki do zakładów rewirowych, o podatki wodne, szybowe i drążkowe, tudzież inne uiszczania roczne za przyzwolone służebności górnicze.

Dopiéro po zaspokojeniu tych należytości nastąpić mogą inni wierzyciele hypoteczni w tym porządku, w którym nabyli prawo swe zastawowe.

§. 269.

W przypadkach konkursu.

Tym samym równie sposobem w przypadku konkursu, w którym się znajduje posiadacz kopalni lub huty, zaspokojone być mają z ceny kupna, przy sprzedaży onéjże pozyskanéj, i z dochodu, od chwili konkursu zebranego, przed księgowymi wierzycielami hypotecznymi wyżwymienione prawne należytości zastawowe w porządku tamże wyrażonym (§. 268), a to, pod 1. wymienione, o ile nie są nad lat trzy zaległe, pod 2 i 4 zaś wymienione, o ile nie są nad rok jeden zaległe, licząc od chwili otworzenia konkursu.

Rozdział szesnasty.

Postanowienia przechodnie.

§. 270.

Postępowanie z istniejącemi szczególnemi uprawnieniami górniczemi.

Uprawnienia górnicze, nadane nie na miary kopalniane, stosownie do przepisu porządków górniczych, lecz tylko na nieregularne powiérzchnie gór, części rewirowe i krajowe, udzielone w Królestwie Lombardzko-Weneckiém inwestytury górnicze i wyłączne uprawnienia szurfowe, na pewne dystrykta i na nieoznaczone minerały udzielone, utrzymują się wprawdzie w zupełnéj objętości nadania swego, muszą jednakże w ciągu miesięcy sześciu po nastąpionéj działalności niniejszéj ustawy do władzy górniczéj być zgłoszone, i z przedłożeniem dokumentów nadania i dokładnych kart gruntowych do potwierdzenia Ministerstwa Finansów przedłożone.

Przytém oraz oznaczy Ministeryum Finansów, jak dalece uprawnieni obowiązani są zadosyć uczynić innym przepisom ustawy górniczéj, i jakie skutki za sobą pociągać będzie zaniechanie obowiązku tego.

§. 271.

Do wykazania zgłoszonych uprawnień władze górnicze dozwolić mogą terminów stosownych, które jednak od dnia zgłoszenia więcéj nad lat dwa wynosić nie mogą.

3. die Forderungen der Knappschafts- oder Bruderladen hinsichtlich der, von den Arbeitern zwar entrichteten, oder denselben an dem Lohne abgezogenen, aber nicht in die Kasse erlegten, oder in derselben abgängigen Beträge;

4. die nicht über Ein Jahr vor dem Erkenntnisse über die Veräußerung des Gutes ausständigen Forderungen an Erb- und Revierstollen-Gebühren und anderen Beiträgen zu Revieranstalten, an Wasser-, Schacht- und Gestängsteuern und anderen jährlichen Leistungen für eingeräumte Bergbau-Dienstbarkeiten.

Erst nach der Befriedigung dieser Forderungen folgen die übrigen Pfandgläubiger in der Ordnung, in welcher sie ihr Pfandrecht erworben haben.

§. 269.

In Fällen des Konkurses.

Auf gleiche Weise sind im Falle eines Konkurses, in welchem sich ein Berg- oder Hüttenwerk befindet, aus dem Kaufschillinge für dasselbe und aus dem Ertrage, welchen es seit der Eröffnung des Konkurses abgeworfen hat, von den bücherlich eingetragenen Hypothekar-Gläubigern die oben angeführten gesetzlichen Pfand-Forderungen in der dort angeführten Ordnung (§. 268), und zwar die unter 1. angeführten, in soferne sie nicht über drei Jahre, die unter 2. und 4. angeführten aber, in soferne sie nicht über Ein Jahr vor Ausbruch des Konkurses rückständig sind, zu befriedigen.

Sechzehntes Hauptstück.

Uebergangs-Bestimmungen.

§. 270.

Behandlung der bestehenden besonderen Bergbau-Berechtigungen.

Bergbau-Berechtigungen, welche nicht auf Grubenmaße nach Vorschrift der Berg-Ordnungen, sondern nur auf unregelmäßige Gebirgsflächen, Reviers- und Landestheile verliehen worden sind, die im lombardisch-venezianischen Königreiche ertheilten Bergbau-Investituren und die für gewisse Distrikte und auf unbestimmte Mineralien ertheilten ausschließlichen Schurf-Berechtigungen, werden zwar in dem vollen Umfange ihrer Verleihung aufrecht erhalten, dieselben müssen jedoch binnen sechs Monaten nach eingetretener Wirksamkeit dieses Gesetzes bei der Bergbehörde angemeldet, und unter Vorlage der Verleihungs-Urkunden und genauer Terrainskarten der Bestätigung des Finanz-Ministeriums unterzogen werden.

Hiebei wird das Ministerium zugleich bestimmen, in wieferne die Berechtigten den übrigen Vorschriften des Berggesetzes Genüge zu leisten verpflichtet seien, und welche Folgen die Außerachtlassung dieser Verpflichtung nach sich ziehen solle.

§. 271.

Zur Nachweisung der angemeldeten Berechtigungen können von der Bergbehörde angemessene Fristen bewilliget werden, welche jedoch zwei Jahre vom Tage der Anmeldung nicht übersteigen dürfen.

Jeżeli zgłoszenie nie nastąpiło w czasie przepisanym, dowody nie zostały przedłożone w terminie ku temu dozwolonym, albo nie były przez Ministeryum uznane za prawomocne, wówczas prawa roszczenia ustają, i już żądaném być może tylko nowe nadanie wedle przepisu niniejszéj ustawy.

§. 272.

W obrębie uznanego przez Ministeryum Finansów rewiru, uprawniony w ciągu lat dwóch po otrzymaniu zawiadomienia o uznaniu tém, powinien celem zgłębiania kopalni kazać sobie odmierzyć jednę lub więcéj miar kopalnianych, sporządzić mapy do nich i okołkowanie (obmiedzenie) onychże przedsiębrać. Po upływie terminu tego zgłębianie kopalni bez odmierzenia takowego, albo téż zewnątrz pola odmierzonego uważaném być ma za nieprawną uprawę kopalni (§. 236). Dalsza część nadanego okręgu, którego obmiedzenie (okołkowanie) władza górnicza wedle potrzeby zarządzić może, pozostanie uprawnionemu jako wyłączny okrąg szurfowy, bez szczególnego obowiązku do uprawy.

§. 273.

Szczególne uprawnienia górnicze, których trwanie ograniczoném jest na czas pewny, ustaje po upływie tegoż same przez się, i nie mogą być przedłużone. Okrąg zastrzeżony przez ustanie wolnym się staje, i może być przez każdego nabytym.

Dzierżyciele więc dawniejszych uprawnień szczególnych mogą w nim nabyć przestrzenie surowe, miary kopalniane i dzienne tylko przez nowe nabycie wedle przepisów niniejszéj ustawy.

§. 274.

Ułożenie statutów rewirowych.

Do ułożenia statutów rewirowych (§. 43) dla tych rewirów, dla których potrzebne są odstępne postanowienia we względzie nadania miar kopalnianych, winni są posiadacze kopalni tamże w ciągu sześciu miesięcy po działalności niniejszéj ustawy obrać wydział, składający się najmniéj z trzech a najwięcéj z siedmiu członków.

Jeżeliby obiór takowego wydziału nie nastąpił w czasie ustanowionym mimo wezwania ku temu ze strony władzy, wówczas ta na koszt takowych posiadaczy kopalń rewirowych ustanowić winna biegłych w rzeczy mężów poufnych, do ułożenia statutów wspomnionych.

§. 275.

Wydział wybrany, lub zamiast niego ustanowieni znawcy poufni skreślić winni z delegowanym władzy górniczéj dokładną kartę przeglądową całego zamkniętego rewiru górniczego, zestawić istniejące tamże postanowienia prawne o nadaniu miar kopalnianych wraz ze zmianami, jakieby za potrzebne uznane

Erfolgt die Anmeldung nicht in der vorgeschriebenen Zeit, werden die Beweismittel nicht binnen der dazu bewilligten Frist vorgelegt, oder werden sie von dem Ministerium nicht für rechtsbeständig anerkannt, so ist der Anspruch erloschen und es kann nur eine neue Verleihung nach Vorschrift dieses Gesetzes angesucht werden.

§. 272.

Innerhalb des von dem Finanzministerium anerkannten Reviers, hat sich der Berechtigte binnen zwei Jahren nach erhaltener Verständigung von der Anerkennung zum Betriebe des Abbaues, eine oder mehrere Gruben- oder Tagmaße nach den Bestimmungen dieses Gesetzes zumessen, und die Mappirung und Verpflockung derselben vornehmen zu lassen. Nach Verlauf dieser Frist ist der Abbau ohne diese Zumessung, oder außer dem zugemessenen Felde, als unbefugter Bergbau-Betrieb anzusehen (§. 236). Der übrige Theil des verliehenen Gebietes, dessen Gränzverpflockung die Bergbehörde nach Erforderniß anordnen kann, bleibt dem Berechtigten als ausschließliches Schurfgebiet, ohne besondere Verpflichtung zur Bearbeitung, vorbehalten.

§. 273.

Besondere Bergbau-Berechtigungen, deren Dauer auf eine gewisse Zeit beschränkt ist, erlöschen bei Ablauf der letzteren von selbst, und dürfen nicht verlängert werden. Das vorbehaltene Gebiet wird durch die Erlöschung bergfrei und kann von Jedermann erworben werden.

Die Inhaber der früheren besonderen Berechtigungen können daher Schurfräume, Gruben- oder Tagmaße darin nur durch neue Erwerbung nach den Vorschriften dieses Gesetzes erlangen.

§. 274.

Errichtung der Revier-Statuten.

Zur Errichtung der Revier-Statuten (§. 43) für diejenigen Reviere, für welche abweichende Bestimmungen hinsichtlich der Verleihung der Grubenmaße nothwendig sind, haben die Bergwerksbesitzer daselbst binnen sechs Monaten nach der Wirksamkeit dieses Gesetzes einen Ausschuß von wenigstens drei und höchstens sieben Mitgliedern zu wählen.

Sollte die Wahl eines solchen Ausschusses binnen der festgesetzten Zeit, ungeachtet der Aufforderung von Seite der Behörde, nicht erfolgen, so hat die letztere zur Verfassung des Entwurfes der Statuten, Vertrauensmänner auf Kosten der Reviers-Gewerken zu bestimmen.

§. 275.

Der gewählte Ausschuß, oder die anstatt desselben bestellten Vertrauensmänner, haben mit einem Abgeordneten der Bergbehörde eine genaue Uebersichtskarte des ganzen geschlossenen Bergreviers zu entwerfen, die daselbst bestehenden gesetzlichen Bestimmungen über die Verleihung der Grubenmaße mit den etwa für nothwendig erachteten

były, w formie statutu, i oboje przedłożyć władzy górniczéj. Władza górnicza zaś po ścisłém rozpoznaniu rzeczy przedłoży wnioski swe Ministerstwu Finansów, a to postąpi w miarę kresu działania swego.

Po nastąpioném potwierdzeniu (ze strony Ministerstwa), statut publicznie ogłoszonym będzie w kraju koronnym przy zachowaniu równobrzmiącego exemplarza onegoż i karty przeglądowéj.

§. 276.

Postępowanie z istniejącemi pozwoleniami uprawy szurfowej, insynuacyami kopalnianemi i odroczeniami.

Wszystkim przedsiębiorcom górniczym, którzy w chwili działalności niniejszéj ustawy pozyskali ważne pozwolenia szurfowe, karty insynuacyi kopalnianéj, prenotacye na znalazki przy wierceniu, albo odroczenia, począwszy od chwili téj, udziela się niniejszém, termin trzymiesięczny, w którym bez dozwolenia przedłużenia, na nowo upraszać mają o pozwolenia szurfowe i odroczenia, prośby zaś w przedmiocie oglądania i nadania kopalni stósownie do niniejszéj ustawy wnieść, inaczéjby bowiem takowe same przez się wygasły wraz z wszystkiemi skutkami, wedle dawniejszych ustaw z niemi połączonemi.

§. 277.

W ciągu terminu tego przysłużają dawniejszym uprawom szurfowym i insynuacyjnym przeciw nowym kopaczom (zaczynającym znowa robotę kopalnianą) wszelkie prawa, jakie wedle niniejszéj ustawy przysłużają szurfarzom wolnym.

Utrzymanie kopalń w stanie uprawnym ocenioném być winno w ciągu terminu tego wedle ustaw dawniejszych.

§. 278.

Posiadaczom kart insynuacyj kopalnianych lub prenotacyj insynuacyjnych na dziury wiercenia, które aż do chwili działalności niniejszéj ustawy oznajmione zostały jako zdolne do wynalezienia rzeczy kopalnianych, zastrzeżone zostają wszelkie prawa, jakie im zagwarantowane zostały w kartach prenotacyjnych ku temu wydanych.

Obowiązani są atoliż prawa te zgłosić w ciągu miesięcy trzech od chwili onéjże, a w ciągu miesięcy sześciu od dnia zgłoszenia rozpocząć roboty wykrycia stósownie do przepisów, w niniejszéj ustawie co do uprawy (budowy) szurfowéj wydanych, i prowadzić je sposobem przepisanym.

O wszelkich tego rodzaju uprawach insynuacyjnych władza górnicza prowadzić będzie własne prenotacye, i czuwać nad dopełnieniem obowiązków dotyczących.

Wszelkie owe insynuacye i nadania na wydobywanie węgla kamiennego, na zasadzie najwyższych postanowień z dnia 30 Czerwca 1842 i z dnia 19

Abänderungen in Form eines Statutes zusammenzustellen, und beides der Bergbehörde vorzulegen. Diese wird nach genauer Prüfung ihre Anträge darüber dem Finanz-Ministerium überreichen, das nach Maßgabe seines Wirkungskreises vorzugehen hat.

Nach erfolgter Bestätigung (von Seite des Ministeriums) ist das Statut unter Aufbewahrung einer gleichlautenden Ausfertigung desselben und der Uebersichtskarte in dem Kronlande öffentlich kundzumachen.

§. 276.

Behandlung der bestehenden Schurfbaue, Muthungen und Fristungen.

Allen denjenigen Bergbau-Unternehmern, welche bei Antritt der Wirksamkeit dieses Gesetzes giltige Schurfbewilligungen, Muthungen, Vormerkungen auf Bohrfunde oder Fristungen erwirkt haben, wird, von diesem Zeitpunkte angefangen, eine Frist von drei Monaten ertheilt, binnen welcher sie, ohne Gestattung einer Verlängerung, die Schurfbewilligungen und Fristungen neu anzusuchen, die Muthungen aber zur Freifahrung und Verleihung nach diesem Gesetze zu bringen haben, widrigenfalls dieselben mit allen nach den früheren Gesetzen damit verbundenen Wirkungen von selbst erloschen wären.

§. 277.

Während der Dauer dieser Frist kommen den älteren Schurf- und Muthungsbauen gegen neue Ansitzer alle Rechte zu, welche den Freischürfern nach diesem Gesetze gebühren.

Die Bauhafthaltung solcher Werke ist während dieser Frist nach den älteren Gesetzen zu beurtheilen.

§. 278.

Den Besitzern von Muthungen oder Muthungs-Vormerkungen auf Bohrlöcher, welche bis zur Wirksamkeit dieses Gesetzes als fündig angegeben wurden, bleiben alle Rechte vorbehalten, welche ihnen in den darüber ausgefertigten Vormerkscheinen zugesichert worden sind.

Doch haben sie dieselben binnen drei Monaten nach diesem Zeitpunkte anzumelden, und binnen sechs Monaten vom Tage der Anmeldung die Arbeiten zum Aufschlusse, nach den in diesem Gesetze gegebenen Vorschriften über Schurfbaue in Angriff zu nehmen und gesetzmäßig zu betreiben.

Ueber alle Muthungsbaue dieser Art hat die Bergbehörde eine eigene Vormerkung zu führen, und über die Erfüllung der Verpflichtungen hinsichtlich derselben zu wachen.

Alle jene Muthungen und Verleihungen auf Steinkohlen, welche auf Grundlage der Allerhöchsten Entschließungen vom 30. Juni 1842 und 19. Februar 1849 für

Lutego 1849 Państwu zastrzeżone, niemniéj kopalnie węgla kamiennego, lub miary dzienne, przysłużające już Państwu w chwili działalności niniejszéj ustawy w Wielkiém Księstwie Krakowskiém, pozostają dla niego wyłącznie zastrzeżone bez obowiązku utrzymania ich w stanie uprawności stósownie do §. 170 lit. *b)*, albo przedłużenia karty insynuacyjnéj i praw szurfowych.

Władze górnicze prowadzić winny w téj mierze osobne zanotowania.

§. 279.

Przy uprawach insynuacyjnych rzeczywistych lub zanotowanych, niemniéj przy uprawach szurfowych, nie będących od siebie oddalonemi w pomiarze niniejszą ustawą przepisanym, przysłuża wprawdzie starszemu w polu, a to insynuatorowi kopalni przed samym szurfarzem, wolność obioru przestrzeni szurfowéj wedle nowéj ustawy, mimoto jednak pozostawioną być ma ile możności wolną przynajmniéj jedna miara kopalniana dla każdéj sąsiedniéj uprawy szurfowéj lub insynuacyjnéj.

§. 280.

W rewirach, dla których zarządzono własne statuta rewirowe (§. 274), niezmiennemi zostają dotychczasowe przepisy o uprawie insynuacyjnéj i szurfowéj aż do rozstrzygnienia statutu rewirowego.

§. 281.

[...]stępowanie [...]stniejącemi [...]oncesyami [...]hutniczemi i innemi.

Wszelkie aż do działalności niniejszéj ustawy nabyte koncesye do założenia czyszczarni (pławiarni), huty, hamerni i walcowni, prawa wodne i inne przez władze górnicze osiągnione, i w księgach publicznych już wciągnione prawa zostają niezmienne.

O uprawnienia tego rodzaju, nie wciągnione do księgi górniczéj, należy atoliż w ciągu miesięcy sześciu od chwili działalności niniejszéj ustawy u władzy właściwéj nanowo upraszać, inaczéj bowiem będą uważane za wygasłe.

§. 282.

[...]bmiedzenie [...]wniejszych [...]miar kopal[...]nianych i [...]ziennych.

Posiadacze kopalń, których miary kopalniane lub dzienne w chwili działalności niniejszéj ustawy nie są jeszcze kamieniami miedznemi oznaczone (obmiedzone), mogą przez każdego sąsiedniego przedsiębiorcę szurfowego lub posiadacza kopalnianego do obmiedzenia miar swych drogą władzy górniczéj być zawezwane.

§. 283.

[...]stósowal[...]ść ustawy

Zresztą ulegają nie tylko wszelkie już nabyte miary kopalniane i dzienne, lecz téż i te huty, które na podstawie otrzymanego nadania górniczego wedle

den Staat vorbehalten wurden, dann die bei Beginn der Wirksamkeit dieses Gesetzes in dem Großherzogthume Krakau, dem Staate schon zustehenden Steinkohlengruben oder Tagmaßen, bleiben demselben ohne Verpflichtung zur Bauhafthaltung nach §. 170 lit. b), oder zur Muthscheins- und Schurfrechts-Verlängerung vorbehalten.

Die Bergbehörden haben hierüber besondere Vormerkungen zu führen.

§. 279.

Bei wirklichen oder vorgemerkten Muthungsbauen, und bei Schurfbauen, welche nicht in dem durch dieses Gesetz vorgeschriebenen Maße von einander entfernt sind, steht zwar dem Aelteren im Felde, und zwar dem Muther vor dem bloßen Schürfer, die Wahl des Schurfraumes nach dem neuen Gesetze zu, doch soll hiebei jedem benachbarten Schurf- oder Muthungsbaue, wo möglich, wenigstens Ein Grubenmaß freigelassen werden.

§. 280.

In Revieren, für welche eigene Revier-Statuten (§. 274) in Antrag gebracht werden, bleiben die bisher bestandenen Vorschriften über Muthungs- und Schurfbaue unverändert, bis über das Revier-Statut entschieden ist.

§. 281.

Behandlung der bestehenden Hütten- und anderen Konzessionen.

Alle bis zur Wirksamkeit dieses Gesetzes erworbenen Waschwerks-, Hütten-, Hammerwerks- und Walzwerks-Konzessionen, Wasserrechte und andere von den Bergbehörden erlangten und in die öffentlichen Bücher bereits eingetragenen Befugnisse bleiben unverändert.

Berechtigungen dieser Art, welche in das Bergbuch noch nicht eingetragen sind, müssen jedoch binnen sechs Monaten von der Wirksamkeit dieses Gesetzes bei der zuständigen Behörde neuerlich angesucht werden, widrigenfalls sie als erloschen anzusehen seyn würden.

§. 282.

Vermarkung älterer Gruben- und Tagmaße.

Bergwerks-Besitzer, deren Gruben- oder Tagmaße bei Beginn der Wirksamkeit dieses Gesetzes noch nicht verlochsteinet (vermarkt) sind, können von jedem benachbarten Schurf-Unternehmer oder Bergwerksbesitzer zur Vermarkung ihrer Maße durch die Bergbehörde aufgefordert werden.

§. 283.

Anwendbarkeit des Bergge-

Uebrigens unterliegen alle bereits erworbenen Gruben- und Tagmaße sowohl, als diejenigen Hüttenwerke, welche auf Grundlage der erhaltenen Bergwerks-Verleihung

górniczéj do uprawnień dawniejszych.

niniejszéj ustawy uprawniają posiadacza do prowadzenia trybu w onychże, postanowieniom niniejszym, o ile nie są w nich szczególne wyjątki ustanowione, dla uprawnień dalszych.

O ile nie stoją w drodze prawa innych już nabyte, mogą dawniejsze miary kopalniane i dzienne każdego czasu wedle przepisów niniejszéj nowéj ustawy być rozłożone (zasytuowane).

§. 284.

Prawa właścicieli gruntowych pod względem minerałów dawniéj nie zastrzeżonych.

W krajach koronnych, gdzie niektóre z minerałów, obecnie za zastrzeżone ogłoszonych, jak to n. p. węgle kamienne, dotychczas stanowiły przynależytość własności gruntowéj, właścicielom gruntu i ich następnikom jeszcze przez ciąg lat pięciu, licząc od dnia działalności niniejszéj ustawy, przysłuża prawo, wyłączyć każdego, nie znajdującego się już w posiadaniu, od użycia onychże, i prowadzić udzielnie uprawę takowych minerałów, i ci są przytém tylko zobowiązani do ubezpieczenia przeciw niebezpieczeństwom dla osób i własności. Te same uwzględnienia przysłużają przez lat pięć od chwili działalności niniejszéj ustawy i tym, którzy przed chwilą téjże działalności nabyli pokład węgla kamiennego bez własności powierzchni, z czém wykazać się powinni przed właściwą władzą górniczą w ciągu jednego roku po wnijściu w moc niniejszéj ustawy.

§. 285.

Jeżeli posiadacze gruntów zapewnić sobie życzą i nadal uprawnienie do wyzyskiwania takowych minerałów, upraszać winni o to jeszcze przed upływem lat uwzględnienia stosownie do przepisu niniejszéj ustawy u władzy górniczéj.

§. 286.

Prawa z dawniejszych nadań stolni głównych.

Posiadacze stolni głównych, nadanych wedle dawniejszych ustaw górniczych, pozostają w posiadaniu praw swych nabytych już wedle niniejszych ustaw, albo drogą kontraktów, naprzeciw posiadaczom wszelkich miar kopalnianych, w rewirze główną stolnią związanym już istniejących, albo na przyszłość nadanemi być mających.

Stolniarze główni są atoliż zobowiązani, wykazać dokumentami nadania uprawnienie swe w ciągu miesięcy sześciu, licząc od chwili działalności niniejszéj ustawy górniczéj, a władza górnicza staranie mieć winna o wciągnienie praw i obowiązków w onychże uzasadnionych, do księgi górniczéj, tak przy stolniach głównych, jak przy miarach kopalnianych zobowiązanych.

Spory ztąd powstałe, rozstrzygnienie których nie należy do zakresu władzy górniczéj, na drogę prawa przekazać należy.

---

nach diesem Gesetze den Besitzer zum Betriebe derselben berechtigen, den Bestimmungen desselben, sofern darin für ältere Berechtigungen nicht besondere Ausnahmen festgesetzt sind.

setzes auf ältere Berechtigungen.

In sofern bereits erworbene Rechte Anderer nicht im Wege stehen, können ältere Gruben- und Tagmaßen zu jeder Zeit nach Vorschrift dieses Gesetzes umlagert werden.

§. 284.

Rechte der Grund-Eigenthümer in Ansehung früher nicht vorbehaltener Mineralien.

In denjenigen Kronländern, in welchen einzelne der nunmehr als vorbehalten erklärten Mineralien, wie z. B. die Steinkohlen, bisher ein Zugehör des Grund-Eigenthumes ausgemacht haben, steht den Grund-Eigenthümern und deren Rechtsnachfolgern noch durch fünf Jahre, vom Tage der Wirksamkeit dieses Gesetzes angefangen, frei, jeden Anderen, welcher sich nicht bereits im Besitze befindet, von der Benützung derselben auszuschließen, und den Bau auf solche Mineralien selbst zu betreiben, wobei sie blos zur Versicherung desselben gegen Gefahren für Personen und Eigenthum verpflichtet werden. Dieselben Begünstigungen stehen durch fünf Jahre von der Wirksamkeit dieses Gesetzes Jenen zu, welche vor derselben ein Steinkohlenlager ohne das Eigenthum der Oberfläche erworben haben, worüber sie sich vor der betreffenden Bergbehörde binnen Einem Jahre nach der Wirksamkeit dieses Gesetzes auszuweisen haben.

§. 285.

Wollen sich die Grund-Eigenthümer die Berechtigung zum Baue auf solche Mineralien auch für die Zukunft sichern, so haben sie um dieselbe noch vor Ablauf der Begünstigungsjahre nach Vorschrift dieses Gesetzes bei der Bergbehörde anzusuchen.

§. 286.

Rechte aus früheren Erbstollen-Verleihungen.

Die Besitzer von Erbstollen, welche nach den älteren Berggesetzen verliehen worden sind, bleiben im Besitze ihrer, nach diesen Gesetzen, oder durch Verträge bereits erworbenen Rechte gegen die Besitzer aller Grubenmaße, welche in dem erbstollenpflichtigen Reviere schon bestehen, oder künftig verliehen werden.

Die Erbstöllner sind jedoch verpflichtet, ihre Berechtigung binnen sechs Monaten nach dem Beginne der Wirksamkeit des Berggesetzes durch die Verleihungs-Urkunden darzuthun, und die Bergbehörde hat für die Eintragung der in denselben gegründeten Rechte und Verbindlichkeiten in dem Bergbuche, sowohl bei den Erbstollen als bei den verpflichteten Grubenmaßen zu sorgen.

Hierüber entstehende Streitigkeiten, deren Entscheidung außer dem Wirkungskreise der Bergbehörde liegt, sind auf den Rechtsweg zu verweisen.

Treść.

Inhalt.

